

ОСНОВНІ РИЗИКИ РІШЕНЬ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ

СТОР
14

ТЕСТУВАННЯ НЕ ЗАХИЩАЄ ВІД ХАБАРІВ
ПІД ЧАС ВСТУПУ ДО ВИШУ

СТОР
18

ВЛАДА ІМІТУЄ БОРТЬБУ
З КРИЗОЮ

СТОР
36

Тиждень

український www.ut.net.ua

ФІНАНСОВІ СЕКТИ:
БОГА ЗАМІНЮЮТЬ
ГРОШІ
стор. 40



№ 18 (79), 8 – 14 ТРАВНЯ 2009 р.

СВИНІ НЕ ВИННІ

За істерією навколо нового вірусу грипу
ховаються бізнес-інтереси.

Стор. 24

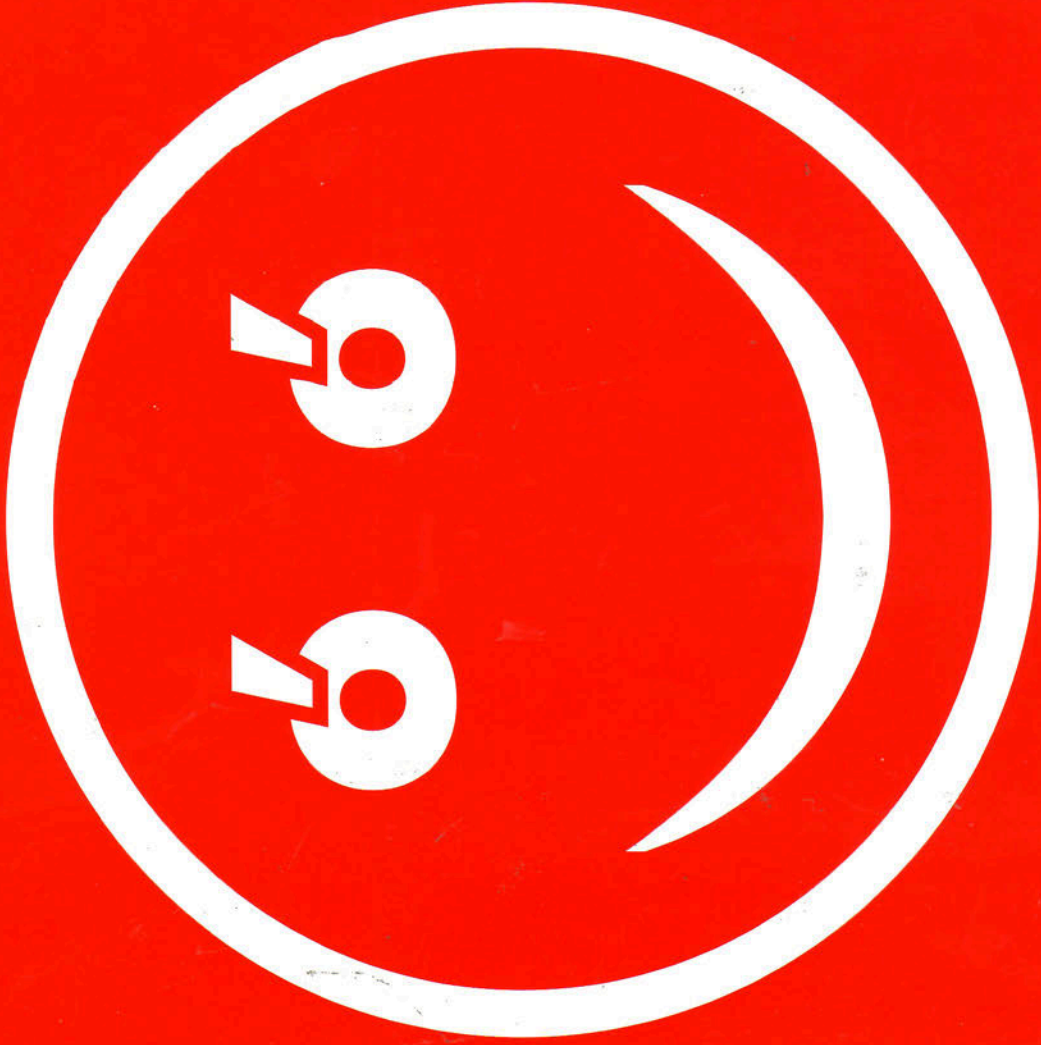


ISSN 1996-1561



9 771996 156002

18 >



НОВА
КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ

ПОСЛУГИ З ОРЕНДИ. 8 (044) 517-05-81

Що краще: жувати чи говорити? Що менш прийнятно для державного функціонера: зловживати службовим становищем у корисливих цілях чи

змушені вирішувати цю болісну моральну дилему, за що? Малюнок Олексія Кустовського



влаштувати бійки в публічних місцях, як це сталося днями одразу з двома міністрами? Звісно,

вони все заперечуватимуть, але осад залишиться. Чисті руки (якщо вони інше не означають), що їх можна розпускати...! Чому, власне, українці?

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тижень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Сергій Литвиненко
Заступник головного редактора
 Наталія Васютин

Редактори Анатолій Астаф'єв, Вікторія Герасимчук,
 Дмитро Губенко, В'ячеслав Дарпнянц, Ігор Кручик,
 Андрій Лаврик, Катерина Ліпа, Вікторія Поліненко
Журналісти Анна Бабінець, Жанна Безп'ятчук,
 Богдан Буткевич, Василь Васютин, Сергій Гузь,
 Інна Завгородня, Роман Кабачій,
 Олександра Киричук, Валентина Кузик,
 Наталія Петринська, Олена Чекан
Літературні редактори Олександр Григор'єв,
 Лариса Міщенко
Контент-редактор сайта Таня Овчар

Генеральний директор Микола Шейко
Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Віталій Столига
Арт-директор Андрій Єрмоленко
Дизайнери Юрій Довбах, Ганна Єрмакова,
 Тимофій Молодчиков
Художник Павло Ніц
Більд-редакція Олександр Чекмен'єв, Валентина Бутенко
Фотограф Андрій Ломакін
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Титаренко
Директор зі збуту Олександр Грищенко
Директор з реклами Світлана Єгорова,
 (097) 962-55-42, e-mail: yes69@ut.net.ua
Відділ ПРОМО та PR Наталія Сап'ян
Відділ маркетингу Ганна Кашейда

Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
 Друк ТОВ «НОВИЙ ДРУК»,
 Київ, вул. Магнітогорська, 1
 № зам. 094175
Наклад 30 700
Адреса для листування
 03067, Київ, а/с №2
E-mail: office@ut.net.ua
Телефон (044) 351 1300
 Виходить щоп'ятницю
 Розповсюджується
 в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319



Два боки медалі

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Я, власне, сам хотів про це написати, але вони мене випередили. Хто саме – про це нижче.

А я збирався поміркувати про День перемоги – свято, назва якого вводить в оману що далі, то більше. Про дату, яка мала б залишитися днем пам'яті про хоробрість, терпіння, самозречення та страшні жертви, але ж ніяк не святом пихи й ворожості.

Саме слово «перемога» стосовно Другої світової війни нині звучить не зовсім європейськи. З-поміж усіх країн ЄС вона відзначається тільки у Великій Британії та Франції, причому в останній – це радше прояв специфічних французьких комплексів. Адже подія, яку можна назвати так без лапок, – перемога у Першій світовій війні над тією-таки Німеччиною – в їхньому календарі пишеться скромно: l'Armistice («Перемир'я»). А ось події 1939 – 1945 років, себто ганебна поразка, окупація, мало не символічна участь у бойових діях союзників, але натомість почесне місце поміж держав, що приймали капітуляцію, – такий неоднозначний для національної самоповаги перебіг подій справді потребує символічної фіксації. Британці так само мають свої скелети в шафі – зокрема, марні спроби «втихомирити» звіра, які згодом дорого їм стали.

У тім-то й річ, що сильні слова подекуди свідчать про слабкість того, хто їх уживає. В СРСР 9 травня по-справжньому почали святкувати лише в 1965-му, доти цей день навіть не був вихідним. Увесь набір формального вшанування – Вічний вогонь біля стіни Кремля, ветеранські пайки і згодом окремі ветеранські магазини, металевий ювілейний карбованець, посвідчення

на отримання будь-чого поза чергою, меморіал на Поклонній горі та його клони в республіканських столицях, мемуари Генерального секретаря – був покликаний підтримати ідеологічний стрижень на заміну сталінській ортодоксії та хрущовській романтиці прийдешнього комунізму. Аж до кінця СРСР перемога залишалася чи не останнім аргументом легітимізації совіцького ладу.

Але ми ж тут до чого? Зберігаючи чинну систему координат, ми автоматично погоджуємося визнавати одні й ігнорувати інші обставини реальної, невідлакованої історії. Забути, що впродовж майже двох років війни з неповних шести СРСР і Німеччина були союзниками. Не зважати на те, що українців фактично спровокували на жакхливий вибір між двома однаково нелюдськими силами. Заплющити очі на те, що «солдат-визволитель» приніс Європі соціалізм, не набагато гуманніший за нацизм, із концтаборами, тільки іншого кольору. Не кажучи вже про те, як він там поводився... Звісно, можна розглядати так звані трофеї (бронзу, порцеляну, кришталі, мануфактуру, які привозив додому кожен визволитель) як компенсацію за злочини нацистів на нашій території. Так би мовити, зуб за зуб. Але чим пояснити, що в радянській зоні окупації з-поміж 15 мільйонів німців фактично не залишилося незгвалтованої? У період між 1945 і 1948 роками в НДР було зроблено 6 мільйонів нелегальних абортів. Хвилю «братання» було пригальмовано наказом лише після того, як поміж солдатів та офіцерів почалася справжня епідемія венеричних хвороб. Відомий пам'ятник у берлінському Трептов-парку

німці називали не інакше, як «могила невідомого гвалтівника»... А що, якщо вже чесно, то говорити все до кінця! І усвідомити, що злочини одних не можуть затулити героїзму інших. Але дорослі люди й дорослі суспільства мають бачити обидва боки ювілейної медалі.

Чому в Росії так вхопилися за День перемоги, зрозуміло: нова країна має відновити ілюзію історичної спадкоємності. Те, що в цих спробах примхливо поєднуються царська, білогвардійська, рання радянська, сталінська та застійна ідеології, звелічення водночас адмірала Колчака та підрозділів СМЕРШу, нікого не бентежить. Те, що в той самий час суди виправдовують убивць «чурок», ніяк не заважає звинувачувати у фашизмі сусідів.

Щойно з вуст російського міністра пролунала пропозиція карати за сумніви в перемозі СРСР, як уже з'явився проект федерального закону «Про протидію реабілітації в нових незалежних державах на території колишнього Союзу РСР нацизму, нацистських злочинців та їхніх підсобників» зі створенням відповідного повноважного органу – Громадської комісії (Трибуналу). Сфера діяльності тьмяна, повноваження невизначені. І не треба. Тут головне не зміст. Головне – показати: мовляв, ми – переможці.

Щойно Росія підвелася з колін, як знову опинилася в колі ворогів. А пошук ворогів дуже заважає зробити те, що слід робити в цей день. Згадати героїв і жертв. Просто помовчати. Помолитися, хто вміє. Так, це складно. Значно складніше, ніж начепити георгіївську стрічку чи видати безглуздий документ. Ось я й питаю: а чи правильне слово ми досі вживаємо?



28 ФІЄСТА НА КАРАНТИНІ
Що *Тижень* побачив у Мексиці,
яка бореться з епідемією, курінням і панікою



36 КЛУБ ІДЕЙ
Наприкінці квітня
дебютував Клуб
«Українського тижня»



46 КОНАЮЧИЙ ДИНОЗАВР
Масштабами «індастріалу»
місто Долинська нагадує
Чорнобильську зону

НА ЧАСІ

- 3 **КАРИКАТУРА ТИЖНЯ**
Малюнок Олексія Кустовського
- 4 **ОСОБИСТА ДУМКА**
Юрія Макарова
- 6 **ФОТО ТИЖНЯ**
Хочеш миру?
- 8 **ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ**
Юлія Тимошенко знову заграє з Москвою
- 10 **УСЕ, ЩО ТРЕБА ЗНАТИ**
про свинячий грип

ВПРИТУЛ

- 14 **НЕСУДИМИ БУДУТЬ**
Чому Конституційний Суд не виконує своєї
місії – вносити конкретику в неоднозначні
питання
- 16 **КОЛИ НЕ МОЖНА, АЛЕ ДУЖЕ
ХОЧЕТЬСЯ...**
Як зробити Конституційний Суд дієвим
- 18 **ТЕСТ НА ХАБАРНИЦТВО**
Хто кого: система зовнішнього оцінювання
чи корупція у вишпах?
- 24 **НАЧХАТИ НА СВИНЕЙ**
Свинячого грипу не існує,
але на ньому можна заробити
- 30 **НАДТО ОБМЕЖЕНИЙ
ПРОГРЕС**
Україна незадовільно виконує домашнє
завдання з євроінтеграції
- 32 **ЧАС ТЕХНОКРАТІВ**
Глобальна криза оголила слабкі місця
в політиці й економіці країн Східної Європи
- 34 **ВІЗІОНЕР**
Єжи Помяновський про політичну
короткозорість та пережитки соєтизму
- 38 **НА ЧОТИРЬОХ КИТАХ**
Порівняння антикризових заходів
українського та закордонних урядів
- 40 **АДЕПТИ ЖОВТОГО БОГА**
Про фінансові секти в Україні

МИ

- 44 **ОСТАННІЙ СТАЛІНСЬКИЙ
УДАР**
Після війни чи не головним завданням
гебістів стало вибивання «демократичної
дури» з тих, хто побував у Європі

НАВІГАТОР

- 50 **ЦЯЦЯ ВІННИЦЯ**
Місто над Південним Бугом приваблює
туристів церквами, «мавзолеєм» Пирогова
та лігвом Гітлера
- 54 **50 ПЕТАБАЙТІВ КУЛЬТУРИ**
Завдяки інтернету всі культурні надбання
стануть загальнодоступними. В деякого ця
новина викликає справжню паніку
- 56 **ПЕРСОНАЛЬНЕ**
Наталки Сняданко
- 58 **ВІДГУКИ**
Вистави, фільми, виставки, книжки, записи
- 60 **КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ**
- 62 **АРТ & ФАКТ**
Живопис Катерини Бурліної
- 64 **ТЕСТ-ДРАЙВ**
Mitsubishi Colt-new

НАШ ТИЖДЕНЬ

- 66 **КІЛЬКА СЛІВ
ВІД ЖУРНАЛІСТІВ ТИЖНЯ**



Хочеш миру?

9 травня в Москві відбудеться військовий парад. Красною площею пройдуть самохідні артилерійські установки «Спрут», самохідні гаубиці «Мста-С», броньовані армійські позашляховики «Тигр», танки Т-90, бойові машини піхоти БМП-3, бойові машини десанту БМД-4, бронетранспортери БТР-80, ракетні системи залпового вогню «Смерч», зенітні комплекси С-300, С-400 «Тріумф» та «Бук» і, головне, оперативно-тактичні ракетні комплекси «Іскандер». Удруге від 1991 року Росія демонструє бойову міць своїх збройних сил у такому масштабі. З минулого вівторка центр російської столиці паралізовано, але прості москвичі ставляться до перешкод по-філософськи.
Фото: Александр Землянченко, AP.



П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ЮРІЙ ЛУЦЕНКО
влаштував дебош

Німецька газета Bild повідомила, що український міністр внутрішніх справ із сином влаштували скандал у франкфуртському аеропорту, коли капітан літака відмовився взяти їх на борт через стан алкогольного сп'яніння пасажирів. МВС спростовує цю інформацію.

ЮРІЯ ПАВЛЕНКА
звинуватили у побитті

Міністр молоді та спорту пожбурир паперами у комерційного директора готелю «Спорт» Юрія Супрунюка. Потерпілий звинуватив Павленка у побитті й подав заяву до міліції. Міністр має намір захищати свою честь у суді й не збирається вибачитися перед Супрунюком.

ІВАН МАЗЕПА
залишиться
анафемованим

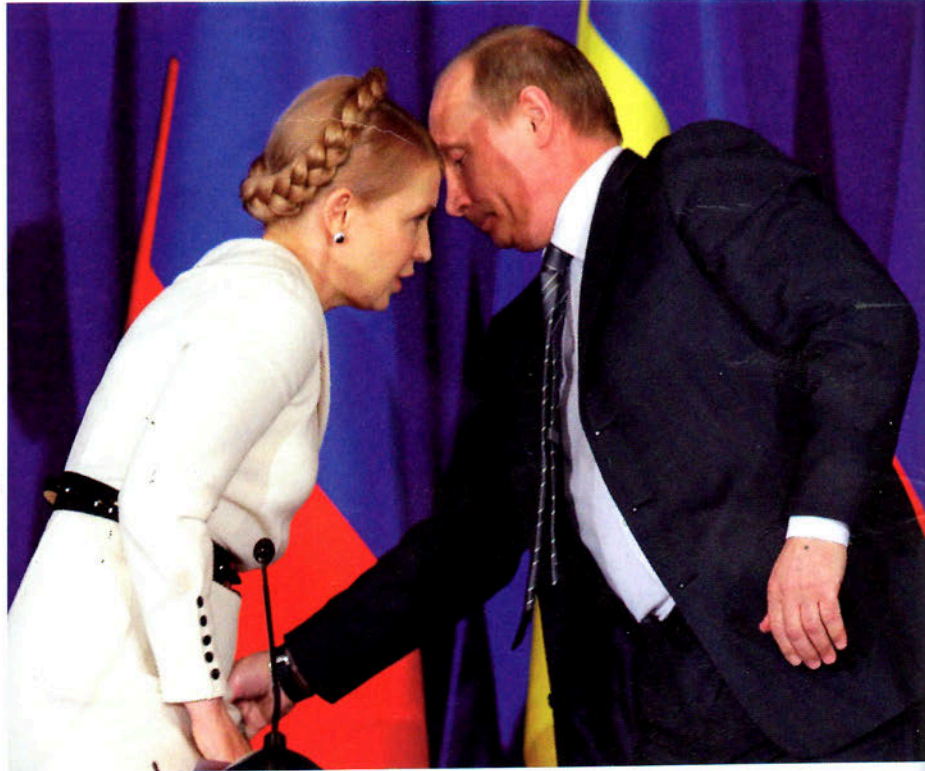
Член Синодальної богословської комісії УПЦ МП Андрій Новіков спростував слова голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків УПЦ МП Кирила (Говоруна) про те, що зняти анафему з гетьмана теоретично можливо. Говорун заявив, що анафема мала політичні підстави, після зустрічі нашої прем'єрки з Патріархом РПЦ Кирилом.

ТОМ ЛАСОРДА
подав у відставку

Президент американської автомобільної корпорації Chrysler Том Ласорда подав у відставку. Усі заводи компанії припинили роботу внаслідок банкрутства. Тепер Chrysler планує сформувати альянс з італійським автогігантом Fiat.

ВАСИЛЬ
ГАВРИЛИШИН
опинився за ґратами

Голову спостережної ради Західкомбанку заарештували за звинуваченням у шахрайстві. За даними слідства, Гаврилишин дав вказівку оформити від імені охоронців банку кредити на суму \$2,5 млн, якими розпоряджався на свій розсуд.

Доленосна
модернізація

Юлія Тимошенко ніяк не може визначитися щодо зовнішньої політики й знову заграє з Москвою

«...Без урахування інтересів російської сторони ми не уявляємо, як можна здійснити... модернізацію, пов'язану з розширенням об'ємів прокачки газу», — прокоментував домовленості України та ЄС щодо модернізації української газотранспортної системи (ГТС) російський прем'єр-міністр Владімір Путін після зустрічі з Юлією Тимошенко 29 квітня в Москві.

ОПИТУВАННЯ

Нова хвиля

Читацька аудиторія *Тижня* зростає найшвидше в Україні

У нашій читацькій родині — поповнення. За останніми даними дослідження медіа-уподобань читацької аудиторії, яке проводить компанія TNS Ukraine, з-поміж 13-ти щотижневих ділових та інформаційно-аналітичних видань України найшвидшими темпами зростає читацька аудиторія *Тижня*. Порівняно з показниками другої половини 2008 року,

піврічна аудиторія нашого журналу збільшилася на 47,3%, а середня аудиторія одного номера — на 33,2%. Упевнено зростає також читацька база тижневиків «Коментарі», «Корреспондент», «Бізнес» та «Деловая столица», а ось найбільших втрат зазнали видання «Статус», «Деньги.ua» та «Експерт Україна».

Середня аудиторія одного номера. Кількість осіб у вибірці у хвилі РМІ 2008/2 — 2009/1: «Корреспондент» (313; 358 осіб), «Бізнес» (157; 176 осіб), «Фокус» (142; 136 осіб), «Деловая столица» (89; 95 осіб), «Власть денег» (89; 91 особа), «Контракти» (90; 89 осіб), «Коментарі» (61; 75 осіб), «Комп'юльон» (63; 59 осіб), «Деньги.ua» (81; 57 осіб), «Український тиждень» (34; 46 осіб), «ІнвестГазета» (44; 42 особи), «Статус» (45; 30 осіб), «Експерт Україна» (50; 28 осіб).
Піврічна аудиторія. Кількість осіб у вибірці у хвилі РМІ 2008/2 — 2009/1: «Корреспондент» (801; 905 осіб), «Бізнес» (356; 468 осіб), «Фокус» (401; 405 осіб), «Деловая столица» (252; 321 особа), «Власть денег» (243; 319 осіб), «Контракти» (229; 273 особи), «Коментарі» (179; 241 особа), «Комп'юльон» (187; 196 осіб), «Деньги.ua» (204; 153 особи), «ІнвестГазета» (106; 122 особи), «Український тиждень» (76; 113 осіб), «Експерт Україна» (144; 96 осіб), «Статус» (106; 91 особа).

Українсько-ЄСівська газова декларація, очевидно, була головним і беззаперечним козирем Юлії Тимошенко на перемовинах із російським візаві. Тому публічна відповідь Путіна була цілком прогнозована: без рівноправної участі «Газпрому» модернізація, а надто збільшення пропускної спроможності ГТС, є неможливою.

Ідея міжнародного консорціуму, який би отримав газотранспортні потужності України в оренду, вкотре була реанімована російським керівництвом. У московських економічно-енергетичних перемовинах особливо непокоїть деякі моменти: і те, що домовленості, укладені на 10 років, переглядають уже за кілька місяців; і те, що російська обіцянка не стягувати з України штрафні санкції за недобір газу є неформалізованою. Взагалі, в такій справі брак юридично виписаних домовленостей надто небезпечний. Плани уряду Юлії Володимирівни наповнити українські газосховища у весняно-літній період 19–20 млрд м³ газу наштовхуються на нездоланну, на перший погляд, перешкоду – відсутність грошей для розрахунку. А це \$5 млрд. Інформація про те, що кредит саме на таку суму Росія пропонує Україні, наразі не підтверджена. Але від самої згадки про подібне оживає примара боргової кабали. Варіант купівлі цього газу в рахунок авансової плати за

транзит Владімір Путін напряму пов'язав із брюссельськими домовленостями: мовляв, як Росія може платити на кілька років наперед, якщо на теренах української ГТС замість «Нафтогазу» можуть постати нові суб'єкти? З кого потім запитувати? Отож знову все замикається на газовій декларації України та ЄС.

Очевидно, що як публічні, так і заштункові домовленості Юлії Тимошенко та Владіміра Путіна мають тактичний характер. Про опрацювання довготермінових стратегій зовнішньої політики держави в нинішніх умовах не йдеться. Після українського «бенефісу» в Брюсселі кремлівські очільники навряд чи й далі сприймають Юлію Тимошенко як беззастережно найвигіднішого для себе кандидата в президенти. З іншого боку, вони дали їй до рук сильний виборчий аргумент: завдяки договороспроможності прем'єрки з України не стягують штрафні санкції за недобір газу. Але в усій цій історії принципово важливо таке: якщо Брюссель першочергово й безпосередньо зацікавлений саме в модернізації української газотранспортної системи, то Москва – у контролі над нею, а модернізацію вона розглядає лише як інструмент для досягнення своєї мети.

Жанна Безп'ячук

П'ЯТЬ ПОДІЙ



ПІРАТСТВО. Сомалійські пірати захопили грецьке судно «Аріана» з українським екіпажем на борту (24 особи).



ПОШЕСТЬ. За даними ВООЗ, на 5 травня кількість хворих на свинячий грип сягнула 1419 осіб. Померли 30 хворих.



СКАНДАЛ. НАТО вислала з Брюсселя двох російських дипломатів за звинуваченням у шпигунстві.



ДЕЖА ВІЮ. Суд скасував указ президента, що унеможливив поновлення Святослава Піскуна на посаді генпрокурора.



НЕВДАЛИЙ ПЕРЕВОРОТ. У Грузії придущено спробу бунту в збройних силах. Ініціаторів заколоту оголошено у розшук.

ДИНАМІКА АУДИТОРІЇ ОДНОГО НОМЕРА ЩОТИЖНЕВИХ ДІЛОВИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ВИДАНЬ (PMI 2008/2 - PMI 2009/1)



ДИНАМІКА ПІВРІЧНОЇ АУДИТОРІЇ ЩОТИЖНЕВИХ ДІЛОВИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ВИДАНЬ (PMI 2008/2 - PMI 2009/1)



За даними дослідження медіа-уподобань читачцької аудиторії PMI 2008/2 та PMI 2009/11 компанії TNS Ukraine, в якому бере участь населення Києва, Львова, Одеси, Харкова, Донецька, Дніпропетровська, Запоріжжя та Сімферополя

віком 12 – 65 років. Вибірка: 20 тис. респондентів на рік. Процедура опитування: двічі на рік (весна – осінь), опитують 10 тис. респондентів методом інтерв'ю з використанням технології CATI.

ФОТО: REUTERS, УИМАН, РР

УСЕ, ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО

СВИНЯЧИЙ ГРИП

Так званий свинячий грип поки що не дістався нашої держави, але вже став топ-темою для українців: його обговорюють і в Кабінеті Міністрів, і на кухнях, не кажучи вже про ЗМІ. Кількість людей у світі, які заразилися новою болячкою, сягає півтори тисячі. А навколо свинячого грипу вже народилося чимало міфів.

1 Чому цей грип називають свинячим?

Насправді, як виявилось, ніякого стосунку до свиней цей вірус не має. Він нібито містить гени вірусу свиней і птахів, проте абсолютно всі віруси грипу прийшли до людей через свиней від птахів, і цей вірус не більше «свинячий», ніж решта. ВООЗ просить більше не використовувати цієї назви.

2 Як передається?

Новий вірус грипу передається повітряно-крапельним шляхом від людини до людини. Теоретично передача вірусу від свині до людини можлива, навіть від людини до свині, проте підтвердження цього науковці не отримали.

Вживання в їжу термічно обробленої свинини не становить небезпеки.

3 Які симптоми?

Такі самі, як і при захворюванні на інший грип: різко підвищується температура, з'являються озноб, ломота в тілі, сухий кашель, нежить, почервоніння горла, головний біль.

4 Чим пандемія відрізняється від епідемії?

Масштабом. Пандемія — це епідемія, що поширилася більш ніж в одній країні, а то й у цілому світі. Епідемія — це поширення нового типу захворювання, до якого популяція ще не має імунітету, темпами, значно швидшими за очікувані. Якщо йдеться про тварин, то використовують термін епізоотія.

5 Як вберегтися?

Марлеві пов'язки не є ані ефективними, ані зручними. Щоб не заразитися новим грипом, потрібно уни-



ФОТО: AP

ють диспетчерам аеропорту за півгодини до посадки лайнера. Всі літаки, на борту яких є пасажери з будь-якими симптомами недуги, відправляють на карантинний майданчик.

8 Чи є в Україні ліки від нового вірусу?

Так, в Україні є запас озельтамівіру («Таміфлю»), який вважається ефективним проти-грипозним засобом.

9 Чому грип мутує?

Грип дуже швидко змінює свої гени. Грип типу А може одночасно змінювати кілька генів, що призводить до різних і кардинальних змін характеристик вірусу. Мутації допомагають грипу проникати в організм людини.

10 Як відрізнити грип від застуди?

Напевне визначити наявність вірусу в організмі можна лише в лабораторних умовах.

11 У яких країнах вже захворіли люди?

Випадки захворювання на новий вірус грипу поміж людей зафіксовано в 21 країні світу. Почалося поширення хвороби з Мексики, потім вона перекинулася на північ США. Також свинячий грип виявили у Великій Британії, Ізраїлі, Новій Зеландії, Канаді, Іспанії, Австрії, Нідерландах, Швейцарії, Франції, Німеччині, Південній Кореї, Китаї, Італії, Ірландії, Колумбії, Коста-Ріці, Перу, Португалії та Гонконгу.

кати контактів із хворими та мити руки з милом після вулиці. Експерти ВООЗ також рекомендують щонайменше контактувати з хворими свиньями.

6 Чи є вакцина?

Оскільки цей вірус новий, вакцину від нього розробити ще не встигли. Вона з'явиться не раніше ніж за півроку. Вакцини від інших вірусів грипу не будуть ефективними.

7 Чи буде епідемія в Україні?

Експерти ВООЗ заявляють, що від можливої епідемії не захищена жодна країна у світі. Новий вірус цілком може прийти і в Україну. Втім, наші прикордонники готуються до зустрічі з хворобою. В українських аеропортах і на прикордонних пропускних пунктах створюють спеціальні карантинні зони. У міжнародному аеропорту «Бориспіль» інформацію про наявність або відсутність у пасажирів симптомів грипу переда-



На стор. 24 читайте про те, кому вигідна паніка навколо нового захворювання

МАЙЖЕ СЕРІОЗНО

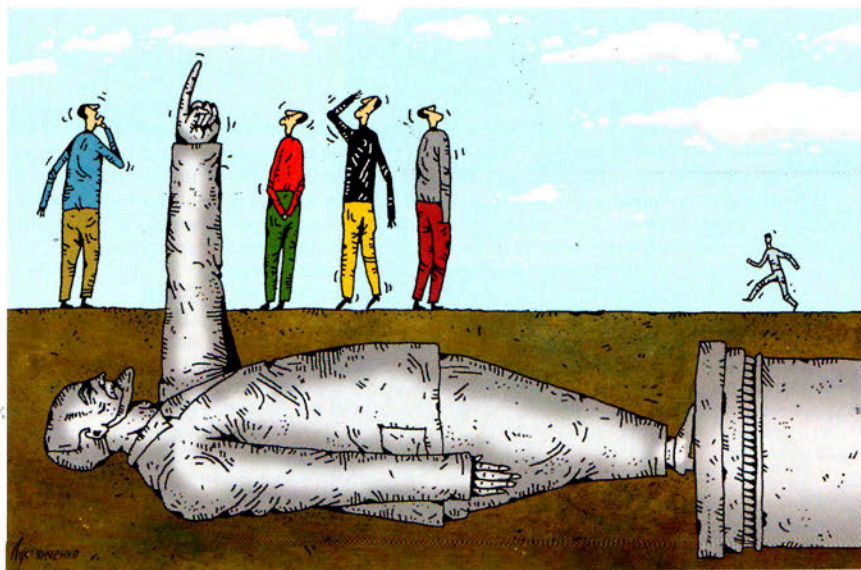
Гості з минулого

Про користь дослідження давнини

Дослідники давнини відкопали у Португалії рештки найбільшого трилобіта з усіх, які знаходили до сьогодні. Як пише журнал *Geology*, доісторична членистонога потвора жила 465 млн років тому і сягала майже метра у довжину. Судячи з фотографій решток, ця істота виглядала огидно, але, ризикну припустити, під пиво була б нічого.

Гурманам, звісно, немає сенсу тішитись, адже трилобіти вимерли разом із динозаврами. Та це не означає, що португальська знахідка абсолютно безкорисна. Бо дослідження давнини – справа потрібна. Детальні відомості про справи минулі якщо і не дають змоги змодельювати майбутнє, то пояснюють події сьогодення. Ось, наприклад, мешканці столиці й решта українців досі не можуть переконливо пояснити рецидиви київського мера Леоніда Черновецького: то плату за вхід на цвинтарі ввести, то вартість комунальних послуг у разі підвищити. Ну як так можна? – дивується народ. Відповідь – в автобіографічній книжці Леоніда Михайловича «Як стати мером». «Мені було тоді лише років сім, – пише Черновецький. – Я пам'ятаю добре одну жінку, котра віддала свої останні п'ять карбованців на молоко, коли я, заплаканий, звернувся до неї і сказав, що загубив гроші, які дала мама, відправляючи мене до крамниці. Ця жінка працювала у поліклініці, й кілька днів через свою доброту їй довелося прожити голодуючи». Тобто майбутній мер Києва практикував віднімання грошей у населення ще в першому класі школи і, цілком логічно, не відмовився від цієї звички й у передпенсійному віці.

А ось у США інше лихо. Як з'ясували тамтешні дослідники, вивчивши статистику майже за 20 років, 7 млн американців щороку калічаються через домашні меблі й побутову техніку, з них 20 тис. – смертельно. За даними Дослідницького



інституту загальнонаціонального дитячого шпиталю США, більшість жертв – діти віком до семи років, зазвичай на них падають телевізори. На старших дітей найчастіше обвалюються столи і книжкові полиці. Тепер американцям, щоб зменшити людські втрати, лишилося знайти спосіб обходитися без меблів. В Україні не проводять таких багаторічних статистичних досліджень. Навіть президент Віктор Ющенко, за словами очільника його Секретаріату Віктора Балого, «мало звертає уваги на цифри».

Водночас вітчизняні комуністи пропонують без зайвих розрахунків вирішити нагальні проблеми у дідівський спосіб: суто по-сталінськи страчувати всіх убивць, бандитів, збоченців, зрадників і хабарників. Відповідний законопроект внесли на розгляд Верховної Ради депутати-комуністи Симоненко, Калетник і Алексєєв. Якщо решта народних обранців пристануть на їхню пропозицію, то в комуністів вже є свої кадри на місцях, щоб штампувати смертні звину-

вачувальні вирoki для «ворогів народу», – днями прокурором Ялти призначили Сергія Самойлика, сина депутатки з фракції КПУ Катерини Самойлик. Пікантність ситуації у тому, що попередник чада комуністки Ростислав Процик нині перебуває під слідством за хабарництво в особливо великих розмірах. Звісно, бомба в ту саму воронку двічі не потрапляє, але...

Так чи інакше, краще добре знати історію і вчитися на помилках попередників, аніж вигадувати нові граблі. І не треба вислів «хто озирається в минуле, той не має майбутнього» розуміти надто буквально. Часто буває навпаки: хто надто замріюється про майбутнє, забуваючи про минуле, ризикую швидко опинитися в історії. Саме цим пояснює Віктор Балого катастрофічне зниження популярності чинного президента Віктора Ющенка: «Більшість його ідей і починань родом із майбутнього. З майбутнього, в якому вже не буде радянського ментального та ідеологічного баласту, диких стереотипів».

Але ж до того прекрасного майбутнього ще треба дожити, чи не так?

Антон Лузер



Ganibal

У Львові Євро-2012 буде однозначно. Тут також врахують географічне положення і культурний розвиток міста. Проблемним залишається питання щодо стадіону. Якщо оргкомітет УЄФА не вибере Львів, то стадіону Львову не бачити взагалі. Проект просто заморозять. Наші лобісти це врахують.

Anna

Я категорически не согласна, что у Одессы нет шансов! Одесса — самый туристически привлекательный город в Украине, стадион строится полным ходом, гостиниц тоже достаточно, ну а аэропорт реконструируем!

Бугай

У наших містах мало де є рівні хідники для пішоходів, дороги для машин, цілі бордюри та пристойні туалети. Наші провідні спортсмени розбігаються по інших країнах, а молодь змагається між собою лише в пивному алкоголізмі та в крутості мобілок. На тлі цього всього така пильна увага ЗМІ до Євро-2012 видається блюзнірством. А коли чуєш про те, що наші чиновники роздерибанять незабаром черговий транш чергового кредиту, наданого МВФ для будівництва справжніх доріг замість тих латанок, якими ми їздимо, то взагалі ледве можна стриматися від веселого реготу. Можливо, варто прислухатися до думки полковника Кадафі й замість розкрадати гроші під приводом проведення Євро збудувати в кожному дворі спортивний майданчик, щоб наші діти могли поганяти на них м'яча?



Олександр, канд. філол. наук, доц.

ВАК як структура дуже потрібна, я стверджую це як працівник провінційного вишу. Без контролю за якістю дисертацій та порядком їх захисту саме

звання кандидата наук можна буде купити в метро. У жодному разі не можна давати право присудження ступенів університетам! Це шлях до величезної хвилі корупції. Вже без того в університетах до третини зайвих, випадкових людей: доньок, синків тощо. А що буде, коли їх дозволять «висвячувати» вдома? Пожалуйте українську науку, студентів і просто майбутнє України. Інша справа — дурні вимоги до дисертацій, коли зважають не на якість, а на кількість рядків на сторінці автореферату або на рисочки-крапочки у списку літератури. Це справді маразм. Які зміни вимог щопівроку — додаткові іспити у ВАКу, перелік документів тощо. Але якщо науковець справді гідний ступеня, він і це здолає. Хай будуть і ВАК, і експертні ради. Краще на них витратити гроші, ніж платити зарплату тим «вченим», які «захистилися» у сауні між другою та третьою чарками. А таке у провінції буде. Навіть у хвалених університетах на кшталт колишнього місця роботи нашого міністра освіти.

Нічого не зміниться

ВАК — це зло, бюрократична структура, що відбирає у науковців значну частину енергії, яку можна було б витратити на наукові дослідження, теза — якщо науковець гідний ступеня, він усе здолає — безглузда, втрачається цінний час, зникає частина життя на те, щоб щось довести закритій структурі із сумнівними експертами, а не науковому світу, це майже лотерея.

Але зараз спроба реорганізації контролю за якістю наукових робіт, швидше за все, спричинить створення ще жахливішого монстра. Поки не одужає країна, а одужає вона, схоже, нескоро, створити прозору, зрозумілу, просту і водночас ефективну систему атестації науковців неможливо.

Наталія

ВАК як структура абсолютно не потрібна. Головна її проблема в тому, що в її керівництві багато років поспіль сидить певна кількість «корифеїв» — старих маразматиків родом із СРСР, які диктують правила, також цілком маразматичні. Інша справа, що передання права надання наукових ступенів університетам стане можливим тільки після тотального реформування всієї системи державної влади й усунення від влади тієї-таки радянської номенклатури.

Влад

Шановні, немає в нас науки та освіти, це я як член УНК, єдиного незаангажованої громадської організації в Україні, можу фахово заявити. Єдине місце в колишньому СНД, де рівень майже кожної кандидатської ще можна порівнювати з PhD, — Московський університет, у якому я мав честь навчатися і працювати тривалий час.

Усе, що було захищено в Україні за останні 15 років, можна скасовувати, за поодинокими винятками. Наукові звання в Україні — абсолютна фікція, так само як справедливі суди, прокуратура, боєздатна армія, чесні депутати... А публікації в англomовних журналах для нормального вченого — автоматичне підтвердження якості роботи, сперечатися з цим можуть лише люди, які слабо знаються на реаліях сучасної науки, навіть якщо працюють доцентами та професорами в українських ВНЗ.



Мирослава

Нерон любив театр, Ленін — «Апосіонату», Гітлер плакав від Вагнера, Катерина II листувалася з Дідро й Вольтером... Мистецький смак ніщо порівняно зі смаком диктату.

Alina

«Зачьот» автору. Як на мене, стаття-думка показова. Для когось прозріння прийшло з першими ляпами Тимошенко в економіці... А для когось ось вона ложка переситу — культурний шок від ніби розумної, елегантної дами. І, вважаю, зважитися написати таку статтю про нібито бездоганну, з погляду авторки, — великий крок. Але врешті-решт усвідомлення того, що політики, чиновники такі самі, як і ми, всі решта, і що вони лише найняті нами працівники, і що лише ми все у цій країні можемо і повинні виправити, має прийти до кожного громадянина.

Орфографія дописувачів зберігається

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижень** — ut-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

Редакційна рада: Кирило Галушко, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк (голова)

Редакція залишає за собою право на літпредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються. За зміст рекламних матеріалів та листів, надісланих читачами, редакція відповідальності не несе

Тиждень

український www.ut.net.ua

Передплатіть журнал
«УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»
на друге півріччя 2009 року
та візьміть участь у розігравші
шести нетбуків від компанії

acer® www.acer.ua

Aspire One

Нетбук – мініатюрний та легенький комп'ютер, котрий завжди буде з тобою і дозволить залишатися на зв'язку зі світом Інтернету.

Миттєве увімкнення: **лише 15 секунд!**
Мініатюрні розміри: **дисплей 8,9 дюйми.**
Невелика вага: **лише 995 грамів.**

Зручна клавіатура з повним набором клавіш.
Підключення до бездротових мереж Wi-Fi.



Модель нетбука – Acer Aspire One

Грошовий еквівалент призу не виплачується і не компенсується.
Під поняттям «отримання призу» мається на увазі можливість придбати приз за 1 грн.

УМОВИ АКЦІЇ:

Передплатіть журнал «Український тиждень» не менше ніж на 6 місяців та надішліть до 30 червня 2009 року копію передплатного абонементу на журнал «Український тиждень» для підтвердження участі в акції за адресою: м. Київ, 03067, а/с №2, редакція журналу «Український тиждень».

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ ВИ МОЖЕТЕ:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (Отримувач: ТОВ «Український тиждень», р/р 26007026823721 у Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК». МФО 322012. Код ЄДРПОУ 35392656. Передплата на журнал «Український тиждень»);
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- оплатіть її у найближчому відділенні банку;
- надішліть копію сплаченого бланка замовлення (квитанцію про оплату):
 - * факсом: (044) 351-13-00 (01);
 - * поштою: ТОВ «Український тиждень», м. Київ, 03067, а/с №2.

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

- 7 місяців – 98 грн;
- 6 місяців – 84 грн;
- 3 місяці – 42 грн;
- 1 місяць – 14 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта». Передплатний індекс – 99319.

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ) (044) 254-50-50 багатоканальний

ДП «САММІТ-Крим» (м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56
Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35
«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61
«САММІТ-Кременчук» (0536(6) 3-21-88, 79-61-89
ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056) 370-44-23, 370-45-12
ТОВ «ПресЦентр» (м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39
ТОВ «Фірма «Періодика» (м. Київ) (044) 278-00-24
ТОВ «ВПА» (м. Київ) (044) (502-02-22)
ТОВ «Агенція передплати «Меркурій» (м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84
ТОВ «Фірма «Меркурій» (м. Дніпропетровськ) (056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93
ТОВ «Донбасс-Інформ» (м. Донецьк) (062) 345-15-92, 345-15-94
ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13, 45-25-10
ПП «Медіа-Новости» (м. Полтава) (0532) 50-90-75
ЗАТ «Передплатна агенція KSS» (м. Київ) (044) 585-80-80
Агентство передплати та доставки «Бліц-Преса» (м. Київ) (044) 205-51-16, 205-51-50
ТОВ «НВП «Ідея» (м. Донецьк) (062) 304-20-22

За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 351-13-00 (01). Менеджер з передплати Семяновська Каріна K.sem@ut.net.ua

NB! До участі в акції приймаються копії передплатних абонементів* з чітким відтиском касового апарата або квитанції про оплату, де розбірливо, бажано друкованими літерами, має бути зазначено телефон, адресу, ПІБ. Результати розіграшу будуть надруковані в журналі «Український тиждень», № 28 від 10.07.2009 року, а також розміщені на сайті <http://www.ut.net.ua>. *Для отримання призу, будь ласка, зберігайте оригінал передплатного абонементу.

Несудимі будуть

Конституційний Суд обережно вступає у передвиборчу гру, судді зважують шанси кандидатів

АВТОР: Анна Бабінець

Президент має право сам тлумачити норми Конституції за відсутності тлумачення Конституційного Суду України.

Таку цікаву сентенцію два роки тому висловив тодішній представник президента у КС Володимир Шаповал. У той час палахкотів скандал навколо легітимності указів Віктора Ющенка про розпуск парламенту. Той гарячий період поповнив політичний фольклор таким персонажем як суддя КС Сюзанна Станік, а також картинками «конституційного майдану», коли тижнями біля КС рясніли різнокольорові прапори та намети.

Відгоді суддів-конституційників, за великим рахунком, ніхто не чіпав. Дотепер. Невпинно насуваються президентські вибори, тож 18 гуру українського законодавства, яким належить останнє слово в трактуванні політичних правил, змушені вийти з підпілля.

НОВИЙ СЕЗОН

Напередодні свят, 30 квітня, Суд оприлюднив своє рішення щодо легітимності перебування на посаді прем'єра Юлії Тимошенко. В лютому Ющенко попросив КС роз'яснити: чи зобов'язана парламентська коаліція вносити кандидатуру прем'єра президентові зі зміною свого складу? Після створення БЮТом, НУ-

НСом та Блоком Литвина у грудні минулого року нової більшості, Рада не переобирала прем'єра й уряд. Хоча частина 8 статті 83 Конституції стверджує: «Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді вносить пропозиції президентові по кандидатурі прем'єр-міністра, а також вносить пропозиції щодо кандидатур до складу Кабінету Міністрів». Якби

судді визнали, що Кабмін і коаліція працюють неконституційно, у Віктора Ющенка з'явилася б законна підстава розпустити парламент і призначити дострокові парламентські вибори, які могли відбуватися одночасно з президентськими чи навіть раніше.

Конституційний Суд засідав із цього питання майже місяць. Хоча КС одного разу вже визнав, що діяльність коаліції депутатів не входить до його компетенції. Не дивно, що й цього разу рішення виявилось, по суті, порожнім.

Андрій Стрижак, голова КС: «Чи отримав президент відповідь на запитання, з яким звертався до Конституційного Суду? Якщо не прочитати (*рішення КС – Тиждень*) уважно – ні. А чи дає Конституція відповідь на це запитання президента? Якщо подивитися на статтю 83 (*Конституції – Тиждень*), ні, не дає». Пан Стрижак підкреслив, що Суд дає тлумачення чинних норм, але не створює нових.

У біло-сердешному таборі святкують перемогу: мовляв, КС поставив на місце президента, який вкотре хотів розправитися з прем'єром. Проте рішення, що коаліція не повинна

Суд вкотре показав власну слабкість, бо не виконав своєї прямої місії – вносити конкретику в неоднозначні питання

перепризначити прем'єра, Суд не ухвалював. Тож не дивно, що Секретаріат президента має намір уважно вивчити вердикт суддів, а Ющенко проведе додаткові консультації щодо розпуску Верховної Ради.

На перший погляд, КС продемонстрував незалежність, тому ніхто з політиків не відчув себе переможцем, як, власне, й переможеним. Проте

Суд вкотре показав власну слабкість, бо не виконав своєї прямої місії – вносити конкретику в неоднозначні питання. Страх ухвалити незручне для когось рішення переміг прагнення встановити справедливість.

ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ

Основний закон, а також профільний закон про КС визначає його як орган, який з'ясовує питання відповідності законів ВР, президентських та урядових актів до Конституції. Тлумачення Основного закону, офіційно оприлюднені КС, є остаточними й не підлягають оскарженню. Проте, на жаль, ніде не вказано, наскільки швидко ці рішення мають виконувати й що буде, коли їх ігнорувати. Така практика в Україні є цілком прийнятною. Останніми роками КС був настільки дискредитований, що учасники політичного процесу неодноразово заявляли, мовляв, не варто виконувати рішення структури, яка не має авторитету ні серед політиків, ні серед виборців.

Встановлюють конституційну справедливість 18 фахівців, по 6 із яких призначає президент, ВР та з'їзд суддів. На сьогодні суд повністю укомплектований. Та це, швидше, виняток. 2006-го року КС не працював майже рік – не було кворуму, бо президент та ВР не призначили суддів за своїми квотами.

Ухвалу приймають простою більшістю голосів за наявності кворуму в 11 суддів. Під час довготривалого обговорення указів президента про розпуск ВР у 2007 році п'ятеро суддів заявили, що не можуть виконувати свої обов'язки через політичний тиск, а голова КС Іван Домбровський подав у відставку через ті ж мотиви. Тоді КС не ухвалив жодних конкретних рішень – так і не дав відповіді, чи кон-

ституційно президент розпустив ВР. Розгляд справи затягувався, а потім, коли всі політсили включилися в перегони, сама собою відпала й необхідність у відповіді.

МАЙБУТНІ КОНФЛІКТИ

Схожу тактику судді КС опрацьовують уже зараз. Кожен із них отримав своє робоче місце, завдячуючи певній інстанції: з'їзду суддів, ВР, президентів. Але в КС досі засідають судді, призначені ще за квотою Соціалістичної партії, або які є креатурою Віктора Медведчука. Саме вони мають визначитися, на кого з головних політичних гравців орієнтуватимуться найближчим часом, ухвалюючи фактично політичні рішення. Тоді й буде зрозуміло, до кого з кандидатів у президенти схилитиметься КС у цілому.

Але основні конфлікти, навколо яких судді зосередять роботу в наступні місяці, можна змоделувати вже зараз.

По-перше, дата виборів. КС уже розглядає подання про те, чи конституційно ВР призначила дату виборів на 25 жовтня. За іншою версією, термін повноважень Ющенка спливає в січні 2010 року, тому вибори мають відбутися 17 січня. Швидкої відповіді КС на це питання не буде. Вочевидь нас очікує дежа вю: прибічники різних політсил штурмуватимуть штабквартиру КС, вимагаючи негайно все з'ясувати. Як показує попередній досвід, це найдієвіший метод паралізувати та дискредитувати Конституційний Суд.

По-друге, варто очікувати купи запитань від різних політсил щодо Закону про вибори президента, який правники називають недолугим і дуже неоднозначним. Проблемні точки: формування територіальних та дільничних комісій, складання списків, голосування за відкритими талонами тощо.

По-третє, є висока ймовірність, що до виборів парламент здійснить кілька атак на Конституцію. Якщо БЮТ та ПР домовляться, вони матимуть 300 голосів, необхідних для внесення змін до Основного закону. Віктор Ющенко і К^о неодмінно захочуть спитати у КС, чи в легітимний спосіб це зроблено. Президентські перегони ще більше розбурхають конституційну війну. ■

**ЧИХ БУДЕТЕ?
ХТО КОМУ ЗАВДЯЧУЄ
СУДДІВСЬКОЮ МАНТІЄЮ**



АНДРІЙ СТРИЖАК
Голова КС. Призначений з'їздом суддів. Очолював Закарпатський апеляційний суд. Вважають людиною Віктора Балоги.



ВАСИЛЬ БРИНЦЕВ
заступник голови Конституційного Суду. Призначений з'їздом суддів. Пов'язують із В. Ющенком.



ІВАН ДОМБРОВСЬКИЙ
Призначений з'їздом суддів, экс-голова КС. Пов'язують із Віктором Ющенком.



ВОЛОДИМИР КАМПО
Призначений президентом. Вказують на його дружні стосунки з Віктором Балогию.



ДМИТРО ЛИЛАК
Призначений Віктором Ющенком.



ЯРОСЛАВА МАЧУЖАК
Призначена з'їздом суддів. Вважають наближеною до Секретаріату президента.



ВІКТОР ШИШКІН
Призначений президентом. У минулому генпрокурор.



В'ЯЧЕСЛАВ ДЖУНЬ
Призначений з'їздом суддів. Пов'язують із Януковичем.



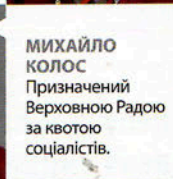
СЕРГІЙ ВДОВИЧЕНКО
Призначений Віктором Ющенком, але пов'язують із Януковичем. Багато років був слідчим у Донецьку.



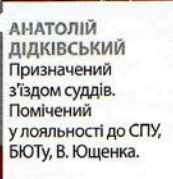
В'ЯЧЕСЛАВ ОВЧАРЕНКО
Призначений Верховною Радою. Пов'язують з Януковичем. Був головою Єнакієвського суду.



МИХАЙЛО КОЛОС
Призначений Верховною Радою за квотою соціалістів.



АНАТОЛІЙ ДІДКІВСЬКИЙ
Призначений з'їздом суддів. Помічений у лояльності до СПУ, БЮТ, В. Ющенка.



ПАВЛО ТКАЧУК
Призначений Верховною Радою за квотою соціалістів.



МАРІЯ МАРКУШ
Призначена ВР. Колишній нардеп від КПУ. Пов'язують із В. Медведчуком.



АНАТОЛІЙ ГОЛОВІН
Заступник голови Конституційного Суду. Призначений ВР за квотою соціалістів.



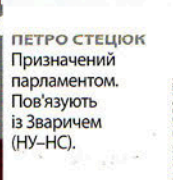
ЮРІЙ БАУЛІН
Призначений Ющенко. Фахівець у галузі кримінального права. Донедавна член ВО «Батьківщина».



ЮРІЙ НІКІТІН
Призначений президентом, але інформації щодо політичних настроїв немає.



ПЕТРО СТЕЦЮК
Призначений парламентом. Пов'язують із Зваричем (НУ-НС).



ПОГЛЯД

Коли не можна, але дуже хочеться...



Напередодні чергових президентських перегонів знову постає питання про вплив рішень Конституційного Суду на хід та результати виборів. І це вже саме по собі свідчить про проблеми з верховенством права

АВТОР: Ігор Коліушко, голова правління Центру політико-правових реформ

Якби наші політики керувалися фундаментальним для оудь-якої демократичної держави принципом верховенства права, вони просто виконували б норми Основного Закону, а про Конституційний Суд у контексті виборів ніхто й не згадував би. Але наші політики керуються правилом: «якщо за законом чогось не можна, але дуже хочеться, то можна». Треба тільки на когось перекласти відповідальність. Й одразу згадують про Конституційний Суд. Так з'являються справи, наприклад, про «третій термін президента Кучми», рішення по якій виправдало очікування авторів подання, чи про «право президента розпустити парламент за те, що він не зробив того, чого і не мав робити», рішення по якій, вочевидь, розчарувало автора подання.

Постає питання: чому Конституційний Суд дає підстави вважати, що за допомогою його рішень можна обходити норми Основного Закону? Чи, можливо, в цьому й полягає місія Конституційного Суду? Вочевидь, ні. Насамперед його завданням є вирішення питань відповідності законів та інших правових актів Конституції України, а також офіційне тлумачення Конституції та законів. При цьому в своїх рішеннях КС не повинен породжувати нових конституційних норм чи змінювати наявні положення. Звичайно,

межа між офіційним тлумаченням та правотворенням дуже тонка, щоб її відчутти, потрібні винятковий професіоналізм і неупередженість суддів. А це вже залежить від способу формування КС та статусу його суддів.

Розуміючи це, конституцієдавець у 1996 році закрив положення про призначення суддів КС трьома найавторитетнішими в державі суб'єктами: президентом, Верховною Радою та з'їздом суддів України. Але наш політикум виявився хитрішим. І депутати парламенту, і президент

І депутати парламенту, і президент давно вирішили, що критерії порядності та професійності для кандидатів у судді КС є не такими важливими, як їхня політична відданість

давно вирішили, що критерії порядності та професійності для кандидатів у судді Конституційного Суду є не такими важливими, як критерій політичної (а можливо, й особистої) відданості. А потім ще й внесли зміни до Конституції, які в їхньому ж тлумаченні дали право звільняти суддів КС достроково – напевно, щоб не забували, на підставі якого критерію їх призначили. Що ж робити, щоб виправити ситуацію? Оскільки сподівання на конструктивний

вплив наших політиків невеликі, то єдиним дієвим методом може стати конституційна реформа. Насамперед потрібно зменшити вплив на діяльність Конституційного Суду найвищих органів державної влади шляхом призначення на посади суддів КС авторитетних юристів, які зарекомендували себе принциповими фахівцями та яких поважають у суспільстві. Тому доцільно змінити порядок формування Конституційного Суду. А саме: встановити, що президент, парламент і з'їзд суддів України призначають суддів КС з числа осіб, що містяться у відкритому для суспільства списку претендентів на цю посаду. Правом же формувати такий список претендентів можна наділити спеціально створену комісію з-поміж колишніх суддів КС та інших авторитетних правників, які за віком не можуть претендувати на посади суддів цього Суду. Для суддів КС ця комісія відіграватиме роль кваліфікаційної комісії. А її склад мав би затверджуватися з'їздом представників юридичних навчальних закладів, наукових установ і громадських організацій. Також слід унеможливити дострокове звільнення суддів КС із політичних мотивів і блокування його роботи шляхом недопущення суддів до складання присяги чи іншим способом. Така реформа дає сподівання, що Конституційний Суд здобуде авторитет, за якого політикам і в голову не прийде використовувати його як інструмент у боротьбі за владу.



ПОЛЮВАННЯ НА ВЕРВВЛІФФА



9 ТРАВНЯ **ПРЕМ'ЄРА В УКРАЇНІ** **19:00**

www.ictv.ua

ТЕСТ

Система зовнішнього оцінювання на 95% захищає від корупції під час вступу до вишу. А ось 5% абітурієнтів торік таки дали «на лапу»

на хабарництво

АВТОР: Вікторія Герасимчук, **МАЛЮНОК:** Ігор Лук'яненко



Минулої середі учасники зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) — склали перший тест з історії України. Країна переживає другу всеохоплюючу кампанію зовнішнього тестування, але остаточні підсумки попередньої ще не підбито. Поки що немає офіційної відповіді функціонерів від освіти на найцікавіше запитання: чи допомогло нововведення подолати корупцію у ВНЗ. Але соціологи вже винесли свій вердикт: тестування таки поліпшило ситуацію з хабарництвом під час вступу до вишів.

МАЙЖЕ ПЕРЕМОГА

Результати опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології та компанією «Менеджмент Системс Інтернешнл», засвідчили, що громадськість вважає тестування вдалим антикорупційним заходом. На 15% більше студентів, на 18% більше випускників, на 24% більше батьків і на 39% більше викладачів та представників шкільних адміністрацій заявили, що рівень корупції під час вступу до вишів порівняно з 2007 роком знизився. Власний досвід участі в корупційних діях поміж випускників зменшився з 13% до 5%, поміж студентів — з 19% до 5%. Лише 1% випускників, 3% батьків і 3% студентів визнають свою причетність до корупційних дій саме під час ЗНО.

Торік абітурієнти і батьки були налаштовані до зовнішнього тестування вкрай вороже. «Чимало людей просили мене допомогти їхнім дітям зі вступом, — розповідає експерт освіти, голова Громадської ради освітян (ГРОНО) Станіслав Ніколаєнко. — Кум на мене навіть образився, що я не хочу допомогти. А як я допоможу? Я сказав, щоб дитина вчилася. І дитина вступила до трьох університетів».

У розмові з **Тижнем** першкурсники Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» зізналися, що взагалі не сподівалися стати студентами. «Казали, що результати тестів мають тільки «свої», хто заплатив за них гроші, — ділиться Сашко. — А виявилось, все не так

складно». Він має чи не найвищий бал із математики. Багато педагогів, які викладають на так званих престижних факультетах, зауважують, що нинішній перший курс відгодно відрізняється від попередніх наборів, коли в аудиторії не завжди можна було знайти студента з розумними очима.

Тож загальна картина досить позитивна. Проте 5% студентів, які визнали свою участь у корупційних діях під час вступу, — це теж чимало для нібито ідеальної системи, що не дає корупції жодного шансу.

ТАЄМНИЦІ СПИСКІВ

Сама система зовнішнього оцінювання знань справді серйозно захищена від корупції. «Ми допускаємо, що хтось з інструкторів під час тестування підказував, допомагав учасникам, комусь із дітей вдалося скористатися мобільним

79 682 учасники торішнього тестування набрали менш ніж 124 бали, тобто не отримали права вступати до вишу

телефоном, — каже Ніколаєнко. — Але ці явища не мали масового характеру, і можна говорити про те, що проблема корупції вже не така гостра, як у попередні роки». Детальніше про все це — у схемі на стор. 20.

Найслабша ланка в антикорупційній системі нововведення — власне етап зарахування до ВНЗ. Тільки приймальним комісіям відомо, які сертифікати вони роз-

глядали і чи не підвищили деяким студентам кількість балів у списках зарахованих. Перевіряти, чи за правилами виші зараховували торік студентів, взялося Міністерство освіти і науки. «Звіту досі немає, — розповідає Ольга Айвазовська, представник мережі ОПОРА (об'єднання активістів та організацій, що займається, зокрема, громадським контролем оцінювання). — Але відомо, що в наказах про зарахування фігурують особи, які не набрали 124 балів (*необхідний для отримання права на вступ мінімум балів у сертифікаті ЗНО. — Прим. ред.*) або які взагалі не брали участі в тестуванні».

До ОПОРИ також надходили скарги від абітурієнтів, які вступали на творчі спеціальності. Наприклад, в одній із них йшлося про те, що у Львівській національній академії мистецтв вступникові занизили бал на творчому конкурсі й вимагали хабар. Батьки абітурієнта були готові зробити публічну заяву і звернутися до правоохоронних органів. Але потім злякалися, що це завадить дитині вступити до того самого вишу наступного року.

Цього року у ВНЗ впроваджується система «Конкурс»: вони мають щодня подавати інформацію про всіх абітурієнтів до Міносвіти, на сайті якого можна буде будь-якої миті побачити поточну ситуацію щодо конкурсу на ту чи іншу спеціальність. «Але все залежить від того, наскільки оперативно виші опрацюватимуть і подаватимуть дані на сайт, — каже Айвазовська. — Рівень інформаційної спроможності наших університетів дуже низький». ▀

Ніяких вступних іспитів

Цього року вступники мають можливість взяти участь у тестуванні з восьми предметів: української мови та літератури, історії України, математики, біології, фізики, хімії, географії та вперше — з іноземних мов (англійської, німецької, французької або іспанської на вибір). Кожен учасник ЗНО має право скласти від двох до п'яти навчальних предметів. ВНЗ не мають права проводити додаткові вступні іспити, за винятком творчих конкурсів за відповідними спеціальностями. 15 квітня Верховна Рада прийняла за основу проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань запровадження зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти», яким закріплюється правомірність ЗНО і встановлення відповідальності за порушення порядку його проведення. Перша спроба провести через парламент цей законопроект у безрезультатній була невдалою.

Корупційні шпаринки в антикорупційній схемі зовнішнього оцінювання

Система ЗНО майже бездоганна з погляду боротьби з хабарництвом у вишах. Проте 1% абітурієнтів під час соціологічних опитувань зізналися, що їм усе ж таки вдалося цю систему обдурити. **Тижень** спробував відтворити схему захисту ЗНО від зловживань, щоб з'ясувати, на яких етапах тестування можливі порушення. Наголошуємо, що будь-які дії не за правилами ЗНО є нечесними щодо інших учасників тестування, а також можуть тягти за собою серйозні наслідки, в першу чергу – відсторонення від участі в оцінюванні.

ЕТАП 1



Український центр оцінювання якості освіти (УЦОЯО) замовляє підготовку тестових завдань різним фахівцям, які працюють у різних закладах. Жоден із них не бачить усього тесту. Крім того, є кілька варіантів тестів, і ніхто нібито не знає, який із них загропонує учасникам ЗНО.

Можливість. Фахівці, які розробляють тести, можуть за гроші або безкоштовно надати «замовнику» відомі їм запитання й правильні відповіді. Крім того, є керівництво УЦОЯО, а також спеціалісти, які займаються технічним забезпеченням підготовки тестів. Важко повірити, що вони не мають можливості побачити

всі завдання і за бажання «поділитися» інформацією.

ЕТАП 2



Напередодні тестування надруковані тестові завдання відвозять до шкіл у запечатаних коробках. Їх мають відкрити безпосередньо в день тестування на очах учасників.

Можливість. Якщо в школі під час тестування немає громадських спостерігачів, а самі учасники не дуже обізнані з правилами ЗНО, в аудиторію можна спокійно внести відкриту коробку, на це ніхто не зверне уваги. А отже, відповідальні за дільницю особи можуть напередодні тестів ознайомитися із завданнями, хоч і з ризиком бути викритими. Особливо актуальною ця про-

блема є для сіл, куди рідко дістаються громадські спостерігачі.

ЕТАП 3



Підпункт 1.

Біля входу до аудиторії учасники мають скласти всі особисті речі. Взяти з собою за парту можна лише ручку. **Можливість.** Зрозуміло, що учасників не роздягають і не обмацують, отож теоретично

можна взяти з собою мобільний телефон і навіть скористатися ним. Особливо, якщо інструктор – знайомий учитель. (Див. підпункт 2.)



Підпункт 2.

В аудиторії, де проводять тестування, присутній інструктор. Зазвичай це вчитель, а пункт тестування – загальноосвітня школа. **Можливість.** У містах усе продумано так, щоб інструктор і учас-

ники з максимальною вірогідністю не були знайомі, проте в регіонах, де одна школа на кілька сіл, уникнути знайомства значно важче. Отже, зацікавлені інструктори-вчителі можуть підказувати учасникам тестування або «не помітити» використання мобільного.

ЕТАП 4



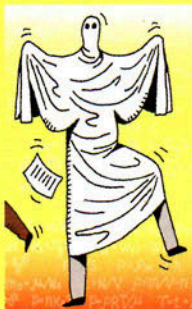
Роботи збирають, вони отримують шифр, їх запечатують і відправляють із пунктів тестування до пунктів перевірки, які визначає УЦОЯО.

Власне тестову частину перевіряє комп'ютер, а твори – спеціально підготовані фахівці з різних регіонів. До того ж, твори з одного регіону передають на перевірку до іншого, щоб вони не потрапили до рук зацікавлених осіб.

Можливість. Гіпотетична. Якщо хтось із УЦОЯО має доступ і до перевірки тестів, і до розшифровки кодів, він може змінити результати тестів. Проте в самому Центрі стверджують, що таких людей немає.

ЕТАП 5

За результатами тестування учасники отримують сертифікати та подають їх до вишів.



Можливості:

1. Деякі вступні комісії залякують абітурієнтів великою кількістю пільговиків і суперників із високим балом сертифіката й пропонують одразу писати заяву на контрактне навчання. Потім, коли стає зрозуміло, що абітурієнт за своїм сертифікатом міг потрапити на бюджетне місце, перереєструвати заяву вже пізно. Члени приймальної комісії у такий спосіб можуть лобювати інтереси вступників із меншою кількістю балів.

2. Торік були випадки, коли до вишів зараховували абітурієнтів, які за кількістю балів у сертифікатах не мали бути студентами. Це вже прямі корупційні дії.

3. Частина зарахованих пільговиків-інвалідів, за інформацією МОЗ, насправді не мали інвалідності, а просто отримали в лікарня липову довідку. Вочевидь, – також за хабар.

❖ МІСЦЯ ЛИШЕ ДЛЯ ПІЛЬГОВИКІВ

Більше 6,5 тис. студентів торік було зараховано на пільгових умовах, поза конкурсом. Це інваліди, сироти, чорнобильці. Також поза конкурсом студентські квитки отримали ті, хто вступав «за особливими правилами», наприклад, після підготовчих курсів при університеті. Утім пункт про «особливі правила» для вступної кампанії цього року Міністерство освіти скасувало. А ось пільги досі важать більше, ніж найвищий бал у сертифікаті ЗНО.

Доходить до курйозів. У Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького вступав абітурієнт із максимумом балів одразу з трьох предметів. У списку рекомендованих до зарахування він був... 58-м. Попередні 57 місць були зайняті пільговиками. Така сама ситуація склалася і на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Абсолютно всі бюджетні місця на спеціальності «Туризм» посіли пільговики.

Міністерство охорони здоров'я почало перевіряти довідки абітурієнтів медичних вишів, і вже після зарахування виявилось, що деякі пільговики насправді не мали інвалідності. Справи подали до прокуратури, незаконно зарахованих студентів виключають з вишів. Скільки липових довідок було подано до інших, немедичних вищих навчальних закладів, не знає ніхто.

Скасування вступних пільг для інвалідів, сиріт і чорнобильців – захід хоч і непопулярний, проте логічний

Щодо сиріт, то досі є різниця у правах на освіту дітей загиблих шахтарів і дітей шахтарів, які загинули на шахті ім. Засядька. Перші мають право вступати поза конкурсом лише на гірничі спеціальності, другі не обмежені у виборі фаху.

Для вирішення цих проблем потрібна політична воля: скасування пільг для інвалідів та сиріт – захід хоч і непопулярний, проте логічний у випадку з позаконкурсним всту-

пом до вишу. До речі, підготовка одного бакалавра коштує державі 110 тис. грн.

ХВОРИТИ ЗАБОРОНЕНО

Натомість Міністерство освіти поки що вирішує свої фінансові проблеми іншим чином – економією на додатковій сесії ЗНО. Торік усі абітурієнти, які хворіли в день іспиту, мали можливість скласти його пізніше, на додатковій сесії. Цього року такої можливості вони не матимуть. Як пояснив міністр освіти Іван Вакарчук, це економічно невиправдано – коштує додаткова сесія так само, як основна, а людей на неї приходиться мало. Тож для тих, хто зламав руку чи захворів на грип під час основної і єдиної сесії ЗНО, вступ відкладається на рік.

Випускників 11-х класів також позбавили частини шкільної програми. У зв'язку з тим, що весь травень і початок червня триватиме тестування, Міністерство освіти вирішило ущільнити шкільний матеріал. Наприклад, ущільнення курсу української літератури відбулося за рахунок творчості Бориса Олійника та Олеся Гончара, які тепер вивчатимуться оглядово. ■

* Кількість місць обмежена. Ціна вказана в один бік. Збори та податки аеропортів не враховані. Діють інші правила та обмеження.

WWW.FLYUIA.COM

Київ — Лондон

Економ - клас від

85\$*

Бізнес - клас від

360\$*

Безкоштовно:
- Багаж (до 40 кг)
- Харчування на борту
- Он-лайн бронювання
- Можливість вибору місць у салоні

☎ 8 044 581 50 50 ☎ 566 МТС, КИЇВСТАР,
LIFE), BEELINE

UIA - це найбільше українське авіакомпанія. Історія UIA веде від 1929 року. З 2001 року UIA є членом міжнародної організації IATA. UIA - це найбільше українське авіакомпанія. Історія UIA веде від 1929 року. З 2001 року UIA є членом міжнародної організації IATA. UIA - це найбільше українське авіакомпанія. Історія UIA веде від 1929 року. З 2001 року UIA є членом міжнародної організації IATA.



МАУ

У тестовому режимі

Тиждень пропонує читачам самим оцінити складність питань і примітивність формулювань ЗНО. Нижче – кілька завдань із минулорічних тестів.

Про незалежне зовнішнє оцінювання можна почути діаметрально протилежні думки – і що тести неймовірно складні, і що вони примітивні. Та, вочевидь, найліпше на ЗНО знаються чотири випускники, які минулого року під час тестування набрали максимальну кількість балів із трьох предметів. Одна з них – львів'янка Анастасія Сибірна, нині студентка біологічного факультету Львівського національного університету – характеризує питання ЗНО як середні за складністю. «Нічого надзвичайного, – каже Анастасія. – Саме те, що потрібно для вступу в університет». Вона радить цьогорічним абітурієнтам насамперед не хвилюватися: «Звісно, за кілька днів чи місяців гарно не підготуєшся, мій результат – це результат навчання протягом багатьох років. Я раджу систематизувати отримані за шкільні роки знання й не панікувати, адже тестування, як і будь-яке випробування в житті, потребує зібраності».

УКРАЇНЬСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Правильно узгоджено прикметники з іменниками в усіх словах рядка:
A красиве панно, багатолюдний Делі, широка Міссурі, веселий месьє
Б маленьке какаду, змістовне лібрето, високе Кіліманджаро, струнка міс
В сонячна Перу, золоте кільце, сіре кашне, дивакуватий маестро
Г ліричне інтермеццо, козацький бароко, старе піаніно, цікаве кіно
Д смачне манго, новий фортепіано, далека Чилі, біле жабо
2. Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був:
A Пантелеймон Куліш
Б Михайло Драгоманов
В Микола Костомаров
Г Михайло Павлик
Д Іван Білик

Правильні відповіді: 1) В; 2) Д

ВСЕСВІТНЯ ЛІТЕРАТУРА

1. Який гріх Данте вважав найстрашнішим?
A заздрість
Б скупість
В пихатість
Г зраду
3. Який уривок з Біблії читає Соня Мармеладова Раскольникову?
A про блудного сина
Б історію Йосипа
В про Содом та Гоморру
Г про воскресіння Лазаря

Правильні відповіді: 1) Г; 2) Г

ГЕОГРАФІЯ

1. Визначте неправильно твердження про природу материка
A Африка – серед форм рельєфу переважають плоскогір'я
Б Антарктида – найбільшим хижаком є білий ведмідь
В Євразія – омивається морями чотирьох океанів
Г Австралія – немає діючих вулканів
3. Обчисліть, якою стала кількість населення 100-мільйонної країни через рік, якщо показники руху населення в цьому році були такими: народжуваність – 35%, смертність – 18%, еміграція – 3%, імміграція – 1%
A 100,5 млн осіб
Б 101,5 млн осіб
В 102,5 млн осіб
Г 103,5 млн осіб

Правильні відповіді: 1) Б; 2) Б

ХІМІЯ

1. Визначте назву речовини, яка має хімічну формулу $CH_2 = CH_2$
A бензен
Б етан
В етен
Г етин
2. Під час взаємодії лужного металу з водою одержали розчин лугу масою 500г з масовою часткою лугу 2,8% і водень об'ємом 2,8 л (н.у.). Укажіть порядковий номер цього металу в періодичній таблиці Д. Менделєєва.

Правильні відповіді: 1) В; 2) 19

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

1. Конституція Української РСР 1937 р. законодавчо закріплювала:
A входження республіки до складу СРСР без права виходу з його складу, функції її органів державної влади та управління
Б перемогу соціалізму та побудову основ соціалістичного суспільства
В диктатуру трудящих мас, завданням якої є здійснення переходу від буржуазного ладу до соціалізму шляхом проведення соціалістичних перетворень
Г побудову розвинутого соціалістичного суспільства та керівну роль комуністичної партії в суспільному і державному житті
2. Установіть відповідність між заходами та діями, причетними до них:
1 створення перших осередків центральної князівської влади на місцях – «погостів»
2 запровадження християнства як державної релігії
3 укладення першої писаної збірки руських законів
4 організація з'їзду князів у Любечі
A князь Ярослав Мудрий
Б князь Володимир Мономах
В князь Володимир Великий
Г князь Данило Галицький
Д княгиня Ольга

Правильні відповіді: 1) Б; 2) 1–В, 2–Д, 3–Г, 4–Б

БІОЛОГІЯ

1. Квашені овочі зберігаються значно краще, ніж подрібнені свіжі, тому що:
A зруйнувалися вітаміни та ферменти
Б утворюється молочна кислота, що унеможливує життєдіяльність гнильних бактерій
В у розсолі висока концентрація неорганічних солей, які виконують роль консервантів
Г розсіл збагачений спеціями
2. Укажіть м'яз, наявність якого є особливою ознакою ссавців
A найширший
Б діафрагма
В міжреберний
Г розгинач задньої кінцівки

Правильні відповіді: 1) Б; 2) Б

МАТЕМАТИКА

1. У коробці є 80 цукерок, з яких 44 з чорного шоколаду, а решта з білого. Визначте ймовірність того, що навмання взята цукерка з коробки буде з білого шоколаду
1 0,45; 2 0,10
2. Маємо два водно-сольових розчини. Концентрація солі в першому розчині становить 0,25, а в другому – 0,4. На скільки більше треба взяти кілограмів одного розчину, ніж другого, щоб отримати розчин масою 50 кілограмів, концентрація солі в якому – 0,34

Правильні відповіді: 1) 0,45; 2) 10

ФІЗИКА

1. У капілярі вода піднімається на висоту 10 мм. Визначте (в міліметрах), якої максимальної довжини (висоти) стовпчик води може втримати вертикальний капіляр з обома відкритими в повітрі кінцями
1 20 мм; 2 5 діб
2. Укажіть період піврозпаду радіоактивного елемента (в добах), якщо його активність зменшилась у 8 разів за 15 діб

Правильні відповіді: 1) 20 мм; 2) 5 діб

СІА'09



Виставка актуальних пропозицій автомобільного ринку

27-31 травня

Україна. Київ. Міжнародний Виставковий Центр

Броварський пр-т, 15 (м. «Лівобережна»)

(26 травня - день акредитації преси)

Організатори:

Міністерство транспорту та зв'язку України

Міністерство промислової політики України

Асоціація українських автовиробників «Укравтопром»

Виставкова компанія АВТОЕКСПО



АВТОЕКСПО

Тел.: +38 (044) 351-7700/11

Факс: +38 (044) 351-7715

E-mail: office@autoexpo.ua

www.sia-motorshow.com.ua

Генеральний
інформаційний партнер

ІНТЕР



Офіційний радіо-партнер



Офіційний інтернет-партнер

МЕТА
www.meta.ua

Офіційні медіа партнери:

АВТО ЦЕНТР
ВИДАВНИЦТВО

Зарулем
АВТОМОБИЛЬНИЙ ЖУРНАЛ



ГРИП

Начхати на СВИНЕЙ

Свинячого грипу не існує, але на ньому можна заробити – на боротьбу з «новим вірусом» лише в Україні вже виділено 50 млн грн

АВТОР: Вікторія Герасимчук

Уже другий тиждень світ успішно відволікає від кризи нова напасть – свинячий грип. За останніми даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), захворіли вже майже півтори тисячі людей у 21 країні світу, померли – 30. Організація пропонує надати новому вірусові найвищий, шостий рівень загрози. Пандемія, стверджує ВООЗ, неминуча. Водночас країни, які потерпають від нової біди, називають меншу кількість хворих. Керівництво Мексики вже заявило, що епідемію зупинено, а експерти уряду США – що загроза не така серйозна, як здавалося раніше. **Тиждень** з'ясував, чи справді світ зіткнувся з небувалою небезпекою, чи істерію навколо нового вірусу нагнітають у чиїхось бізнес-інтересах.

ОБЕРЕЖНО, ЗАРАЗА

Уже через кілька днів після публікації перших тривожних заяв про загрозу пандемії нового вірусу типу А – штаму H1N1, яким людей нібито заразили свині, ВООЗ звернулася до журналістів із проханням не називати свинячий грип свинячим. Бо така назва негативно впливає на відповідну галузь сільського господарства, та й узагалі новий вірус ніякого стосунку до свиней не має. Звідки ж тоді з'явилося це словосполучення – свинячий грип?

«Цей вірус був уперше зареєстрований у місцевості, де багато ферм, тому й отримав таку назву, – пояснив **Тижню** директор українського бюро ВООЗ Ігор Поканевич. – Проте від цієї назви вже відмовилися». До речі, найпершими від назви «свинячий грип» відмовилися ізраїльтяни. В цій країні його називають не інакше як «мексиканський грип».

Неправдою виявилось також те, що вірус має дуже високу вірулентність (відсоток померлих серед



текстове повідомлення

ЗАХОДЬ НА
mobile.24tv.com.ua
і встановлюй
БЕЗКОШТОВНО



НОВИНИ

25.02 13:35

На хвилі дефолтів українських банків
гривня може обвалитися до 20-25грн./1\$

Категорії

Оновити

ДИВИСЬ НОВИНИ
КОЛИ ЗРУЧНО



телеканал новин

ПОДРОБИЦІ НА САЙТІ
www.24tv.com.ua

заражених). Відштовхуючись від останніх цифр, можна сказати, що вірулентність нового вірусу становить приблизно 2%. А не 50%, як у випадках зараження пташиним грипом.

Насправді всі віруси грипу (а також багато інших) прийшли до людини від свиней, а до свиней — від птахів. Тож нічого надзвичайного не сталося. «Достеменно ніхто не знає, який грип і коли стане причиною пандемії, — розповідає професор, доктор біологічних наук, завідувач кафедри вірусології КНУ ім. Тараса Шевченка Валерій Поліщук. — Можливо, і цей вірус. Але мене непокоїть те, що немає його наукових характеристик, немає розшифровки молекулярної послідовності геному. На чому тоді ґрунтуються висновки? Це підозріло».

ВООЗ у своїх песимістичних прогнозах спирається саме на факт гібридизації трьох вірусів — пташиного, свинячого й людського. Щодо наукових характеристик, то, за словами Ігора Поканевича, їх ще досліджують. А інформувати громадськість почали заздалегідь, про всяк випадок...

До речі, штам H1N1 — не новий. На початку минулого сторіччя він спричинив смерть від 20 до 50 мільйонів людей (саме H1N1 називають «іспанкою»), і з того часу регулярно давав про себе знати. Навіть цього року до України прийшов вірус А Бірсбен H1N1. Тож людство вже має проти нього імунітет. «Так, імунітет має бути, — каже Валерій Поліщук. — Проте якщо мутували антигенні детермінанти, то імунна система людини не розпізнає вірус. Але насправді така мутація відбувається тоді, коли з'являється новий штам, а в цьому випадку ми про новий штам не говоримо».

ВИГІДНА ПАНДЕМІЯ

«Дуже погано, що поширюється паніка, — каже професор, член-кореспондент АМНУ, голова Національної ради з питань охорони здоров'я Микола Поліщук. — Навіщо нас залякують? В інтересах бізнесу. По-перше, агропромислового, йдеться про конкуренцію виробників свинини, яловичини та курятини. По-друге, фармацевтичних кампаній, які зараз активно прода-

ють усі атрибути боротьби з грипом».

Мексикі вже пообіцяли \$3 млрд на боротьбу з хворобою від Міжамериканського банку розвитку і \$205 млн від Світового банку. Лєвова частка цих коштів дістанеться фармацевтам. ВООЗ у світових масштабах лобіює посилене виробництво препарату озельтамівір (він же «Таміфлю»), який вважають ефективним для лікування нового грипу. «Ми закликаємо фармацевтів збіль-

Насправді всі віруси грипу прийшли до людини від свиней, а до свиней — від птахів. Тож нічого надзвичайного не сталося

шити виробництво цього препарату, — каже Поканевич. — На глобальному рівні ВООЗ рекомендує урядам співпрацювати з виробниками. І, звісно, винаходити вакцину».

Коли аналогічна ситуація склалася навколо грипу пташиного, фармкомпанії отримали величезні державні замовлення на виробництво озельтамівіру. В США на випадок пандемії заготували 2,3 мільйона терапевтичних курсів цього препарату та 83 тисячі курсів спорідненого з ним занамівіру. Є запас цих препаратів і в Україні, як і в майже всіх цивілізованих країнах. Мільярди витратили на розробку вакцин, хоча всі фахівці визнають, що винайти вакцину від вірусу, якого ще немає (йшлося про гіпотетичну мутацію пташиного штаму H5N1 в людський) неможливо.

УКРАЇНА ПРИЄДНУЄТЬСЯ

До України ще не дістався свинячий грип, але Кабінет Міністрів уже виділив 50 мільйонів гривень із ре-

зервного фонду на боротьбу з новим вірусом. У вівторок прем'єр-міністр Юлія Тимошенко підписала відповідне розпорядження. Раніше про таку необхідність заявляв президент Віктор Ющенко. Міністерство охорони здоров'я створило спеціальний штаб для того, щоб не пустити свинячий грип в Україну. А міністр Василь Князевич навіть заявив про готовність робити щеплення від нового вірусу, хоча ніяких вакцин від нього немає і поки що бути не може.

«Це дуже непродуманий крок — виділяти 50 мільйонів на боротьбу зі свинячим грипом, — вважає Микола Поліщук. — По-перше, сьогодні Україні ніякий грип насправді не загрожує. По-друге, в країні криза. По-третє, в нас є серйозні проблеми в галузі охорони здоров'я, для вирішення яких потрібні гроші. Тільки від наслідків тютюнопаління в країні щороку вмирає 100 тисяч людей».

Україна поки що не виробляє озельтамівіру. Проте днями підприємець і член Президії Українського медичного союзу, засновник Благодійного фонду «Здоров'я нації» Борис Литовський запропонував придбати технологію виробництва цього препарату та передати її групі фармацевтичних компаній «Здоров'я». Пан Литовський сумновідомий громадськості через участь у тендерних скандалах у сфері охорони здоров'я, після одного з яких йому довелося навіть виїхати до Ізраїлю й отримати в цій країні громадянство. Проте зараз він перебуває в гарних стосунках із Віктором Ющенком, і навіть був призначений главою держави на посаду секретаря наглядової ради в Національний інститут раку.

Отож можна прогнозувати, що й Україна займеться бізнесом на пандемії. І боротися з цим значно складніше, ніж зі свинячим грипом. ■

Найбільші смертоносні епідемії*

1918–1920 рр. — грип «іспанка», померло від 20 до 50 млн людей

1957 р. — «азійський грип», померло 2 млн людей

1968 р. — «гонконгський грип», помер 1 млн людей

1916 г. — поліомієліт, померло 6 тис. людей

2003 р. — атипова пневмонія, померла 1 тис. людей

*гострих інфекційних захворювань за останні 100 років. Цифри є відносними, адже чіткі статистичні данні щодо епідемій минулого століття відсутні



www.dity.org.ua

Підтримайте
всеукраїнський благодійний проект
З книгою - до дітей!



гаряча лінія: 8 050 101 00 60

організатори:

Міжнародний благодійний Фонд
"УКРАЇНА 3000"



підтримка:



ФІЄСТА НА КАРАНТИНІ

Що **Тижень** побачив у Мексиці,
яка бореться з епідемією, курінням і панікою

АВТОР: Ігор ПОТОЦЬКИЙ,
спеціально для **Тижня** з Вільєрмоси, штат Табаско, Мексика

«**Н**аша країна впроваджується з цією напастью! Тільки не слід піддаватися паніці», — благає президент Мексики у телезверненні до народу. Я слухаю виступ Феліпе Кальдерона у місті Вільєрмосі, столиці мексиканського штату Табаско, де мешкає 620 тис. осіб. Травень тут — один із найспекотніших місяців. Уже встановилися фантастично дешеві ціни на грейпфрути, банани, манго, дині, кавуни — всього цього тут повно. Втім, як і м'яса.

ПСИ ПАНІКУЮТЬ

Тут свиню не обожнюють, як в Україні. Свиняче м'ясо в харчуванні не надто популярне, мексиканці віддають перевагу курячому й індичому або риби, креветкам і лангустам. Але місцеве телебачення зараз транслює, як уряд Мексики, всі міністри їдять свинину: чинно і спокійно. Диктор закликає співвітчизників: «Беріть приклад!».

Тобто заборони на свинину в Мексиці немає, проте її настійливо рекомендують ретельно обробляти. Купити її, як і раніше, нескладно. У великих супермаркетах «Чедрауе», «Соріана», «Вальмар», «Ліверпуль» підтримується ідеальна чистота. Всі продавці у марлевих пов'язках. Безплатно за бажання видають такі самі пов'язки й покусці — я теж отримав її разом з інструкцією, як нею користуватися.

Вільєрмоса 2007 року постраждала від повені. Вода залила тоді 3/4

міста, у деяких місцях піднялася до двох метрів, крокодили плавали вулицями. Уся Мексика тоді прийшла на допомогу, але багато грошей розтягли чиновники всіх рангів. Мільйони песо випарувалися, як, на щастя, й вода, що відступила від міста.

Після повені вільєрмоські собаки досі не можуть прийти до тями: коли проїжджає машина швидкої допомоги, починають вити. Різними голосами, надривно, з відчаєм.

КАРНАВАЛИ МІНУС

Два тижні тому в місті пройшов гучний карнавал. Їхали сотні машин із пістрявими манекенами, лунав сміх, були танці. Усе місто висипало на центральні вулиці. Але позаду йшла машина з лікарями й медсестрами. На кузові червоними літерами напи-

Залишилися без роботи повії. Газети стверджують, що саме вони — рознощиці нового свинячого вірусу

сане гасло: «За найменшої підозри на свинячий грип звертайтеся до лікарів!». Регіт припинявся там, де проїжджала ця машина...

Вочевидь, карнавал був останнім розважальним заходом у Вільєрмосі цієї весни. На початку травня у місті мала відбутися святкова феєрія, щось на кшталт виставки досягнень народного господарства штату Табаско: з концертами, змаганнями на конях, півнячими боями, виборами «королеви краси» штату тощо. Феєрію скасовано. Зараз тут, як і по

АЛЬБЕР
КАМЮ,
«ЧУМА»:
«Відраза
до майбут-
нього, яка
називається
тривоною»

всій Мексиці, зачинено всі кінотеатри, музеї, культурні установи. Музичний центр «Одеса», який вже кілька років діє у Вільєрмосі, теж поки що закрито до ліпших часів. Не проводяться політичні збори і мітинги. Не працюють туристичні центри. Позаминулої неділі я побував у заповіднику Ла Вента, який створив років п'ятдесят тому мексиканський поет і археолог Карлос Пейсельєр. Добре, що встиг: нині закриті всі популярні туристичні маршрути: Паленке, Ла Вента тощо. Торік туристична галузь дала Мексиці \$13 млрд доходу, 2009-го, звісно ж, очікуються грошові втрати.

«Змушений брати з собою на роботу свою п'ятирічну доньку Памелу», — скаржиться мені службовець мерії Рікардо Гарсія Санчо. Дитячі садки до 11 травня закриті, як і всі навчальні заклади: школи, університети. Можливо, карантин у школах буде продовжено.

Пан Рікардо повідомив, що збирається накупити продуктів на всі травневі свята й намагатиметься якнайбільше сидіти вдома. Такі самі плани «пасивних травневих канікул» озвучив **Тижню** працівник потужної на-



ФОТО: REUTERS

Наші люди

За словами українського посла у Мексиці Олексія Бранашка, співробітники амбасад працюють у звичайному режимі. Але до 15 травня наш консульський відділ зачинено — українських віз не видають. Міністерства охорони здоров'я та закордонних справ Мексики постійно інформують українське посольство про епідеміологічну ситуацію. У Мексиці на консульському обліку стоїть близько 250 українців, переважно це викладачі університетів, музиканти й українки — дружини мексиканців. Поки що хворих на новий вид грипу поміж українців у Мексиці немає.

фтової компанії «Пемекс» П'єр Густав Логрес.

У місті — диво! — майже ніхто не курить. Кажуть, що подіяла потужна й тривала реклама в газетах і по телебаченню, спрямована проти курців. Зараз повсюдно стверджують, що свинячий грип особливо небезпечний для курців.

Залишилися без роботи повії. Місцеві мачо бояться користува-

тися їхніми послугами. Газети стверджують, що саме повії — рознощиці нового свинячого вірусу.

«Про свинячий грип забагато торочать, тому росте страх, — каже інженер-комп'ютерник Клотільда Кастиллегос. — У нас у Вільєрмосі поки що жодного випадку хвороби, а населення вже боїться, що влада приховує реальну інформацію». Палац Андреаса Гранієля Мело, губернатора штату Табаско, охороняє загін озброєних поліцейських. У губернатора штату, а також у мера міста відбулися екстрені наради щодо стану медичних установ.

Тиждень побував у центральному шпиталі штату Табаско, де місцевих мешканців лікують безплатно. Тут кваліфіковані лікарі, непогана апаратура. Для приїжджих родичів хворих вибудовано готель, також безплатний.

Заступник головного лікаря шпиталю Гаспар Гарсія Галло каже, що вже приготовано палати для хворих на грип, є всі необхідні медикаменти. Усюди висять плакати, що попереджають про небезпеку. Однак хворих немає.

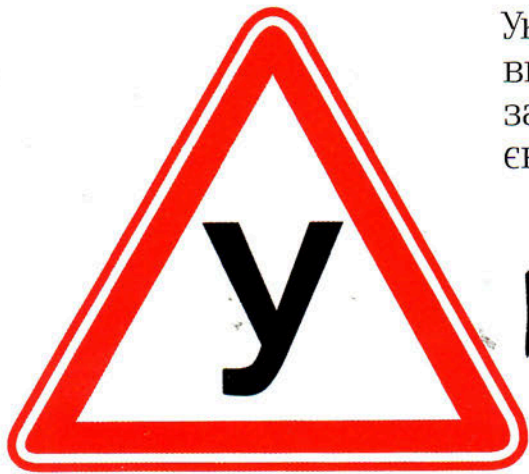
ПОЕМА ПРО ГРИП

Вільєрмоса не піддалася паніці. Люди, як і раніше, літають до Мехіко, причому авіаквитки шалено подешевшали, а в супермаркетах наприкінці робочого дня стовпотворіння. Місцеві гітаристи, як звичайно, грають на вулицях в оточенні натовпу слухачів. По вівторках у музеї Карлоса Пейсельєра збираються місцеві поети. На останнім засіданні вони обговорювали, як допомогти населенню у часи грипу.

Вечорами кафе і бари заповнені вщерть. Я люблю пити каву біля магазину «Ліверпуль». У цьому кафе щовечора сидить старий Кwartол Едікон. Сеньйор Едікон — багатий, любить побалакати. Колись він був відомим юристом. Біля нього завжди збирається купка людей. Останнім часом усі вони говорять переважно про свинячий грип. І тільки шофер-охоронець завжди байдужий до розмов. Для нього головне, щоб його заможного господаря ніхто не вкрав з метою викупу — таких випадків тут безліч.

...Чогось собаки почали вити. Мабуть, знову проїхала машина швидкої допомоги. ■

НАДТО ОБМЕЖЕНИЙ ПРОГРЕС



Україна незадовільно виконує домашнє завдання з євроінтеграції

У КРАЇНА

Г. Камчук

АВТОР: Жанна Безп'ячук

«Питання про перспективчленства України в Європейському Союзі може стати актуальним лише через 5 – 10 років», – переконаний голова комітету німецького бундестагу із закордонних справ Рупрехт Поленц. Це й не дивно, адже, як дипломатично висловився голова Представництва Європейської Комісії в Україні Жозе Мануель Пінту Тейшейра, впродовж останніх чотирьох років прогрес України у справі наближення до європейських стандартів був «доволі обмеженим». Звіт Єврокомісії щодо впровадження в 2008 році Європейської політики сусідства в Україні фактично констатує бездіяльність українських євроінтеграторів. **Тиждень** детально розглянув висновки Єврокомісії.

ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО І КОНСТИТУЦІЯ

Єврокомісарі наголошують, що одним із головних завдань нашої країни залишається реформа виборчого законодавства і Конституції. Чинний Закон «Про вибори народних депутатів України» не відповідає традиціям і європейським нормам сучасної демократії. Обрання всіх 450 депутатів у єдиному багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі за закритими списками дає партійним керівникам змогу авторитарно

контролювати склад і порядок виборчих списків, а в разі потреби торгувати місцями у них. Модель меритократичної влади, тобто влади найосвіченіших і найздібніших, за такої системи є абсолютно недосяжною.

Європейці зазначають, що в українському суспільстві немає хоча б відносного консенсусу щодо конституційного устрою держави. У справі реформування Конституції найвпливовіші політичні сили діють розривно, Національна конституційна рада не працює. Хронічно недосяжним для України завданням є також забезпечення чесності й прозорості процедур судового провадження.

Прогресивне виборче законодавство, що сприяє оновленню й зміні політичних еліт, убезпечена від кон'юнктурного редагування Конституція, чесне й незалежне судочинство – елементарні засади повноцінного функціонування сучасної європейської демократії, яких бракує в Україні. Відтак коли йдеться про відмову від закритих списків на парламентських виборах чи боротьбу з корупцією в судах, то на кону не просто ефективність державних інституцій, а сам проект під назвою «державна Україна».

ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Про створення зони вільної торгівлі між Україною та Євросоюзом ішлося ще в Угоді 1994 року про партнерство та співробітництво. Сьогодні Україна нарешті реально наблизилася до реалізації цього проекту. Частка ЄС у загальному обсязі зовнішньої тор-

гівлі України 2007 року становила 39%, що перевищило показники торгівлі з Росією. Понад те, зараз ідеться про створення між Україною та ЄС не традиційної зони вільної торгівлі, у межах якої митні квоти скасовуються й тарифи встановлюються відповідно до норм СОТ, а зони глибокої та комплексної. У її межах скасовуються не лише митні квоти, а й тарифи.

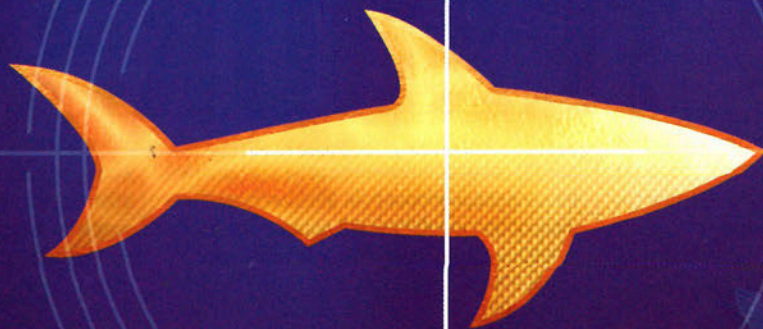
Якщо Україна ставить перед собою такі амбітні цілі, то для їх досягнення потрібно докласти неабияких зусиль, передусім у царині уніфікації стандартів і процедур оцінки відповідності промислових товарів. Зокрема, слід виконати «Україна: г«План дій щодо вільного руху промислових товарів», у якому закріплені рекомендації Єврокомісії щодо приведення українських стандартів у відповідність до європейських. Виконання плану дасть нашій країні змогу приєднатися згодом до Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів. Проте у Звіті Єврокомісії зазначено, що в 2008 році прогрес у цій сфері «залишався досить обмеженим».

БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ

Восени минулого року між Україною та ЄС розпочався візовий діалог, що охоплює чотири блоки питань: безпеку документів, протидію нелегальній міграції, управління кордонами й зовнішні відносини. У далекій перспективі цей діалог має закінчитися встановленням безвізового режиму, але, за оцінкою Єврокомісії, зараз Україна абсолютно неготова протидіяти нелегальній міграції. У нашій країні відсутня осмислена міграційна політика як така, а також єдина ефективна міграційна служба.

Періодична недієздатність парламенту й затяжні політичні протистояння призводять до того, що Україна накопичила великий масив нератифікованих документів, неопрацьованих і непродуманих проектів, роблять висновки європейці. У 2009-му – а це рік чергових виборчих баталій – більшість євроінтеграційних завдань українська влада, вочевидь, також не виконає. ■

Навіщо зайві
постріли?
Якщо є ціль!



Пряме влучення
в цільову аудиторію

Рекламна служба: (044) 207 44 85,
(067) 522 2240 e-mail: reklama@tv.1.com.ua

www.tv1.com.ua
www.fbc.net.ua



перший діловий
телевізійний канал

Глобальна криза оголила слабкі місця в політиці й економіці країн Східної Європи



ЧАС ТЕХНОКРАТІВ

АВТОР: Жанна Безп'ятчук

У березні 2009 року угорський прем'єр-міністр Ференц Дюрчань залишив прем'єрську посаду за власним бажанням, хоча раніше йому до цього не могли змусити навіть багатотисячні демонстрації. Економічна криза в країнах Центральної та Східної Європи — це випробування на міцність і політичної, й економічної системи країн. Міноритарні уряди й популістська політика їм не витримують, як і неререформована перегріта економіка. Новим головою угорського уряду обрано позапартійного екс-міністра економіки Гордона Байнаї. Він обіцяє зібрати команду професіоналів із різних ідеологічних таборів — в умовах кризи зростає попит на незаангажованих технократів на протипагу публічним політикам.

ПОРА МІНОРИТАРІВ МИНУЛА

Криза влади в Угорщині збіглася в часі з аналогічною кризою в Чехії, де непопулярний уряд Мірека Тополанека отримує вотум недовіри. Ідею сформувати уряд технократів, який керуватиме країною до дострокових парламентських виборів у жовтні 2009-го, в Чехії висловили ще чіткіше. Тому призначення на прем'єрську посаду Яна Фішера, по-

запартійного, маловідомого широкому загалові голови Статистичного бюро Чеської Республіки, є закономірним. Найближчі півроку-рік у розхитаних кризою країнах Східної Європи — дуже невігідний час для збирання політичного капіталу, тому гравці з великими планами й амбіціями з власної волі чи під впливом обставин ідуть у тінь.

Фіаско урядів Мірека Тополанека й Ференца Дюрчаня продемонструвало ще одну важливу закономірність: міноритарні уряди, тобто уряди, що не спираються на стабільну підтримку парламентської більшості, випробування кризою не витримують. Якщо, звісно, йдеться про справді демократичні системи, а не демократичну бутафорію, яка прикриває хаос. Уряд Мірека Тополанека в кращому випадку міг розраховувати на 100 із 200 голосів у нижній палаті парламенту. Уряд соціалістів Ференца Дюрчаня з квітня 2008 року, коли Союз вільних демократів залишив коаліцію, міг упевнено розраховувати лише на своїх 190 із 386 депутатів парламенту.

Якщо в Чехії вже призначено дату проведення дострокових виборів — 9–10 жовтня 2009 року, то в Угорщині про це не йдеться. Угорський політолог Андраш Боцокі розповів **Тижню**, що й урядова Соціалістична партія, й Союз віль-

них демократів зацікавлені в тому, аби протриматися при владі якомога довше. Такі розрахунки двох політичних сил мають бути обнадійливими для нового прем'єра Гордона Байнаї.

Проте в позиціях партій є серйозні розходження. Вільні демократи значно рішучіше за соціалістів налаштовані на жорсткі антикризові заходи, зокрема на суттєве скорочення державних витрат. «Підтримка соціалістами антикризових заходів, представлених новим прем'єром, може за певний час здимити. Та й узагалі новий уряд зазнаватиме тиску і з боку правих, і з боку лівих політичних сил», — переконаний Боцокі.

РІЗНІ СУСІДИ

На відміну від політичної, економічна ситуація в Чехії та Угорщині майже протилежна. В Угорщині — одна з найглибших криз у Європі, а от чеська економіка натомість демонструє свою конкурентноздатність навіть в умовах глобальної рецесії. Політичний аналітик і директор Університету Нью-Йорка в Празі Іржі Пеге вважає, що це обумовлено щонайменше двома чинниками. По-перше, здоровим станом державних фінансів на час початку кризи — відносно невеликим розміром загального державного боргу Чехії (28,9% ВВП у 2007 році) та бюджетного дефіциту

(1% ВВП того ж року). А по-друге, успішною роботою національної банківської системи. В другій половині 90-х державні банки були продані комерційним структурам. У процесі приватизації банківського сектору було проведено ревізію кредитних портфелів, погашено більшу частину проблемних кредитів.

В Угорщині від самого початку посткомуністичної трансформації економічна ситуація була ускладнена тим, що від попереднього режиму молода угорська демократія успадкувала занадто великі борги. Загальний державний борг Угорщини в 1993 році складав — 90% ВВП, у 2001 році — 52%, а 2008 року знову сягнув критичного розміру — близько 66%. Андраш Боцокі звертає також увагу на те, що угорські підприємства переважно були приватизовані закордонними інвесторами, через що середній клас у цій країні недостатньо розвинутий.

До цього варто додати низькі показники зайнятості й бюджетні витрати на рівні близько 50% ВВП Угор-

Причини нинішнього важкого стану угорської економіки, так само як і української, криються в тактиці політичних еліт, які замість реформ узяли курс на задобрювання електорату

щини, потрібні для виконання соціальних зобов'язань. Гордон Байнаї запропонував істотно зменшити навантаження на бюджет за рахунок пенсій і соціальних виплат. Пенсіонери та сім'ї з малими дітьми — ось ті, хто першими відчує на собі зміни у фінансовій політиці уряду. Але соціальні наслідки боротьби з кризою так чи інакше торкнуться всіх угорців.

ПОПУЛІЗМ МИНУВ, НАСЛІДКИ ЛИШИЛИСЯ

Угорський політолог Аттіла Фольс вважає, що запропонований Гордоном Байнаї пакет антикризових заходів варто розглядати як «короткотермінові мінімальні зміни, які потрібно здійснити, щоб попередити ще глибшу кризу та стабілізувати державні фінанси». В Угорщині наразі

не йдеться про глибинні структурні реформи, які б могли суттєво підвищити економічний потенціал країни в майбутньому. Проте вимагати від тимчасового технократичного уряду більшого й не варто. На думку Фольса, глибинні причини нинішнього важкого стану угорської економіки криються в стратегіях й тактиці політичних еліт, які на початку 2000-х взяли курс на задобрювання електорату популістською демагогією замість того, аби здійснювати реформи.

Ще на початку третього тисячоліття Угорщина демонструвала одні з найкращих показників економічного зростання. У 2002 році соціалісти перемогли на парламентських виборах, вдаючися до нереально щедрих обіцянок. Їхня перемога в 2006 році тільки поглибила популістські тенденції. В підсумку було запроваджено соціальну систему, непосильну для економіки, зростали зовнішні й внутрішні державні борги. Це поставило угорську економіку в залежність від фінансової допомоги МВФ: на сьогодні країна отримала кредит у розмірі \$25,1 млрд. Тоді як Чехія офіційно заявила про те, що не потребує кредитів МВФ. ■

12 травня
2009 року

ПРОДЮСЕРСЬКИЙ ЦЕНТР

Jazz
in Kiev

початок о 20:00

Великий зал Національної
музичної академії України
ім. П.І. Чайковського

Замовлення квитків:

тел.: +38 095 111 55 77

jazzinkiev@gmail.com

Вперше в Україні

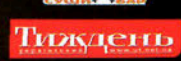


Знаменитий фьюжн-проект „Metro“, створений гітаристом Чаком Лоебом і піаністом Мітчелом Форманом, 12 травня вперше виступить в Україні. За плечима музикантів 15 років на сцені, 6 альбомів, сотні концертів і світове визнання. „Metro“ — це новаторський підхід до створення музики плюс справжній фанковий настрій!

МЕТРО

Chuck Loeb-guitar; Melvin Davis-bass; Mitchel Foman-piano, keyboards; Krzysztof Zawadzki-drums

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПАРТНЕР ПРОЕКТУ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР



ВІЗІОНЕР

Єжи Помяновський про політичну короткозорість та пережитки советизму

РОЗМОВЛЯВ Роман Кабачій, **ФОТО:** Григорій Сподарик

У Єжи Помяновського чимало спільного з булгаковським професором Преображенським: говорить із притаманною людям «епохи» внутрішньої гідністю, рівно і безапеляційно. Понад десять років він редагує журнал для російськомовних читачів «Новая Польша», що розповсюджується польським коштом по бібліотеках Росії. Двічі журнал видавав спеціальні українські та грузинські номери. Помяновський кілька разів бував у Києві, на його думку, — духовній столиці слов'янщини.

У. Т.: «Новая Польша» розсилається невеликим накладом. Чи сподіваєтеся ви на широкий розголос у Росії?

— Ми не маємо таких амбіцій, наш журнал навряд чи може значно вплинути на спосіб мислення російської еліти. Намагаємося доносити інформацію, бо віримо в те, що жодні «повчання» з-за кордону нічого не навчили, навчити може лише добрий приклад. У найближчому номері буде стаття нашого працівника Анджєя Кораковського під назвою «Почему польской деревне повезло». Він розповідає, що протягом п'яти років перебування Польщі в ЄС доходи села зросли більше ніж на 30%, а унійні доплати стали причиною відродження фермерського класу.

ОМАНЛИВІ МЕАНДРИ МЕНТАЛІТЕТУ

У. Т.: Які відмінності в національному характері поляків та їхніх східних сусідів для вас є очевидними?

— Я не вірю в окремих національний характер, але від росіян ми від-

різняємося тим, що в Польщі не згасла ініціатива. Поляки знані тим, що з нічого спроможні зробити щось, а за часів комуни мистецтво омиання права стало національною рисою. Російський національний характер — це те, що насправді ми знаємо про російську владу. Росіяни, на жаль, за 70 років більшовицького панування втратили здатність до ініціативи і, що найгірше, очікують директив згори. Колись, за часів Єльцина, один зі знайомих інтелектуалів, член редакції часопису «Поліс» ошелешив мене твердженням, що якби отримав наказ будувати свободу і демократію, то, може, тоді й будував би. Звісно, чимало моїх товаришів із «Меморіалу», дисидентів чи письменників, таких як Віктор Єрофєєв, думають інакше, але більшість росіян все ж озираються нагору.

У. Т.: Польські ЗМІ досить уважно стежать за Росією та пострадянськими країнами. Звідки таке зацікавлення?

— Сам дивуюся, бо вважаю, що ключ до східної політики не лише Польщі, а й Євросоюзу — це Україна, а не Росія. Я палко підтримую вступ України до ЄС. Росія не може бути членом Євросоюзу, навіть якби й не мала імперських амбіцій. Але вона повинна і може бути його партнером, оскільки її величина та економічна вага призвели б до її перетворення на гегемона, а ЄС — організація, в якій така роль неможлива. Звісно, деякі великі держави на кшталт Франції чи Німеччини намагаються вести першість, але, для прикладу, на останній неформальній зустрічі тенденцію нерівності піддала критиці Ангела Меркель.

У. Т.: Чи можна віднайти раціональне в імперській політиці Путіна, мовляв, у протилежному разі Росія розпадеться?

— Не думаю. Путін побоюється розпаду, бо є регіони, котрі весь час прагнуть ширшої автономії. Про його страхи свідчить скасування виборності губернаторів. Я особисто не бачу небезпеки парцеляції — приклад мілітарно роздушеної Чечні запам'ятався іншим локальним лідерам. Є друга небезпека — економічна криза. Здібні керівники Росії Путін та його помічник, президент Медведєв, змушені відмовитися від таких проєктів, як північний газопровід під Балтійським морем чи «Південний потік». Припускаю, що й такі видатні економісти, як Іларінов чи Греф, які працювали при Путіні, не знають, що для Росії краще. Криза може призвести до зростання популярності партії Зюганова, досить націоналістичної за своєю суттю також і в українському питанні.

СХІДНИЙ ВЕКТОР — УКРАЇНА

У. Т.: Україна і Польща не мають нині одна до одної територіальних претензій. Цей кордон провів Сталін. Йому маємо дякувати за безхмарне майбутнє?





БІОГРАФІЧНА НОТА

Ежи Помяновський

Народився у 1921 р. в Лодзі

1937 р. – дебютував як есеїст

1939 р. – радянський полон, працює на донбаській шахті «Краснопілля»

1941 р. – виїхав до Таджикистану, навчався в медінституті

1944 р. – робота у Польській агенції преси в Москві

1948 р. – повернувся до Польщі

1951–1968 рр. – літературна робота

1969 р. – еміграція до Італії. Перекладає Солженіцина, Сахарова, Бабеля, Толстого, Булгакова, Ахматову, Мандельштама, Чехова

1994 р. – повернення до Польщі, публіцистична діяльність

1999 р. – заснування місячника «Новая Польша»

– Не вартий він подяки, бо зробив це не тому, щоб нас задовольнити, а для вічної ворожнечі між українцями і поляками. Таким чином він також збільшив територію советської Росії. Війська СРСР стояли не на Бузі, а на Ельбі. Колись генерал Бурлаков, колишній керівник Південно-Західної групи військ Союзу, дав інтерв'ю журналу «Власть». На запитання журналістки про те, що було в секретній папці на випадок «години ікс», він відповів: його група, яка стояла на Балканах, мала за тиждень вийти на Адріатику, а група його колеги Дубиніна, що стояла в Польщі та НДР, за 10–14 днів мала досягти Атлантики. Це були плани нападу, а не відступу. Польща вважалася тилом майбутнього фронту,

а Україна виконувала роль основної дислокації військ, готових допомогти 20 дивізіям, які розділяли Німеччину навпіл. Дякувати Сталіну немає підстав. Це завдяки тому, що спершу невелика частина польської інтелігенції, а згодом і більшість прийняли погляди Ежи Гедройця з приводу кордону, маємо стан речей, що панує до сьогодні, але може, на жаль, завтра змінитися.

У. Т.: У середовищі польської еміграції, здається, було більше русо-, ніж українофілів. Образ одного з таких прихильників поєднання поета Юзефа Лободовського «Новая Польша» представила свого часу російському читачеві. Як нині почувуються українофіли?

– Боротьба триває донині й на «матеріку». Відбуваються дивні речі. Наш президент Лех Качинський їздить до Києва, згадує якнайкраще про Україну, демонструючи бажання співпрацювати зі своїм колегою Ющенком, і водночас його люди, його преса – найважливіші серед них – газета «Жечпосполіта», «Газета польська» і донедавна державне (публічне) телебачення – провадять запеклу кампанію проти українців. Протягом цілого 2008 року пишуть тільки про «волинську різанину». Ксьондз Ісакович-Залеський (*пов'язаний колісь із «Солідарністю»*. – *Ред.*) закликав призупинити беатифікаційний процес Андрея Шептицького, великого митрополита, автора відозви «Не убий!», що врятувала життя десяткам тисяч польських родин, які жили на теренах, призначених для етнічної чистки. Ця кампанія нівелює акції президента. Це феномен, що підгинає крила й політиці міністра закордонних справ Радослава Сікорського, який вимагав у листопаді від Європи гарантій територіальної цілісності України.

У. Т.: Коли ви зрозуміли, що Україна приречена стати стратегічним партнером Польщі на сході?

– У 1956 році під час «відлиги» я зміг вперше після війни виїхати до Парижа. Поїхав, щоб побувати в журналі «Культура» і познайомитися особисто з редактором Ежи Гедройцем (він знав мене з публікацій). Разом із ним мене зустріли секретар журналу Зофія Герц і видатний есеїст Ежи Стемповський. Перше запитання, що прозвучало від Стемповського: «А що там в Україні? Коли вже там станеться вибух – це від них усе має початися, коли там будуть готові відірватися від Росії?». Я поглянув на нього, як на ідіота, і спробував перевести розмову.

Гедройць поглянув на мене холодним оком і швидко вийшов із кімнати. Тоді я подумав, що я кретин. Не розумів ще, що Стемповський має візію майбутнього, а Гедройць разом із Юліушем Мерошевським стверджували, що відсутність візиї може призвести до більшої кількості поразок, аніж відсутність прагматизму. Пізніше я таки це зрозумів. І найбільша нагорода в моєму житті – це нагорода «Культури» імені Мерошевського, яку я отримав із рук Ежи Гедройця. ■



Наприкінці квітня дебютував Клуб «Українського тижня» – спецпроект нашого журналу, що має на меті сформувати інтелектуальний майданчик для обговорення і вирішення нагальних проблем в Україні.

АВТОР: Валентина Кузик
ФОТО: Андрій Ломакін

У фокусі уваги учасників засідань Клубу будуть питання гуманітарної, інформаційної, енергетичної безпеки держави, соціально-економічна ситуація, проблеми медицини, якості ліків, продуктів харчування, екологічний стан довкілля; питання, що стосуються освіти, української науки, культури, мови. І як засвідчило перше засідання Клубу, в суспільстві є великий запит на незаполітизовані ідеї – столична книгарня «Є» не могла вмістити всіх охочих стати учасником Клубу. «По ТВ також виступають фахівці, аналітики, політологи, але це здебільшого оплачені різними політичними штабами ефіри, інакше

кажучи, вузькопартійні інтереси. Саме з цих міркувань довелося відмовити деяким депутатам і політикам, щоб вони не перетворили наш Клуб на чергове ток-шоу», – пояснює відбір учасників Клубу «Українського тижня» його координатор Анатолій Астаф'єв.

Під час першого «мозкового штурму» учасники Клубу спробували виробити український план антикризових заходів. Але перший клубний млинець ледь не вийшов глевким – після двогодинної дискусії запрошені фахівці дійшли невтішного висновку: програму антикризових дій, на яку є суспільне замовлення, в Україні нікому виконувати. І в спокійніші часи влада не могла розробити чітку та реалістичну стратегію розвитку економіки, а в умовах кризи тим більше не слід покладатися на державу.



Юрій Романенко,
директор центру
прикладної політики
«Стратегема»

– До початку кризи фундаментом економіки України було постачання сировини, насамперед металу, на зовнішні ринки. Ще одна характерна риса нашої економіки – залежність від зовнішнього фінансування. Фактично економічне зростання останніх років було результатом того, що західні банки кредитували експорторієнтовані українські підприємства. Ще одним важливим чинником економічного розвитку були гроші гастарбайтерів – до \$15 млрд на рік. Щойно стрімке зростання світової економіки припинилося, Україна опини-

лася у кризовій ситуації: обсяги надходження валюти до країни суттєво зменшилися, гривня девальвувала, вітчизняні банки та компанії не можуть обслуговувати зовнішні зобов'язання. Криза підкреслила слабкі сторони української економіки: нерозвиненість внутрішнього ринку та відсутність міжгалузевої кооперації.



Ніна Чала,

радник президента Українського національного комітету Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine), кандидат економічних наук

— З найменшими втратами з кризи вийдуть держави, що стимулюватимуть інвестування коштів в інноваційні технології. У IV кварталі 2008 року інвестори вивели близько \$67 млрд з країн, що розвиваються. Аналіз статистичних даних та особливостей наявних інвестиційних потоків засвідчив, що іноземний капітал приходить в Україну з намірами спекулятивного вкладання коштів, придбання за відносно невелику ціну найефективніших підприємств, розширення ринків збуту тощо. Майже не здійснюється інвестування в інфраструктурні проекти з терміном окупності понад три роки.



Олександр Палій,

провідний експерт Інституту зовнішньої політики Дипломатичної академії МЗС України

— Певною мірою кризу можна вважати благом, оскільки вона кристалізує низку проблем, які потрібно вирішувати. Йдеться, зокрема, про необхідність змінити механізми адміністрування податків, що не стимулюють розвитку виробництва, а також зменшити гіпертрофовані витрати на неефективний державний апарат. Бізнес-процеси в українській економіці мають бути дерегульовані, оскільки нинішня ситуація сприяє корупції. Саме заходи з її подолання дають Китаю змогу підтримувати зростання ВВП на рівні 6% на рік під час кризи.



Максим Розумний,

політолог, доктор політичних наук

— В Україні й досі нема тих конструктивних елементів, за допомогою яких вона би діяла спільно зі світовою економікою, іншими урядами. Українці реагують асиметрично, і це ще більше ускладнює проблему, оскільки в нашій країні відсутній суб'єкт прийняття рішень.



Володимир Дубровський,

аналітик CASE-Україна

— Слід визнати, що український уряд просто не здатний розв'язати більшість економічних проблем. За теорією Кейнса, уряди мали б провадити стимулювальну економічну політику під час спадів і стримувальну — під час підйомів. Натомість протягом останніх кількох років уряди більшості країн безперервно стимулювали розвиток економіки, зокрема емітували додаткові гроші або активно залучали зовнішній капітал. Накачування грішми економіки України призвело до сповільнення конкурентного відбору економічних суб'єктів. Історичний досвід показав, що під час кризи уряди мають бути досить ліберальними. При цьому повинні робити все можливе, щоб відновити довіру до банківського сектору — на нинішньому етапі це одне з ключових завдань влади.



Олександр Сугоняко,

президент Асоціації українських банків

В Західній Європі та США криза почалася з проблем у фінансовому секторі. Банківські активи на 50 — 80% були сформовані з цінних паперів, що знецінилися. В Україні ситуація розвивалася за принципово іншим сценарієм: криза почалася не з фінансового, а з реального сектору. Різке зниження попиту на експортовану сировину спровокувало

зменшення обсягів виробництва і формування дефіциту поточного рахунка платіжного балансу. Як наслідок — гривня почала девальвувати. За таких умов погіршилося фінансове становище підприємств, виникли проблеми з обслуговуванням боргів перед банками. Зниження курсу гривні підірвало платоспроможність фізосіб, яким стає дедалі важче повертати кредити. Ресурсні кондиції банківської системи погіршуються — фінустанови не кредитують реального сектору. Підприємства отримують менше ресурсів, менше виробляють продукції, менше експортують, їхні доходи падають... В умовах кризи кредитний механізм запрацює лише тоді, коли влада визначить точки секторального відновлення економіки, реалізуватиме програми підтримки відповідних компаній. На жаль, в Україні економічна криза тісно переплітається з політичною, а це — вибухова суміш.



Андрій Горбаль,

фахівець зі зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації АССА в Центральній та Східній Європі

— Криза — це шанс для побудови нової, адекватнішої політико-економічної системи. Але, щоб конструктивно подолати кризові процеси й досягнути означеної мети, потрібно поставити певні цілі, для досягнення яких слід розробляти відповідні заходи. Можна погодитися з експертами, які звертають увагу на безґрунтовність планових антикризових заходів у принципово новій системі економічних координат, що вибудовується. Але ж ми бачимо приклади відносно успішних антикризових заходів у провідних країнах. З одного боку, зараз світова економіка фрагментується, уряди вдаються до протекціоністських заходів, з іншого — посилюється роль інтернаціональних фінансових інститутів, наприклад, МВФ здійснює значні вливання коштів у низку економік. Власне, у цій єдності та боротьбі протиріч народжується новий економічний порядок. ■

На чотирьох китах

Уряди більшості країн світу знижують податки, збільшують видатки на інфраструктурні проекти, рятують банки і захищають внутрішні ринки, щоб згладити наслідки економічної кризи. Українська влада через відсутність чіткої антикризової програми та брак бюджетних коштів вдається до хаотичних заходів, імітуючи боротьбу з кризою

АВТОР: Валентина Кузик

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА



У світі

Застосовують стимулювальну фіскальну політику, щоб підтримати споживання і сприяти розвитку внутрішнього виробництва. 22 країни, зокрема Норвегія, В'єтнам, Данія, Латвія, Німеччина та

Фінляндія, знизили відрахування до фондів соціального страхування. В Ізраїлі, Сінгапурі, Бельгії запровадили пільги зі сплати ПДВ; у Кореї, Японії, Бразилії, Мексиці, Індії, Індонезії зменшили ставку податку на прибуток. Уряди Норвегії та США вдалися до чи не найліберальнішого заходу: передбачили можливість відшкодування податків, сплачених підприємствами, на суму їх втрат під час кризи. Загальні суми фіскального стимулювання вражають. Так, влада Сполучених Штатів, щоб сприяти підвищенню внутрішнього попиту та розвитку підприємництва, ладна недоотримати до держбюджету \$787 млрд, влада Бразилії – \$20 млрд, Японії – \$11 млрд. Утім аналітики Світового банку вважають, що стимулювальна фіскальна політика призведе до зростання дефіциту бюджетів багатьох країн, після чого уряди або скорочуватимуть видатки на інфраструктурні проекти (що негативно впливатиме на економіку), або будуть змушені підвищити податки.

В Україні

Податкові новачки несистемні й запроваджуються переважно з метою покриття дефіциту держбюджету. Де-факто уряд не може наслідувати світовий досвід – провадити стимулювальну податкову політику – через брак бюджетних коштів. На початку кризи він ініціював кілька змін у податковому законодавстві для стимулювання деяких галузей, зокрема АПК та будівництва. Однак, не бажаючи напередодні президентських виборів істотно зменшувати соціальні видатки, надалі уряд Юлії Тимошенко дотримується стримувальної податкової політики, яку доречно застосовувати під час економічного піднесення. Вже збільшено акцизи на нафтопродукти, автомобілі, алкоголь та тютюнові вироби, підвищено ставку транспортного збору з власників потужних автомобілів, ввізне мито. Зросли відрахування до Пенсійного фонду підприємців-спроценців. Характерно, що останній захід уряд легалізував спеціальною постановою попри те, що порядок оподаткування має регламентуватися тільки законами.

ПРОТЕКЦІОНІЗМ



У світі

Уряди підвищують ввізні мита, квотують імпорту, посилюють санітарний контроль над іноземним товаром для досягнення ефекту імпортозаміщення (стимулювання попиту на то-

вари вітчизняного виробництва), розвитку внутрішнього ринку, зниження рівня безробіття, підтримання курсу нацвалюти тощо. До таких протекціоністських заходів вже вдалися Індія, Індонезія, Бразилія, Росія, В'єтнам, Туреччина та інші держави. Як наслідок – вже в 2008 році темпи зростання обсягів міжнародної торгівлі знизилися до 2,4% (у 2007-му цей показник становив 7,6%), натомість на 40% збільшилася кількість антидемпінгових розслідувань. У середньостроковій перспективі такі заходи можуть спровокувати торговельні війни та призвести до поглиблення кризи в експорторієнтованих країнах. Значно м'якше діє цільова підтримка окремих галузей. Франція, Німеччина, Італія, Австрія, Португалія та Іспанія запровадили грошове преміювання споживачів за утилізацію старих та придбання більш екологічних автомобілів місцевого виробництва. Результат – 40% зростання обсягів продажу нових авто у березні порівняно з лютим 2009 року. Бразилія, Велика Британія, Франція, Швеція планують надавати автовиробникам пільгові кредити. Щоправда, не всі протекціоністські заходи виявилися ефективними. США підтримали General Motors та Chrysler на \$17,4 млрд. Однак, схоже, мільярдні вливання не допомогли автовиробникам. Зокрема, за інформацією західних аналітиків, Chrysler готує заяву про добровільне банкрутство.

В Україні

До протекціоністських заходів вдаються для зменшення дефіциту платіжного балансу. Так, уведено піврічну 13-відсоткову надбавку до мит на імпортоване м'ясо, фрукти, автомобілі, будматеріали, одяг тощо. У 2009 році Кабмін виділить будівельній галузі 3 млрд грн держдопомоги, але цих грошей вистачить, щоб закінчити щонайбільше 200 з 2700 недобудованих об'єктів. Протекціонізм по-українському також не матиме визначального впливу на економіку – знову ж таки все впливається в невеликі обсяги фінансування протекцій конкретним галузям.

ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОЕКТИ

ДОПОМОГА БАНКАМ

**У світі**

Фінансуючи інфраструктурні програми під час кризи, уряди сприяють внутрішньому виробництву, намагаються знизити рівень безробіття. Зазвичай відповідні проекти реалізують бюджетним коштом або коштом приватних інвесторів, які

позичають гроші під державні гарантії. У США та ЄС інфраструктурні проекти передбачають розвиток альтернативних джерел енергії, прокладання нових телекомунікаційних систем, забезпечення державних та муніципальних закладів енергозберігаючим обладнанням. США планують витратити на інфраструктурні проекти понад \$286 млрд. Влада Китаю виділила більш ніж \$275 млрд на електрифікацію сільської місцевості, прокладання автомобільних та залізничних шляхів.

Паралельно уряди багатьох країн скорочують державні видатки на державний апарат шляхом оптимізації його структури та зменшення витрат на утримання.

В Україні

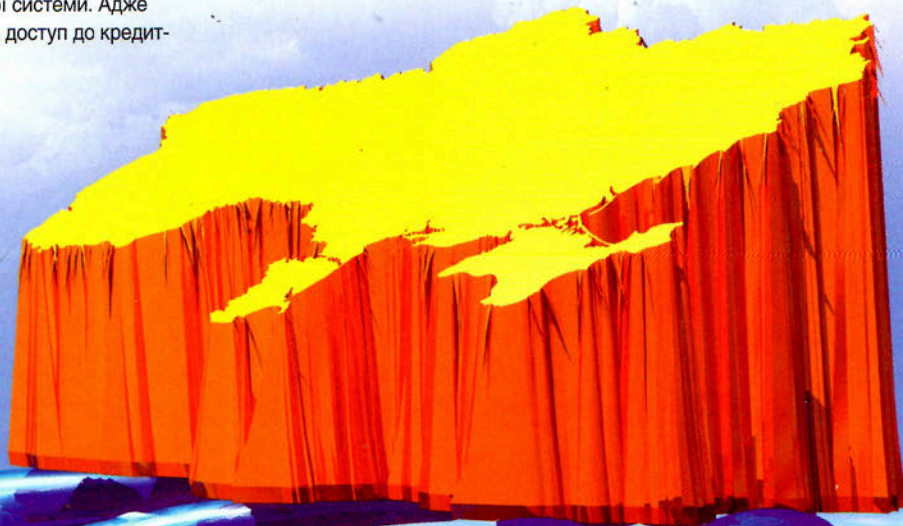
Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко запевняє, що в бюджеті передбачено 37 млрд грн «під сотні інфраструктурних проектів» у галузях енергетики, транспорту, зв'язку, а також під проекти, пов'язані з проведенням в Україні фінальної частини Євро-2012. Задекларована головна мета цих проектів – стимулювання збуту продукції вітчизняної металургії та хімічної промисловості на внутрішньому ринку. За експертними оцінками, дев'ять із десяти програм цього року не буде профінансовано через фактичний брак бюджетних коштів – план щодо доходів у законі про держбюджет-2009 занадто оптимістичний, про що свідчить ситуація з податковими надходженнями у I кварталі (без урахування доходів від розмитненого газу, вилученого у РосУкрЕнерго). Обсяги кредитних коштів, які гіпотетично можуть бути спрямовані на інфраструктурні проекти, незначні, тож позики навряд чи простимулюють внутрішній ринок і сприятимуть відновленню втрачених зв'язків міжгалузевої кооперації. Кредит у розмірі \$400 млн отримає від Світового банку на ремонт доріг Укравтодор. Ще до кризи ЄБРР виділив Укравтодору й Укрзалізницю кредити на загальну суму \$400 млн для реалізації проектів у межах підготовки до Євро-2012. Оскільки компенсувати втрати експортоорієнтованих галузей завдяки розвитку внутрішнього ринку навряд чи вдасться через несуттєві обсяги фінансових вливань у реальну економіку, уряду, вочевидь, слід спрямувати вільні бюджетні ресурси на підтримку банківської системи. Адже якщо ляжуть банки, українські підприємства втратять доступ до кредитних ресурсів.

Кабмін задекларував 20% скорочення видатків на власні потреби. Віктор Ющенко скоротив кількість радників у Секретаріаті президента, таким чином начебто вивільнивши для бюджету – 2009 понад \$100 тис. У березні народним депутатам скоротили зарплати (загалом на 31 млн грн). Але таку економію навряд чи можна вважати принциповою, ці гроші – крапля в морі. Значно відчутніший економічний результат мала б адміністративна реформа, до якої в українській владі ніяк не дійдуть руки.

**У світі**

До заходів з докапіталізації та націоналізації фінансових активів активно вдаються з метою зменшення соціального напруження, відновлення довіри до банків та збільшення кредитування реального сектору. Ще у 2008-му уряд Латвії придбав 51% акцій Parex bank, а влада Ірландії викупила Anglo Irish Bank. Цього року в Німеччині стартувала націоналізація банку Hypo Real Estate (державна отримує 100% акцій), уряд Венесуели націоналізуватиме найбільший банк Banco de Venezuela, уряд Британії збільшує свою частку в Lloyds Banking Group до 60%, а в Казахстані до держави перейшло 75% акцій БТА Банку. Рекордний обсяг грошей витратив на докапіталізацію уряд США – \$187,5 млрд.

В Україні
Нацбанку поки що вдається гасити паніку на фінансовому ринку. Попри гостру кризу ліквідності, наразі не збанкрутавав жоден із проблемних банків. В 11 фінансових установ введено тимчасову адміністрацію, а з Промінвестбанку вже виведено. Протягом травня уряд спільно з Нацбанком планують докапіталізувати сім банків: Укрпромбанк (державна отримує 99% акцій), Укргазбанк (75% + 1 акція), Надра Банк (91,8%), Родовід Банк та «Київ» (відповідно по 99%), Імексбанк (75% + 1 акція) і, можливо, «Фінанси та Кредит» на загальну суму близько 20 млрд грн. Загалом у держбюджеті на докапіталізацію банків задекларовано 44 млрд грн, але поки що вони існують лише в теорії. Уряд і Нацбанк наразі не проводять емісії гривні, оскільки розуміють, що збільшення грошової маси знову спровокує різке зростання споживчих цін. Характерно, що докапіталізація банків не означатиме скасування мораторію на зняття депозитів у проблемних фінансових установ (до такого заходу не вдаються у жодній цивілізованій країні світу). Решті банків уряд пропонує шукати інвесторів самостійно або ж збільшувати статутний капітал за рахунок прибутку, який обіцяють не оподатковувати. Про одужання банківської системи наразі не йдеться.



адепти ЖОВТОГО БОГА

Віра в фінансовий успіх –
релігія, в якій Христа
замінюють гроші

АВТОР: Василь Васютин,
ГРАФІКА: Андрій Єрмоленко



Під час кризи кількість потерпілих від фінансових афер зростає в геометричній прогресії. Українці, які залишилися без роботи чи потерпають від безгрошів'я, шукають спокій у вірі. Цим користуються не тільки секти релігійні, а й фінансові. Піраміди, бізнес-тренінги, дуті кредитні спілки, завдяки яким аферисти дурять людей, у своїй діяльності послуговуються тими самими методами, що й тоталітарні культури **Ідив. Тиждень №45, 2008**. Більше того, шляхи сектантів християнських і фінансових часто переплітаються, про що свідчить скандал навколо піраміди «Кінгз Кепітал», засновники якої мають прямий стосунок до церкви «Посольство Боже» нігерійського проповідника Санде Аделаджі **Ідив. Тиждень №9, 2009**. Тут Бог поступається місцем грошам, а засновники таких сект претендують на роль месій. Врешті-решт адептів чекає розорення, розчарування та втрата власного «Я».

БЕЗ НОЖА Й КАСТЕТА

«В організаціях мережевого маркетингу є всі ознаки тоталітарної секти. Це замкнуті структури, які мають власну ієрархію, власні закони, коло утаємничених. Їх культом стає очікування надприбутків чи абсолютного щастя», — стверджує керівник Дніпропетровського центру допомоги жертвам деструктивних культів «Діалог» Ян Щекатуров. За останні місяці до нього надійшло понад десяток звернень із проханням про підтримку від людей, яких ошукали аферисти. «В моїй практиці були неординарні випадки. Так, жертвою однієї фінансової піраміди стала жінка, яка свого часу 25 років пропрацювала в органах прокуратури. Інший колишній працівник правоохоронних органів, керівник служби безпеки одного з банків розорився на кредитах, які брав для участі в тренінгах. Часто звертаються родичі потерпілих, щоб якось витягнути тих із фінансової трясовини. Чимало людей приходять до нас уже після того, як пройшли різні державні інстанції, але не отримали там належної уваги до своїх проблем. Відчувається, що вони не стільки хочуть повернути гроші, скільки просто

виговоритися», — розповідає Щекатуров.

Мешканка Дніпропетровська Марія Г. стала жертвою фінансової піраміди «Ніка» **І тут і далі див. «Фінансові культури»**! Пенсіонерка потрапила на збори «сектантів» за рекомендацією своєї подружки. «Нас зустріли доброзичливо, в холі — близько сотні людей, — розповідає постраждала. — Кілька чоловіків були у військовій формі, прийшов навіть один генерал. Потім нас запросили до актового залу, де вже зібралися 300 людей. Ті, хто сиділи праворуч та ліворуч від нас, натякнули, що сьогодні — останній термін здачі грошей, і якщо ми не поспішимо, то можемо «пролетіти». Чоловік зі сцени дуже довго розповідав і малював різні схеми, які допоможуть нам розбагатіти. Час від часу лектора змінював артист, який співав пісні, схожі на гімни. Увесь зал підспівував, мені це нагадувало з'їзд народних депутатів в СРСР, де всі одноставно підтримували оратора. Під час перерви нас безкоштовно годували бутербродами з червоною та чорною ікрою, пропонували чай, каву, сік і тістечка. Мене оточували солідні, добре одягнуті люди».

Організатори фінансових сект різними методами маніпулюють свідомістю підопічних

Дійство тривало довго, після чого лектор попросив підняти руку тих, хто готовий викласти \$2,5 тис. І хоча від початку Марія не збиралася давати гроші, та вже під кінець дійства вона, не вагаючись, пристала на пропозицію. Її підвезли додому, де й віддала своїм супутникам обіцяну суму. Жінку запросили по вечеряти в ресторані. Лише вранці вона зрозуміла, що це була найдорожча вечеря в її житті. Коли приїхала в офіс фірми з проханням повернути гроші, їй вказали на договір, де внесена сума кваліфікувалася як добровільний внесок на благодійність. Гроші так ніхто й не повернув. Її заява лежить в УБОЗі, але наразі без відповіді.

Ян Щекатуров пригадує ще один випадок, коли чоловіка до «сектантів» привела власна донька. І якщо спочатку він переконував її в тому, що це черговий «лохотрон», то під

вечір уже сам заявляв, що готовий закласти будинок, щоб інвестувати гроші в прибутковий бізнес.

Психологи переконані: організатори фінансових сект різними методами маніпулюють свідомістю своїх підопічних, не гребуючи навіть гіпнозом.

Слід відзняти шахрайські фінансові піраміди від мережевих компаній з тривалою історією існування, що працюють цілком офіційно. Однак мережеві компанії також використовують психологічну обробку. Для учасників бізнесу проводять регулярні семінари, на яких робиться наголос на тому, що від кількості проданих товарів залежить не лише заробіток, але й статус, можливість піднятися на щабліну в ієрархії компанії. Таким чином зачіпають амбіції людини. Подібна система діє в компаніях Amway (абrevіатура від American Way — «Американський шлях»), Avon, Vision, Mary Key, Oriflame. Оскільки всі вони спеціалізуються на продажу косметики, то в контингенті учасників бізнесу переважають жінки.

За методами заробляння грошей фінансові секти можна поділити на дві групи: ті, що збирають гроші виключно за рахунок семінарів, переконуючи вчитися далі, щоб досягти успіху, та організації, для яких тренінги — тільки ширма, метод впливу для того, аби люди легко розпрощалися з грошима (GST, «благодійні фонди»). Компанії, які переконують людей у значимості пропонованих ними товарів і послуг, постійно підтримують цю думку завдяки семінарам (Intway, InMarket).

ПОРТРЕТ ЖЕРТВИ

Розкручені психокульти-тренінги навіть за назвами співзвучні з харизматичними церквами: «Весна життя», «Вершитель», «Сто процентів», «Аврора», «Мій світ», «Відкритий світ», «Крок у майбутнє», «Джерело життя», «Джерело світла». Місця пасторів у них посідають фінансові «гуру», авторитет яких в об'єднанні беззаперечний.

«Маніпуляція свідомістю як у релігійних, так і у фінансових культурах може мати негативні наслідки для психіки людини, особливо якщо в неї вже були якісь відхилення, —

каже психолог центру «Діалог» Віра Тинченко. — Коли приходять реальне усвідомлення речей, можуть спостерігатися депресія, відчуття розгубленості. Це добре помітно на прикладі вкладників «Кінгз Кепітал». Особисто у моїй практиці не було випадків, коли жертви афер потребували допомоги психіатра, однак імовірність різкого погіршення фізичного та психічного здоров'я внаслідок стресу припускаю.

Психолог змальовує портрет середньостатистичного фінансового сектанта: найбільше піддаються навіюванню люди віком до 30 років або ті, кому вже за 50; емоційні, які вже зіштовхнулися з певними фінансовими труднощами. Вважають, що більш нестійка психіка у жінок, але з-поміж жертв економічних культів більшість — чоловіки.

Віталій Хібовський, голова громадського Комітету боротьби з соціальними зловживаннями, звертає увагу на соціальний зріз учасників фінансових пірамід, 70% з них — активні люди з однією чи двома вищими освітами, 15% — пенсіонери, 10% — студенти, 5% — люди з середньою освітою, селяни й робітники. «Низький відсоток останніх

пояснюють тим, що вони з молоком матері ввібрали розуміння того, що гроші легко не приходять, для цього необхідна важка праця», — пояснює Хібовський.

Його організація бере активну участь у кампанії з повернення грошей жертвам Роберта Флетчера та «Кінгз Кепітал». Для нього несподіванкою став той факт, що в списках постраждалих у обох випадках фігурують одні й ті самі прізвища. Спокусившись на ідею швидкого

Навіть коли людям уже довели, що їх ошукали, вони й далі вірять у свого Вчителя і Наставника

заробітку раз, люди не можуть зупинитися. Вони вкладають величезні суми, позичаючи гроші й віддаючи в заставу свої квартири та майно. Нав'язлива ідея збагачення робить їх схожими на ігроманів, які сподіваються таки дочекатися виграву з грального автомата.

НЕПОХИТНІСТЬ ВІРИ

Віталій Хібовський зауважує: навіть коли людям уже довели, що їх ошу-

кали, вони й далі вірять у свого Вчителя і Наставника.

«Якось я привів до Роберта Флетчера його учнів (аби з'ясувати стосунки. — Ред.), які поскаржилися мені, що той не повертає грошей, — розповідає Хібовський. — Та, поспілкувавшись із «гуру», всі вони сказали американцям: «Ви велика людина! Великий учитель!», і просили в нього автограф. А після арешту афериста більшість відвідувачів його тренінгів об'єдналися в рух за звільнення «вчителя і наставника», збирають задля цього кошти. Тренери і далі читають лекції на тему «Як вижити й розбагатіти в умовах економічної кризи» та виманюють гроші за схемою Флетчера».

Задля того, щоб вивести Роберта Флетчера на чисту воду, Хібовський сам побував на семінарах американця й був вражений рівнем зомбування. Згодом, проконсультувавшись із психологами, він переконався, що кожна дрібниця на подібних заходах відіграє свою роль **ідив. «Практика зомбування»**!

Коло «адептів» дуже замкнуте, живиться виключно внутрішньою

Практика зомбування

Механіка залучення неофітів до релігійних і фінансових сект



інформацією, до всього, що відбувається поза ним, учасники секти ставляться насторожено або й вороже. Віталій Хібовський вважає: витягти з такого кола людей (вони потім увійшли до руху «Антифлетчер») вдалося лише завдяки його особистому втручанню. Він приходив на семінари, сидів поруч із підопічними. Людина з вулиці ні за що б не переконала сектантів, — впевнений Хібовський.

Колишній військовий Геннадій Р. відвідував тренінги недовго, але встиг вкласти у пропоновані Флетчером інвестиційні проекти \$17 тис., які, звісно, не повернув. «Мене переконували, що Роберт бере до своєї школи не всіх, а тільки тих, хто схильний до навчання, — розповідає Геннадій. — Декого виганяли зі словами: «Ви не піддаєтесь навчання! Забирайте гроші й ідіть геть!». Однак такі учні згодом поверталися. Якийсь юнак прийшов на тестування четверте й молив прийняти його, адже він придбав костюм і червону краватку, схожу на ту, що носив Флетчер. Люди закладали не лише власні квартири, але й родичів, щоб принести гроші».

Оксана Г. — одна з тих, хто заклавав своє житло. «Я їздила за Робертом по Україні, слухала й конспектувала кожне його слово, вважаючи великим бізнес-наставником. Тепер я розумію, що моєю свідомістю маніпулювали», — бідкається дівчина. Вражена оповідями про багатство, вона зважилася взяти банківський кредит для стартового капіталу. Однак, маючи освіту фінансиста, ризики вирішила мінімізувати, розклавши гроші в різні кошики: \$16 тис. вклали у Флетчерівську GST, \$35 тис. — в сумнозвісний «Ліоне Банк Україна» під 72% річних, \$19 тис. — в російську компанію, яка також виявилася пірамідою.

Жертви фінансових культів, котрі усвідомили свої помилки, в розмові з журналістами просять не вказувати їхні прізвища — соромляться, що за ними потягнеться шлейф репутації «лоха». На роботі кепкуватимуть, і потенційні партнери добре подумують перед тим, як зав'язувати ділові стосунки. Натомість думка людей зовсім не бентежить тих, хто досі перебуває на гачку фінансових сект. Гнів наставника та несприйняття з боку решти адептів для них страшніше. ■

Довідка

Фінансові культу

«Кінгз Кепітал» (King's Capital). Позиціонувалася як компанія з управління активами, залучаючи кошти під 30–60% річних. У листопаді її засновника Олександра Бандурченка заарештували, нині він перебуває під слідством за обвинуваченням у привласненні понад \$150 млн. Близько 2 тис. людей фігурують у справі як потерпілі.

ТОВ «Ліоне Банк Україна». Напрямок діяльності — консультації та супровід вкладень у закордонні фінансові установи. Наприкінці листопада 2008 року порушено кримінальну справу за фактом фінансових махінацій. За даними МВС, обдурено 1,5 тис. вкладників на \$8,5 млн.

ТОВ «Інтвей Україна». Пропонує участь у пайових інвестиційних фондах, торгівлі на електронній фондовій біржі та в інтернет-магазинах, іпотечній програмі. Фірми-засновники системи прописані в офшорах.

За аналогічною схемою діють InMarket, TelMe (з англ. «Скажи мені»), ClubFreedom («Клуб Свободи»), GetawayClub, Liberty&Success («Свобода і успіх»), uVme, Coopers Corp.

«Глобальна система тренінгів» (GST). Програма навчання та залучення інвестицій заснована у 2007 році Робертом Флетчером. Арештований за обвинуваченням у привласненні кількох десятків мільйонів доларів.

«Нове життя». Засновник — СПД Наталія Дергаус. Ступінчаста система тренінгів: від ознайомчого базового до практичного — з інвестуванням та просуванням пропонованих товарів і послуг.

Благодійний фонд «Аврора» (Кіровоград). Прокуратура звинуватила керівництво у привласненні 756 тис. грн.

Благодійний фонд «Ніка». Діяв у Дніпропетровську та Кривому Розі. Неофіційно його пов'язують із кримінальними авторитетами.

«Весна життя» (Lifespring). Тренінгова система зростання особистості, заснована в США у 1975 році. На території колишнього СРСР діє з 1989 року. Окрім десятків автономних осередків «Весни життя», з'явилися об'єднання «Мережа Натхнення» (згорнуло діяльність у 2000 році), «Крок у майбутнє» (самостійні осередки в Києві та Одесі — з 1999 року), «Відкритий форум», «Трансформація», «Пролог», кожне з яких має свою методичку адаптації.



ОСТАННІЙ СТАЛІНСЬКИЙ УДАР

Після війни чи не головним завданням гебістів стало вибивання «демократичної дурі» з тих, хто побував у Європі. Робилося це перевіреним способом – присудженням великих термінів виправно-трудових таборів

АВТОР: Роман Кабачій

Друга світова війна, окрім величезних жертв на вітвар перемоги, принесла для сталінського СРСР небезпеку роз'їдання зсередини через обсяг отриманої за межами країни інформації. Інформації різної – об'єктивної і не дуже. Однак головне – невідконтрольної радянському агітпропу, котрий уже третє десятиріччя дбав про «єдино правильне» трактування всього і вся.

ЗРАДА БАТЬКІВЩИНИ?

Вивезена з донбаського містечка Чистяково на примусові роботи до Німеччини Валентина Корчагіна повернутися на батьківщину дуже хотіла. Фабрика, де працювала Валентина, розташовувалася на території, котра згодом стала називатися Західною Німеччиною. Познайомилася з американським офіцером, який переконував її залишитись. У радянській зоні окупації вийшла заміж за молодого лейтенанта Григорія Качана й поїхала після війни за місцем його роботи на Львівщину, у село Дитятичі. Там і була заарештована. Слідчий Трусов бив її, вагітну, головою об піч, лінійкою по пальцях, які згодом підписували зізнання в зраді. Причиною арешту стало те, що вона та кілька дівчат із табору, де вони жили, працюючи на фаянсовій фабриці, погодилися прийняти німецьке громадянство – як їм пояснювали, по війні так легше їздитиметься додому, до батьків. Лишень треба було дочекатися кінця цієї війни, а тоді вже й вимріяне повернення.

Валентині Качан-Корчагіній довелося відрікатися й від «шпигунства» на користь США: «Происходя из рабоче-шахтерской семьи, воспитанная Советской Страной, я прекрасно понимаю, что только Страна Социализма может быть моей страной и никакие другие страны меня не прельщают. Никогда и ни при каких обстоятельствах не собиралась изменить Родине», – написано їй рукою у 1952-му, під час відбування



ПО РІЗНІ БОКИ. Поки Ксаверій Рудницький (ліворуч) воював за червоних, його маму судили за «зраду»

25-річного терміну в Мордві. Лише після смерті Сталіна її звільнили.

Прийняла німецьке громадянство й Маргарита Рудницька з Чорнобіля, котра виїхала бо Берліна побачитися з братом Миколою. Марго походила з німецької родини Шмідт, троє її братів виїхали на історичну батьківщину ще під час революції. Поїхати поїхала, а повернутися їй не дозволили. Більше того, мусила викликати також чоловіка, безногого інваліда. За свідченням знайомих, із братами Маргарита спілкувалася російською — це при тому, що один із них був офіцером вермахту. Її син Ксаверій воював по інший бік — у Червоній Армії. Після війни Марго, не підозрюючи нічого злого, влаштувалася на роботу на кухню однієї з червоноармійських частин у Східній Німеччині, а згодом «контррициею» (машиністкою) — в представництві Мінавтопрому, де її й заарештували за зміну громадянства. Хоча шанс на порятунок у неї був. Зі слідства впливало, що деякий час жінка перебувала в американській зоні окупації. Американці переважно не видавали більшовикам їх колишніх підданих.

«ПЕРЕБУВАЛИ НА ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ»

Тепер уже відомо про існування плану виселення всіх українців, які жили під фашистською окупацією, до Сибіру. Причому таке виселення було б найлегшим покаранням — ще три категорії громадян мали зазнати інших видів репресій, аж до розстрілу. Тож по поверненню Червоної Армії вишукування «ворогів народу» в певний час нагадало чорні 1937—1938 роки. Лише на Донеччині, за даними В. Нікольського та І. Головатюка, засуджено як «німецьких спільників» 1791 особу, 339 поліцаїв, 81 жандарма, 711 «агентів» німецької розвідки, 90 — військової розвідки, 20 — італійської розвідки. Роману Мазанову не допомогли ані військові нагороди, ані роки в Червоній Армії. Під час війни загубив дружину, яка опинилась у Дніпропетровську, а він — у Херсоні. В пошуках звертався по допомогу до білоемігранта О. Дукова. В результаті — звинувачення в шпигунстві для розвідки «Абверштале Півдня України», термін — вісім років.

За антирадянську агітацію й пропаганду за часів війни в Донецькій області засуджено 4500 осіб. На Черкащині під таке звинувачення потрапив Іван Чепура, батько кількох офіцерів Червоної Армії. Після вивезення до Бугульми в Башкирії помер в ув'язненні. Його землячка Настя Соса зазнала лиха через чоловіка, котрого в 1941 році розстріляли за «намір зради». Її з кількома малолітніми дітьми виселили після війни в Талди-Курганську область Казахстану на підставі розпорядження Ставки від 16 серпня 1941 року: «...Тих, хто зриває лиха час бою знаки розрізнення й здається в полон, вважати злісними дезертирами, їхні сім'ї арештовувати як сім'ї порушників присяги і зрадників Батьківщини, розстрілювати на місці таких дезертирів»; «нехай знають, що їхні

Окремий аспект післявоєнної «репатріації» — видача західними союзниками Сталіну тих, хто не хотів повертатися

сім'ї будуть вимушені випити найгіркішу чашу».

«Ошибка, которую допустила Лена, ею будет исправлена», — сказав матері Олені Іванові (походженням із відомої родини Корибут-Данилевичів) службіст Ульянов, котрий сам же її на цю «помилку» й штовхнув. Річ у тім, що рідне Олені місто Красноармійськ на Донбасі тимчасово звільнили, а згодом знову вимушено віддали німцям. Після невдалого штурму було чимало поранених полонених червоноармійців, яких зносили до госпітально. Підпільник Ульянов попросив Олену влаштуватися на біржу праці, щоб видавати фальшиві документи пораненим і випроваджувати таким чином із госпітально. Вона погодилась. Та після війни за пособництво отримала 15 років каторжних робіт у «Воркутлагу» та 5 років позбавлення прав. Вийшла на волю в 1953-му, але до рідного міста вже не повернулася. Подібну долю міг пройти й Станіслав Кур'ята з Житомирщини. Він за намовою партизанів працював у поліції. Пізніше від більшовицької розправи врятувало те, що під час кожної передачі інформації брав від підпільників розписки, які після вивзлення поклав на стіл у МГБ.

ІЗ ВОГНЮ В ПОЛУМ'Я

Народжений на Кубані Август Вірлич потрапив на етап у радянському фільтраційному таборі в Раві-Руській. Як сам визнає, поплатився за власне ім'я — Август Ернестович. Хоч відсидів із матір'ю у німців за те, що родина переховувала євреїв, свого угорського походження по батькові гебешникам довести не зміг — поїхав до «білих ведмедів» просто з концтабору як «фольксдойч». Жительку Нової Маячки на Херсонщині В. Масаковську вивезли до Німеччини, де вона працювала на текстильній фабриці, зокрема перекладачем. Повернулася додому в жовтні 1945-го, а в грудні її заарештували. Отримала 10 років таборів. Її земляк О. Кравченко опинився в Німеччині вже в 17-річному віці. Після повернення його звинуватили як агента гестапо. На першому ж допиті побили до втрати свідомості, а «зізнання» підписав після кількох відвідин «боксу» — приміщення 1x1,5 м, де можна було перебувати, лише стоячи на колінах. Реабілітацію Кравченко й Масаковська отримали вже за «перебудови».

Окремий аспект післявоєнної «репатріації» — видача західними союзниками (головним чином британцями) Сталіну тих, хто не хотів повертатися й здогадувався, що чекає їх на батьківщині. Передусім це стосується представників козацьких дивізій із Кубані й Кавказу, що були сформовані німцями. Козаки втікали за вермахтом зі своїми сім'ями й жили цілими таборами, переважно в Австрії. 1 червня 1945 року було «розформовано» табір неподалік Лінца. З цього приводу польський публіцист на еміграції Юзеф Мацкевич у статті «Злочин над рікою Дравкою» написав: «Як би ми не відмежовувалися від т. зв. «східної психіки», ми легко зрозуміємо, що могло добити дві тисячі офіцерів: донців, кубанців, терців, грузинів, осетинів, карачаївців тощо — це, поза сумнівом, «стиль» виконання (репатріації — **Тиждень**)». Про що йдеться? «Аби я хотів зіронізувати, — читаємо далі у Мацкевича, — то відповів би так: видача «азіатів» до рук європейського марксизму». Лише по дорозі до Відня розстріляли 120 офіцерів, у Відні — ще 1030. До СРСР вивезли 983 козаків. ■

Стаття написана за матеріалами Галузевого архіву СБУ.

Конаючий динозавр

Масштабами «індастріалу» закинтий гірничо-збагачувальний комбінат у місті Долинська нагадує Чорнобильську зону відчуження



АВТОР: Костянтин Раковський
ФОТО: Макс Левін

Найвідоміший, наймасштабніший та найдорожчий за витраченими на нього грошима український довгобуд містить у собі чимало дивних суперечностей. Наприклад, називається він Криворізьким гірничо-збагачувальним комбінатом окислених руд (КГЗКОР), а розташований на Кіровоградщині, в місті з жіночою назвою Долинська. Будували підприємство спільно кілька європейських країн колишньої РЕВ — Ради економічної взаємодопомоги, сателітарної структури Кремля, — а належить гігант наразі українському Міністерству промислової політики. Ці суперечності, ма-

буть, і утворили той фатум, який над КГЗКОР ніяк не розсмокчеться вже багато років.

СПАДОК КРЕМЛЯ

Комбінат мав виготовляти окатиші та залізорудну сировину з відходів гірничовидобувного циклу в Кривому Розі. В Дніпропетровській області накопичилися мільйони тонн відходів. За найсучаснішими технологіями цей КГЗКОР мав перетворювати їх на сировину для виплавки чавуну та сталі. Кілька східноєвропейських країн утворили для такої справи «будівельний мегакологосп» під егідою Москви.

Однак розпад соцтабору, Ради економічної взаємодопомоги, а потім і Радянського Союзу не дав реалізуватися цим амбітним планам. Потроху махнули рукою на комбінат

німці й чехи, знайшовши своє щастя в Євросоюзі. А от словаки, болгари й румуни все ще мають якісь сподівання на підприємство, будувати яке припинили ще 1998 року.

— Все тут розкрали, — шепочуться в кіровоградському автобусі, розповідаючи **Тижню** секрет Полішинеля. — Розібрали навіть тролейбусну лінію, яка мала б зв'язувати Долинську з Кривим Рогом, і залізницю, що вела туди ж. Зупинили ТЕЦ і порізали на брукхт теплотрасу, через яку в Долинську постачали тепло.

Жевріють і якомсь ворущаються лише супутні цехи КГЗКОР: транспортний, ремонтно-механічний і охорони. А штат самої адміністрації комбінату більший, ніж працівників на ньому. Це сприймається як чудовий символ нашої бюрократичної держави.

Труби заводу-гіганта видно ще з автовокзалу, а найбільша з датою «1990» наводить на думку, що це, можливо, остання подібна конструкція радянської доби.

Люди в Долинській гостинні. Чергові міліціонери вокзалу ввічливо цікавляться в **Тижня**, чи, бува, фотографуємо не з метою вчинити терористичний акт? І, отримавши чесне слово, що ми не терористи, міліція йде нести нелегку службу далі.

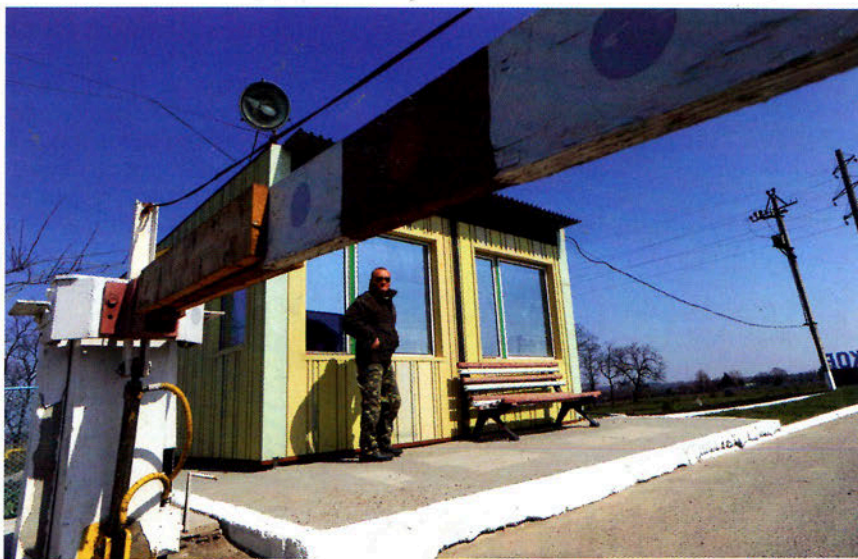
Долинська — мило спокійне місто навколо вузлової залізничної станції, з традиційним пам'ятником-паротягом, пристанційною школою, в якій починав свої перші педагогічні експерименти на людях Антон Макаренко, й занедбаною водогінною вежею. Яку, втім, вважають символом міста й навіть зобразили на його гербі. Вежа, що не працює, та недобудований комбінат — справді, якесь прокляття не полишає це місто.

ФАРЦА ПРОТИ ТОТАЛІТАРИЗМУ

— Так-так, саме фатум! — раптом звертається до нас високий, немолодий уже сивий чоловік. — Дозвольте відрекомендуватися: Анатолій Авдєєв, граф і керівник кіровоградського геральдичного товариства.

Тепло й демократично вітаємося з графом, який пояснює, що практично в усіх районах області наразі діють невеликі дворянські зібрання, які визнають над собою егіду короля всієї України Ореста Першого. Й до своїх титулів усі ставляться з непідробним пієтетом. Граф Авдєєв добре пам'ятає часи активної розбудови комбінату:

— Спробуйте уявити: в радянські часи в Долинській працювало 12 тис. закордонних робітників! Ізолювати їх від місцевого населення було неможливо, більше того: на деякий час Долинська стала центром фарцовки (*міжнародного грибного бартеру*. — *Рег*). Румуни тут промишляли одягом, болгари й чехи — побутовою технікою та спиртним. Тільки тут можна було побачити дефіцитне тоді пиво «Старопрамен». Були й шлюби, й позашлюбні діти теж. Ті, хто повиходив за іноземців, як правило, переїхали на Захід. Траплялись і негативні наслідки такого близького еднання: перші випадки СНІДу на Кіровоградщині зафіксовані саме в Долинській.



ПРИВАТИЗАТОРИ НЕ ПРОЙДУТЬ? В'їзд на КГЗКОР охороняється, хоча туди мало хто прагне



З КРАВЧУЧКОЮ ПО ЖИТТЮ. Більшість мешканців Долинської живе з залізниці

— Були в нас і дуже специфічні масові заворушення, — доповнює Анатолія директор місцевого краєзнавчого музею Віктор Марущенко. — Коли в Румунії почалося повстання проти Чаушеску, наші румуни кинули роботу й пішли мітингувати проти диктатора. Це було неймовірне видовище: кілька тисяч людей ішли від своїх будинків в одному кінці міста, з протилежного назустріч їм валив натовп із будівничців. Всі несли догори дригом портрети Чаушеску з виколотими очима. Обидва натовпи зійшлися на пішохідному містку над вокзалом, і до цього часу дивуюсь, як там нікого не задавили.

НЕДОРЕПРИВАТИЗАЦІЯ

Тиждень спілкується з головою районної адміністрації Григорієм

Данилюком, який віддав будівництву комбінату багато років:

— Не можна сказати, що КГЗКОР геть простоює, — запевняє Григорій Васильович. — Нині тут працюють більше тисячі осіб, держава ж цього року дала на його утримання 40 млн грн. — переважно на зарплату, енергоносії та поточний ремонт.

З-поміж колишніх «колгоспників РЕВ» і далі несуть охорону своїх цехів словаки й румуни. Навряд чи вони розраховують добудувати комбінат, але хочуть компенсувати свій внесок, а це десь \$300 млн.

Гірничо-збагачувальний комбінат споруджували за прогресивним і соціально привабливим методом: спочатку — житло та об'єкти життєза-

безпечення, а вже потім — виробничі цехи. Кожна держава зводила тут свій мікрорайон, причому в деяких будинках зараз живуть мешканці Долинської, а деякі так і стоять пусткою. Проблема також і в тому, як же з'ясувати вартість уже зробленого? Та й планували, що комбінат буде розраховуватися з учасниками будівництва готовою продукцією...

Чомусь не одразу, однак уряд таки зрозумів, що КГЗКОР може врятувати лише приватизація. Вона й стала майже реальною у 2005 році, коли на комбінат знайшовся покупець — ТОВ «Українська рудно-металургійна компанія», яку традиційно пов'язують із російськими олігархами. На приватизацію забракло... одного дня! За добу до підписання договору голова Фонду держмайна Валентина Семенюк пішла на лікарняний. Ну, а потім за політичними баталіями й кризою ця тема знову зникла з обр'ю роздержавлення.

Зараз більшість мешканців Долинської, з якими нам вдалося поговорити, відверто сумують, що приватизація зірвалася. Тоді з'явилася б хоч якась надія на індустріальне майбутнє міста. До того ж, інвестори обіцяли виплатити відрахування у місцевий бюджет. Їхні опоненти, навпаки, запевняють, що покупці збиралися використовувати комбінат не за призначенням, завозячи концентрат із Росії, замість використовувати відвали українських гірничозбагачувальних комбінатів. Як би там не було, недобуд морально застарів і в перспективі ризикує стати взагалі непотребом.

ЦЕРБЕР ВЕЛИКОЇ РУМУНІЇ

Масштаб підприємства найкраще видно з мосту при в'їзді на комбінат. Закинутий індастріал із трубопроводами, переплетінням залізничних колій... Тут є охорона, але масив КГЗКОРУ настільки неозорий, що пройти на його територію деінде не становить труднощів. У Києві таке місце безсумнівно притягувало б усіляких прихильників пейнтболу, гра-

фіті, сквотерів тощо. Проте цілковита чистота на території заводу свідчить, що ці субкультури до Кіровоградщини ще не добралися. Нещодавно чекали Віктора Ющенка, «навіть чоботи для нього купили», як запевнило нас керівництво району, от тільки президент на КГЗКОР не заїхав.



КОМБІНАТУ НЕМА, ЛЕНІН Є. Їхали не тим шляхом



АВТОСТАНЦІЯ. У фантомній столиці важкої індустрії нелюдно

Недобуд морально застарів і в перспективі ризикує стати взагалі непотребом

Ходимо містом. Чехи та румуни встигли звести кілька житлових будинків, дві нові школи, румуни — лікарню... В 1990-х, коли припинили будувати КГЗКОР, ці споруди залишилися на різній стадії готовності. В деяких зараз живуть долинці, й мешканці різних будинків чомусь заздять одне одному. Тих, кому дісталися квартири румунської побудови, «душить жаба» щодо сусідів, які живуть у болгарських будинках, «болгари» ж, своєю чергою, вважають, що краще планування та звукоізоляція в німецьких багатоповерхівках, а на думку «німців», найбільше пощас-

тило тим, кому дісталися словацькі помешкання.

Однак деякі квартали, в які мали б уселитися тисячі майбутніх працівників комбінату, стоять порожніми. Пустка тут панує така, що й у Чорнобиль можна не їхати. Будинки зяють вибитими шибками, вікна перших поверхів заварені ґратами і обмотані колючим дротом, щоб не позалазили безхатьки.

Втім, ці презенти інтернаціональної дружби вперто охороняють їхні власники — румуни, які все ще сподіваються отримати компенсацію від України. До **Тижня** з криком «Стій! Тут територія суверенної Румунії!» кидається миршавий охоронець.

— Буна дзіва, — демонструємо ми невеликий запас іноземної лексики. Помітно, що страж порожнього майна прагне поговорити — мабуть, втомився від самотності, хоч і спілкується якоюсь дивною українсько-румунською говіркою, зовсім не характерною для Долинської.

— Кому належать ці коробки? — питаємо.

— Румунії! — вимовляє він гордо, як прийнято хіба що співати національний гімн. — Ми їх охороняємо від тих, хто прагне оселитись у румунській нерухомості. Хоча які там самосели? Середині навіть батареї нема...

— А хто тут мав жити? — питаємо ми, скептично оглядаючи напівруїни.

— Румунські працівники комбінату! — не менш пафосно відповідає він. Цей охоронець, виявився найбільшим оптимістом, якого ми зустріли в Долинській.

Сьогодні добробут міста базується на обслуговуванні вузлової станції та залізничного депо. Із залізницею пов'язані й більш реальні надії тутешніх жителів: реконструюється гілка на Миколаїв, яка має стати двоколійною та електрифікованою. В такому разі через Долинську пройде найкоротший шлях із Києва до Криму, а це — радість для логістів.

Поки ж над усім довгобудом високе труба з написом «1990». Динозавр радянської індустрії конає, не встигнувши народитись, і ця дата все більше нагадує роковини смерті. ■



14:45:21



03:32:02

НОВИНИ 24 на добу

ГОДИНИ



www.liga.net

ЛІГА Бізнесінформ

ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО



Працюємо для Вас
24 години на добу

ЛІТНЯ ТЕРАСА

м. Київ, вул. Городецького 5

Телефон: 279-5422, 279-6822

у житті-як у кіно...

Fellini
ресторан



ЦЯЦЯ ВІННИЦЯ

Місто над Південним Бугом приваблює туристів з усіх усюд не лише церквами й видами повноводої ріки. Тут було бетоноване лігво фашистського фюрера, звідки він прагнув керувати окупацією всієї Азії



ФОТО: АНДРІЙ ПОМАЧЕН

тели, кажуть, що оце вже він і починається — справжнісінький Захід». Пробираємося на плаский дах дев'ятиповерхової вінницької мерії. Годі шукати кращого оглядового майданчика, щоб сфотографувати вечірню панораму. Супроводжує нас електрик Микола Онуфрійович, у його розпорядженні нині «ключі від міста».

Людина на даху може відчути себе володарем світу. Праворуч розкинувся звивистий Південний Бут, розквітчений будиночками й деревами. Ліворуч — залитий першими вечірніми вогнями центр. Вулицею Соборною їдуть трамваї, врзнобіч розбігаються вулички, з-за новобудов проглядають вершечки костелу та колишнього Єзуїтського монастиря. А навпроти, якщо перейти майдан Незалежності, — сторічний блакитний готель «Савой» (зараз «Україна»), і досі найшикарніша споруда в місті, яку ще на початку минулого століття обладнали ліфтом та електрикою. Видно й вежу, яка має всі права вважатися справжнім символом Вінниці. Цілоком схожа на оборонну, хоч створювалася для захисту міста не від ворогів, а від пожеж.

Показуючи різні райони міста, Микола Онуфрійович називає їх «по-народному» — Корея, Слов'янка, Індія. Париж кажуть на Театральну площу, Шанхай — на одноповерхову забудову біля набережної, а Варшавою, крім району, називається ще й мережа місцевих супермаркетів. Ну, й відома Єрусалимка — квартал, де селилися євреї. Відвідуючи осередки єврейського туризму, серед яких подільські Брацлав і Меджибіж, іудеї з усього світу заїжджають і до Вінниці.

ТРАМВАЇ СЕКОНД ХЕНД

Поки їхали від вокзалу тролейбусом і вслухалися в особливості подільської говірки (один добродій дуже голосно говорив по мобіліці), помітили за вікнами блакитні трамваї з великими написами: «Від міста Цюрих — місто Вінниця». Як виявилось, тут, так само, як і у Львові, Житомирі, Євпаторії й сусідньому з нею містечку Молочному, прокладено трамвайну вузькоколіяку. У Вінниці тривалий час користувалися чеськими трамваями, а нещодавно в тутешніх депо оселилися «швейцарці». Вони вже відслужили десять років у Цюриху, й той люб'язно подарував 50 списаних вагонів східним друзям — і тепер, після капремонту, вони служать вінничанам.

На території «Вервольфа» нащадки переможців Другої світової випасають корів

трамваї, на відміну від чеських, можуть тільки тягти вагони, проте не здатні їх штовхати. Тепер на вузьких коліях міста чеські та швейцарські вагони ходять парами — другим завжди їде чеський, щоб за необхідності відштовхати свого залізного побратима в депо.

Вінничани не гордують подарунком багатих європейців, навіть жартують, що списаний швейцарський трамвай — це те саме, що новий український літак. Самокритичне перебільшення, звісно, але вони справді зручні, навіть попри свій поважний як для техніки вік.

БЕТОН «ВЕРВОЛЬФА»

Слідом за своїми трамваями облюбували Вінницю й швейцарські туристи. Натовпи іноземців прагнуть на власні очі побачити залишки східної ставки Гітлера, збудованої неподалік селища Стрижавка під Вінницею. Фашистський фірюрер побував там тричі.

До лісу веде гранітна дорога, ледь поросла мохом. І от — стоять дибки величезні кам'яні брили, вирвані із землі вибухом. Із них стирчать покручені залізні прутки, які, однак, півсторіччя перебуваючи просто неба, не поіржавіли, чим помножили кількість здогадок і легенд. Читаються сучасного похо-

АВТОР: Інна Завгородня

«Т» аличани вважають нас східняками, — скаржиться вінничанка Аліса, поки піднімаємося сходами найвищої в її місті будівлі. — Натомість кияни, побачивши кос-



ЦЕРКВА ЧУДОТВОРЦЯ. Тут зберігається забальзамоване тіло Миколи Пирогова



УКРАЇНСЬКИЙ МАВЗОЛЕЙ. Відомого хірурга забальзамували на 43 роки раніше від Леніна



СТАВКА ГІТЛЕРА. Від «Озброєного вовка» залишилися тільки кам'яні брили

дження характерні для подібних пам'яток написи, подекуди — нецензурного змісту. За офіційною історичною версією, ставку підірвали самі гітлерівці перед відходом із Вінниці.

«Вервольф» був зменшеною копією гітлерівської ставки «Вольфшанце» в Східній Пруссії. Загалом же ставок у фюрера було сім. У лісі під Вінницею збудували 81 споруду — казарми, лазні, склади, телефонна станція, канцелярія, бюро перепусток, гестапо, робочий штаб Гітлера... Ще три залізобетонні бункери площею понад 80 м² знаходилися під землею. Розповідають, що до ставки проклали залізничну колію, а поблизу зробили злітну смугу для літаків.

Трохи поблукавши з гідом Русланом серед дещо одноманітних брил і сосен, відшукуємо «Басейн для Єви Браун», як кажуть на нього місцеві, — болітце з дощовою водою й очеретом, який росте просто з бетону. Влітку, коли висихає вода, на дні можна побачити відбиток німецького чобота — оце й усе, власне, жодного натяку на Єву. Назва басейну ґрунтується на тому факті, що Гітлер ненавидів своє тіло, вважаючи його потворним, а тому ніколи не роздягався. Тож і басейн йому був ні до чого. Народ придумав міф, за яким Єва Браун начебто мала тут купатися, а Гітлер — на неї дивитися.

«Навіть коли це було ще заборонено, ми возили сюди туристів підпільно, — розповідає Руслан. — Певний час організували зі студентами театралізовані постановки для міжнародних делегацій. Якщо гостей відповідно налаштувати, переказавши їм дорогою з дюжину байок, а потім усе гарненько інсцену-

вати, з солдатами в амуніції, які виходять з лісу й проводять екскурсії, тоді «Вервольф» сприймається на ура». Якщо ж просто приїхати до Стрижавського лісу й подивитися на цей сірий «стоунхендж», не побачиш нічого особливого — тільки легенди й історія роблять вартим уваги лігво нацистського фюрера.

СВІТЛИЙ ЛИК ПИРОГОВА

До слова, в місті проводили конкурс легенд, більша частина яких стосувалася саме «Вервольфа»: тут і вісім підземних поверхів бункера, й сотні метрів таємних переходів, похованих під товстезним шаром ґрунту...

А за ближчим до «Вервольфа» парканом починається приватна забудова мешканців Стрижавки: Живучи поруч зі ставкою Гітлера, нащадки переможців Другої світової залюбки гуляють у лісі, без жодних забобонів виїждять сюди на шашлики й випасають корів... Вінничани теж полюбують виїздити до ставки Гітлера на пікніки, нещодавно тут з'явилися дерев'яні лавки для відпочинку. Навідуються сюди й скінхеди, особливо на день народження Гітлера. Вже мала місце й сутичка з міліцією, яка одного разу розігнала їхне «свято».

Дивно, але у згаданому вище міському конкурсі немає жодної легенди про Миколу Пирогова. В селі Вишня під Вінницею розташована музей-садиба засновника військово-польової хірургії, де лікар прожив останні 20 років свого життя. А в самій Вінниці вже 128-й рік зберігається його тіло, забальзамоване за новітньою тоді технологією, яку згодом не зуміли до ладу повторити бальзаматори тіла Леніна.

Вінничани вважають, що негативний імідж Гітлера врівноважує

ВАРТО ОГЛЯНУТИ

Літературно-меморіальний музей Михайла Коцюбинського — будинок, у якому 17 вересня 1864 року народився класик, зберігся донині. Музей у ньому існує з 1927 року. Тут можна довідатися не лише про факти з життя відомого українського письменника, а й побачити типове житло українців кінця XIX — початку XX сторіччя.

Мавзолей Пирогова — забальзамоване тіло засновника військово-польової хірургії Миколи Пирогова знаходиться у склепі під церквою Миколи Чудотворця.

Преображенський кафедральний собор — перша у Вінниці соборна церква, яка знаходиться у приміщенні «скасованого» у XIX сторіччя Домініканського монастиря.

«Вервольф» — залишки східної ставки Гітлера, що знаходилася у лісі неподалік селища Стрижавка. У місті й досі снують легенди про вісім підземних поверхів бункера, сотні метрів таємних переходів та радіаційне випромінення, яке начебто йде від руїн.

саме світлий образ Пирогова. Проте черги до його мумії немає. «Я хоч і часто воджу сюди туристів, — зауважує Руслан, — але в середину намагаюся не заходити — чекаю біля склепу, в якому лежить тіло вченого».

Сповнюється легендами й підземна частина самої Вінниці, пронизана численними ходами й тунелями. Старожили пам'ятають, як у центрі міста цілі вантажівки йшли під землю, а потім будівельники по декілька місяців засипали котловани.

У двоповерховому підземеллі костелу Божої Матері Ангельської вже розчищено кілька кімнат — ченці проводять там заняття недільної школи. Лишилася під містом і так звана ставка Ворошилова — підземні укріплення поблизу Військового санаторію. Зараз у покинутих радянських катакомбах розмістилася церквися.

Інші рештки радянської військової потуги, що позалишалися після холодної війни, подекуди вдається

перетворити на туристичну принаду. Пускові установки зенітно-ракетних систем і комплексів зараз можна оглянути у Військово-історичному музеї, який міститься на території штабу Повітряних сил України. Він уже встиг набути попу-

Підземна частина Вінниці пронизана ходами й тунелями. У центрі міста вантажівки під землю йшли

лярності серед іноземців — усім хочеться подивитися на техніку, яка колись наганяла на них страху.

УВЕСЬ ЦЕЙ ДЖАЗ І ХРІН

Вересневий джаз-фестиваль і «Шешори подільські», які начебто мали стати фестивалем мандрівним, проте на Вінничині затрималися вже на два роки, роблять край привабливим для поціновувачів музики. А після того, як режисером Дня міста став Ярослав Федоришин із львівського театру «Воскресіння», Вінниця несподівано для себе пере-

творилася на столицю вуличних театрів, які з'їхалися на карнавал з усього світу. На цьогорічний День Європи Вінницю вдруге заповняють «живі скульптури» — загримовані актори, здатні день простояти нерухомо, а потім налякати неочікуваним жестом.

Що треба везти з Вінниці як сувенір? Хрін. На туристичному ярмарку в Києві саме він був представлений як бренд міста. Окрім характерних «майонезних» баночок із хрином тут випускають і зо всім маленькі — подарункові. Придбавши цю автентичку, мчимо до вокзалу проспектом Коцюбинського. Одна з головних магістралей міста ще кілька років тому була ринком. Важко повірити, але за депресивних часів дорогу поглинула стихійна торгівля, вкрила ятками й наметами аж до самого вокзалу. Проте поступово Вінниця приходить до тями й перетворюється на затишне свромістечко — зі швейцарськими трамваями, Wi-Fi у центрі й прекрасними лісами на околицях. ■

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію



не фото: авторський ТОВ "ПрессКом" (С. Шайба, В. Богачів, А. Широк, Д. Воронин, А. Стержен, С. Швай)

ПрессКом® TECHNOLOGY

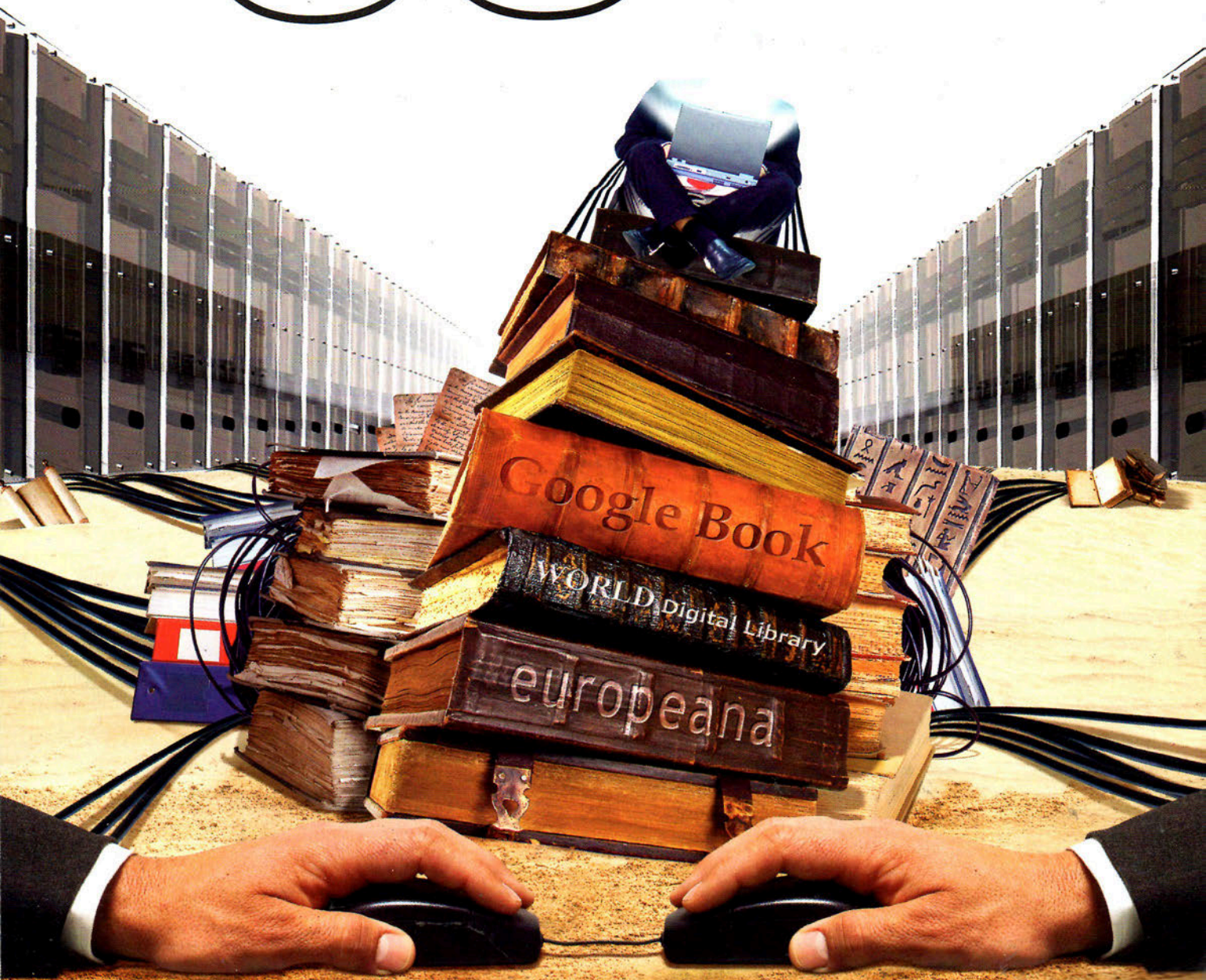
тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

50

петабайтів культури

Завдяки інтернету всі культурні надбання стануть загальнодоступними. У деякого ця новина викликає справжню паніку

АВТОР: Олександра Киричук



Збирати, зберігати й робити доступними для громадського користування важливі для культури тексти — функції, які протягом століть виконували бібліотеки. Нині ж очевидно, що для виконання цих завдань ідеально підходить всевітня мережа.

За підрахунками відомого фахівця з цифрових технологій, редактора журналу Wired Кевіна Келлі, з часів шумерських клинописних таблиць і до наших днів людство «опублікувало» близько 32 млн книжок, 750 млн статей, 25 млн пісень, 500 млн зображень та 500 тис. фільмів. У цифровому еквіваленті така кількість інформації дорівнює 50 петабайтам, тобто 500 млрд сторінок звичного для нас формату А4. Для її зберігання на електронних носіях достатньо приміщення, розміром завбільшки з міську бібліотеку Шепетівки.

АЛЕКСАНДРІЯ, ВЕРСІЯ 2.0

«Ми маємо шанс обіграти древніх греків! Ми можемо зробити всі культурні надбання доступними для людства. Це буде досягнення, яке запам'ятається назавжди», — ділиться завзяттям інтернет-активіст Бревстер Кейл. З 2002 року він працює над створенням універсального безкоштовного інтернет-архіву, що має стати вдосконаленою версією Александрійської бібліотеки.

У своїх намірах містер Кейл не поодинокий. Цього року в квітні стартувала спільна розробка ЮНЕСКО та Бібліотеки Конгресу США — Всесвітня цифрова бібліотека. На її сайті розміщені лише раритети: рідкісні рукописи, старовинні тексти, архівна періодика, а також карти, фотографії, звукові файли й фільми зі справжніх бібліотек, які запрошено до участі в проєкті.

За ключовим словом «Україна», наприклад, можна знайти матеріали з Бібліотеки Конгресу, Російської національної та Російської державної бібліотек. Зокрема, чотиритомну працю «Альбом путешествий по югу России и Крыму через Венгрию, Валахию и Молдову», видану в Парижі у 1840 — 1842 роках. Або зроблене в 1910-х роках Сергеем Прокудіним-Горскім кольорове фото під назвою V Malorossi_i — скромна селянка в традиційному повсякденному одязі.

Для фахівців замало інформації, для масових користувачів вона надто неординарна. І поки World

Digital Library не вироста до омріяних її батьками-засновниками розмірів, перевантаження через велику кількість запитів їй не загрожує.

ПРИКРО, АЛЕ ПРИЄМНО

А саме так сталося з іншим, не менш розрекламованим інтернет-ресурсом, відкритим у листопаді 2008-го. Europeana надала користувачам можливість зазирнути до книжкових колекцій, музеїв та архівів Євросоюзу. І в перші ж години портал довелося закрити на реконструкцію, оскільки він не витримав 10-мільйонної армії спраглих знань осіб. Ремонт сайта тривав близько місяця. Сьогодні Europeana почувається добре й працює справно.

І хай там як підводять ентузіастів «цифрового руху» техніка, пафосу в їхніх висловлюваннях щодо майбутнього єднання народів завдяки культурним скарбам не меншає. На думку Кевіна Келлі, найвідчутнішим вплив цифрових бібліотек буде «не на нас, і без того непогано забезпечених літературою, а на мільярди людей, які досі відчувають брак звичайних паперових книжок». Як приклад він наводить «студента з Малаї» й «науковця з Казахстану», життя яких має цілком змінитися, коли навіть найпростіша версія світової бібліотеки потрапить до них у руки. Схоже, український читач на цій карті все ж ближче до останніх, ніж до «і без того забезпеченого літературою» редактора.

Очевидна перевага цифрових бібліотек — системи пошуку, завдяки яким кожен текст стає потенційно видимим. Достатньо кількох слів, щоб пошуковий сервер видав перелік робіт, які вам потрібні, але про існування яких ви й не здогадувалися. Таким чином безліч давно забутих чи просто вчасно не оцінених творів саме в мережі отримають нове життя і знайдуть власну аудиторію. Водночас це безмежно розширить поле будь-якого дослідження, оскільки пошук миттєво вказуватиме на всі можливі джерела, що мають стосунок до цікавої вам теми.

МОВЧАВНА БІЛЬШІСТЬ

Разом з тим за рамками цієї привабливої картини, яка нібито почала втілюватися, залишається 75% книжок. Адаже всі згадані електронні он-лайн бібліотеки мають право включати до своїх ресурсів тільки тексти, що перебувають у так званому загальному ко-

ристуванні, тобто розповсюдженні яких не обмежене авторським правом. Зі згаданих 32 млн книжок, представлених каталогами всіх світових бібліотек, таких виявилось лише 15%. Приблизно ще 10% захищених авторським правом книжок нині активно видаються і перевидуються.

Згадані 75% становлять видання, які фактично перестали приносити будь-кому прибуток, проте обмеження копірайту з них ніхто не знімав. І правовласника в багатьох випадках уже практично неможливо встановити. Вийшовши з обігу, такі книжки припадають порохом на полях, майже цілковито позбувшись читацької уваги.

За справу повернення запилюваної частки культурних надбань у публічний простір взялася компанія Google. Не витрачаючи зусиль на пошук власника авторських прав, компанія почала оцифровувати «книжки-сироти» й завантажувати їх у мережу. Щоб уникнути звинувачень у порушеннях копірайту, пошук видає тільки уривки текстів і бібліографічні дані. Google зобов'язався миттєво видаляти відповідний текст із мережі, щойно відгукнеться власник авторських прав на нього.

Вочевидь, для лівової частки різних за жанрами творів цей проєкт означає повернення із забуття. Проте лунають непоодинокі голоси протесту авторів, які несподівано для себе виявили уривки своїх текстів у мережі й не на жарт стурбувалися. «Я знайшов в інтернеті деякі мої короткі оповідання, що входили до оцифрованої Google антології. Пошук видавав мені текст кожного оповідання з однією пропущеною сторінкою. Та якщо ж здійснював пошук з іншого комп'ютера, міг отримати й ці пропущені сторінки», — ділиться письменник Колін Андерсон.

ПРОБЛЕМА ЧИ ПЕРЕВАГА

Насправді ж для схвильованих порушенням копірайту авторів Google становить чи не найменшу із загроз. Значно більше неприємностей їм здатні завдати різноманітні соціальні мережі обміну текстами. Наприклад, Scribd — сайт, куди повсякдень користувачі завантажують близько 50 тис. книжок. Зовсім недавно адміністраторам Scribd погрозували судом Джоан Ролінг і видавництво Macmillan, що друкує твори Кена Фолета. ▀

Єдино можливим способом контролю порушень копірайту на таких ресурсах є усунення тексту на вимогу автора. Проте до того, як він виявить на сайті свою інтелектуальну власність, нею вже встигають безплатно скористатися чимало оочих до інформації. Понад те, навіть після видалення тексту з ресурсу користувачі нерідко просто «постять» (залишають) адресу, за якою треба звернутися, щоб отримати його дармову копію.

Водночас, якщо Scribd таки загрожує капіталам таких успішних письменників, як Джоан Ролінг, то для багатьох молодих авторів він — чи не єдиний шанс здобути популярність і можливість надалі укласти контракти на друкування своїх шедеврів у гутенбергівський спосіб. Деякі видавництва, надаючи безплатно матеріали для бібліотечного проекту Google, так само задарма отримують моніторинг попиту на власну продукцію. До того ж, як показує досвід YouTube, соціальні мережі непогано виконують роль рекламних агенцій.

СЕБЕ ПОКАЗАТИ

Цікавим у цьому контексті є досвід японського книговидавництва. Протягом останніх кількох років шаленого розмаху в цій країні набув жанр sms-роману. Новий різновид художнього тексту виник із підліткових ігор з мобільними телефонами. Тинейджери бавилися у створення текстів, завантажуючи кожен наступний уривок, написаний як sms, у власний інтернет-блог, звідки його, повідомлення за повідомленням, «качали» на свої мобілки читачі.

Усе це починалося як розваги або аматорські проби (уже й не скажеш — пера). Звісно, жодного зиску юні «інженери людських душ» зі своїх літературних занять не мали, доки видавничі компанії не помітили, що деякі любительські тексти б'ють усі рекорди популярності. Результат — десять бестселерів, виданих торік у Японії в паперовому форматі, беруть витоки саме з телефонних джерел.

Зрештою, звернути на себе увагу — необхідний перший крок на шляху до успіху в культурній індустрії. А в добу, коли основним інструментом пошуку інформації є інтернет, бути помітним означає бути в мережі. Тому навіть ті, хто висловлював свої претензії до Google, запропонованою можливістю усунення їхніх текстів з пошуку здебільшого не скористалися. ■

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Як перекласти гру в покер, або Книга в системі координат європейця

— Добрий вечір, мене звати Брігітте. Я телефоную з Гамбурга. Можете говорити? — пролунало у слухавці.

— Не дуже, — відповіла я, перекикуючи вереск дітей, яких уклала спати. — Але хвилин через сорок із задоволенням. — У мене термінова справа, — наполягала Брігітте.

Я не знала, що казати. Навіть якби ми вирішили обговорювати термінову справу не відкладаючи, шансів щось почути було мало.

— Ну гаразд, я передзвоню через годину, — змилювалася моя співрозмовниця і рівно через 59 хвилин я знову почула у слухавці її голос.

— Через три місяці ми організуємо зустріч перекладачів у німецькому місті Вольфенбюттель, — повідомила мені Брігітте. — Ви перекладали оповідання Юдіт Германн. Ми плануємо влаштувати творчий вечір цієї авторки та двох її перекладачів. На українську та іспанську. Ви б хотіли приїхати? До міста Вольфенбюттель їхати через місто Брауншвайг, у якому я вже колись побувала і потай побоювалася, що ці міста можуть виявитися схожими. Майже доценту зруйнований під час війни, Брауншвайг відбудований і похмурих бетонних традиціях, вулиці тут порожні вдень і вночі, трамваї ходять із інтервалами у 20 хвилин, а в італійському ресторані мені подали розігріті в мікрохвильовці канелоні супермаркетівської якості.

Вольфенбюттель виглядає так, ніби і не підозрює, що в природі можуть існувати такі похмурі міста, як Брауншвайг. Це одне з перших планомірно забудованих міст ренесансного типу в Німеччині, повністю збережене й старанно законсервоване, добротно й водночас непомітно осучаснене та пристосоване до життя. Однією з головних атракцій містечка є створена у XVI ст. бібліотека герцога Августа, який навіть під час Тридцятирічної війни витрачав гроші не на солдатів чи інші герцогські понти, а на книги. Герцог зібрав понад 135 тисяч манускриптів. Кожну з книг для своєї бібліотеки він замовляв особисто, дбав про уніфікацію книжкових оправ зі свинячої шкіри, власноруч сортував книги на полицях: на нижніх — великі, форматом фоліо і більші, на верхніх — маленькі. Цей принцип розміщення збережено й досі, тож, замовляючи стародрук, слід вказати його розмір.



НАТАЛКА СНЯДАНКО
письменниця

На цьому розмірі мене і заклинює. Я не можу зрозуміти логіки герцога, адже так могла розташувати книги на полицях прибиральниці, якій все одно, про що вони, але не освічений аристократ, науковець. А може, саме у цьому і є спільнолюдське, поширене в усі часи і в усіх верствах суспільства, ставлення до культури, коли врешті-решт ідеться лише про те, щоб вишикувати все за розміром. За цією ознакою, мабуть, можна об'єднувати не лише міста, країни, а й просто рідні душі по цілому світі.

Наприклад, темою одного з семінарів, куди я з цікавості зазірнула, було «Як перекласти гру в покер?» Запрошеними експертами були круп'є з казино, які почали з того, що немає сенсу шукати помилки у перекладах книг чи фільмів, у яких грають у покер, бо такі сцени переважно складаються лише з самих помилок. Тому круп'є радять письменникам і режисерам не перекладати це, а просто навчитися грати у покер і описувати гру знову. Це нагадало мені те, як інколи в голлівудських фільмах актори намагаються розмовляти якоюсь протослов'янською мовою, складеною з суміші різних слов'янських слів. Серед учасників тут же вибухла дискусія, чи має перекладач право аж настільки втручатися. Але круп'є лише знизали плечима: важливо ж, щоб було правильно. Їм легше — у них є чітко прописані правила, не доводиться щоразу шукати відповідь на запитання — як воно, правильно. Може, герцога теж мучило щось подібне — наприклад, неможливість створити адекватну систему розташування книг за змістом на полицях. Він помучився і вирішив розташувати за розміром. Бутафорська гра в покер чи розмова протослов'янською — це теж спроби все спростити і відставити зайве знання на полиці, де воно припадає тиме пилом і лише час від часу зацікавить якогось божевільного перекладача, якому не все одно, як перекладати гру в покер. До речі, днями я отримала чергового листа від Брігітте про те, що незабаром вийде нова книга Юдіт Германн. На перекладацькому форумі відразу ж з'явився лист із Індії від перекладачки Германн мовою мараті, яка з нетерпінням очікує на наступну книгу авторки. Буде ще кому витирати порох на полицях із книгами, і це не може не тішити.



Мелодія
Ти моя
Всеукраїнська
радіомережа

www.melodiya.ua
тел.: (044) 241-70-83,
241-79-83

Щоб любити-
достатньо
Мелодія
Ти моя

CD

Родом із Карпат

Івано-Франківська ска-фольк-панкова формація «Перкалаба» видала третій студійний альбом «!Чидро», який — і це очевидно — стане справжнім сюрпризом для всіх її шанувальників. Передусім, вони не знайдуть там звичного перкалабівського шалу й гуркоту цимбалів, натомість почують врівноважено-мелодійні опуси, приправлені суто гуцульськими спеціями. Порівняно з башлабайським звучанням попередніх релізів, тут відчувається обережність у використанні сильноточних звукових ефектів. «Театр веселого абсурду» нікуди не подівся, проте помітно змінив дискурс із агресивно-плакатного на більш м'який і лірично-пластичний. Одне слово — найвищий бал за віртуозну гру бенду та звукорежисуру.

За два останніх роки, що відділяють попередній диск «Говорить Івано-Франківськ» від нового релізу, гурт стараннями ідейного натхненника й продюсера Олега Гнатива мав чотири повноцінних концертних тури містами Німеччини, Австрії, Швейцарії та Польщі. Під час останнього весняного туру «!Чидро» презентували в Берліні. І «Перкалаба» не була б «Перкалабою», якби з цієї нагоди не влаштувала псевдовійськовий перформанс біля берлінського муру. Про групу вже відзняли розкішний фільм польські документалісти, нині роблять стрічку німецькі телевізійники. Можливо, коли-небудь дійде черга й до українських кіно- і телемитців? А поки слухаймо диск, бажано повністю, бо це не збірка пісень, а справжня психоделічно-комічна епопея.

Олександр Євтушенко



«Перкалаба». «!Чидро». — Taras Bulba Entertainment, 2009

КІНО



ГМО-перевертень

«Люди X: Початок. Росомаха» — спін-офф трилогії про супергероїв, тобто окрема історія життя одного з членів команди мутантів, вигаданої Marvel Comics у середині 1960-х. Те, що цим героєм став саме людина-росомаха Logan, прихильників «X-Мен» не дивує, адже він — найзагадковіший і найбрутальніший з-поміж інших наділених надлюдськими здібностями персонажів. До того ж, його грає Г'ю

Джекман: чи не єдиний актор, який може граційно переміщати в просторі своє м'язисте тіло й переконливо мститися за померлих коханих. У «Росомасі» його мотивація не змінюється — вбивство блакитноокої вчительки змушує Логана-Джекмана висадити в повітря кілька будівель і влаштувати криваву м'ясорубку в схованці кривдників. Ще одна причина його люті — зрада брата, мутанта Шаблезубого, з

ВИСТАВКА

З чужих спогадів

Лише за кілька років Леся Хоменко встигла заявити про себе як одна з найталановитіших учасниць групи «Р.Е.П.», узяти участь у найбільш вдалій для України Венеційській бієнале 2007 року й представити свої роботи в Європі вже самостійною художницею. У столиці вона запам'яталася, перш за все, своїми кремезними «Дачними мадоннами» й не менш виразними дебелими героями з циклу «Моржі». Проте період захоплення гігантоманією минув, і нині мисткиня підготувала живописну серію «Очевидець», на яку її надихнули спогади діда — учасника Великої Вітчизняної. Попри те, що проєкт присвячено конкретній особі, образи на полотнах максимально спрощені, а головний герой позбавлений індивідуальності — це типаж солдата й водночас відгомін чужих спогадів. Узявшись за воєнну тему, Хоменко знехтувала батальними сценами. На



її картинах нема ні ворогів, ні побратимів. Небо чисте від винищувачів, а на полях жодної військової техніки. Прибравши з картин усе, на її думку, зайве, художниця залишила свого очевидця сам на сам із найголовнішим — відчуттям небезпеки.

До 13 травня
Галерея «Колекція»
(Київ, вул. Паньківська, 8)

Ася Трошина

КНИГА

Сповідь піколика

Богуміл Грабал — того самого штибу письменник, що й Чарльз Буковські або Венечка Єрофеев, митець із винятково гострим слухом, який здатен уловити найтонші інтонаційні барви слова. Він здобув юридичну освіту, але через Другу світову війну та вже в соціалістичній Чехословаччині твори Грабала майже не друкувалися. Й аж до Оксамитової революції 1989-го він гарував телеграфістом, комівояжером, страховим агентом, пакувальником макулатури й робітником сцени. Пізніше, вже в 1990-х, отримавши на схилі життя світове визнання, літератор згадуватиме, як важко було йому перебувати в цілком чужому для нього оточенні, та коли він ближче запізнався з простим людом, то відчув, що поезію можна віднайти будь-де. Навіть «на дні».

«Я обслуговував англійського короля» також позначений досвідом спілкування Грабала з народом. Написаний від імені маленького на зріст офіціанта («піколика»), який напередодні великої війни мріє про

свій перший мільйон і крутиться дзигу, аби його добыти, роман здається мало не гумористичним. Комедійна тональність поступово змінюється на драматичну, щойно головний герой усвідомлює, що одруження з чистокровою арійкою та всі намагання як не гордо ввійти, то вповзти у замкнене коло аристократії й заслужити повагу «вищих» за себе сходять на пси. Кількома точними штрихами й влучними деталями Грабал створює рідкісний образ — не янгола, але й не демона, а такої «маленької людини», яка за правом народження заслуговує на власні помилки з подальшою спокутою — як у цьому житті, так і по той бік добра і зла.

Вікторія Поліненко



Богуміл Грабал. Я обслуговував англійського короля. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2009

яким вони пліч-о-пліч захищали американську демократію у складі таємної спецгрупи. Розпач «жертви еволюції» підсилює те, що, полишивши американські спецслужби, він намагається забути про свою сутність «перевертня», яка виявляється у вигляді довгих гострих кігтів і здатності до миттєвого самолікування. У стрічці знаходить пояснення ще одна перевага Логана — хребет із адамантію, вигаданої речовини, міцної і незламної, як діамант.

Цей фільм значно програє останнім екранізаціям коміксів: тут відсутні масштаби і багатозначність «Хранителів» чи похмура реалістичність «Темного лицаря». І хоча режисер із ПАР Гевін Худ, відомий серйозною соціальною стрічкою «Цоці», намагався додати картині драматичності, його спроби призвели до протилежного результату. Адже коли в лавину спедефектів і екшну затискаються непевні обриси психоаналізу, Фройд має плакати, а глядачі — сміятися.

У кінотеатрах України
з 30 квітня

Наталія Петринська

ТЕАТР

Дах для Медеї

Тинь Медеї і в XXI сторіччі живить фантазію митців, щоразу відроджуючись у театральних постановках, кінострічках, на полотнах і сторінках книжок. Чергова столична поява цього «фенікса» — вистава «Театр Медеї» за текстом Кліма і в режисурі Владислава Троїцького. Спектакль одного персонажа відбувається у фойє Центру сучасного мистецтва «ДАХ». Роль Медеї дісталася одночасно двом різним акторкам, чим, вірогідно, автор п'єси прагнув унаочнити питому контроверзу жіночої натури: молода Медея (у виконанні Zo) — на початку життєвого шляху, доросліша (Дарина Бондарева) — цим життям уже добряче бита. Акторками жінки лишаются і в сюжеті вистави. Літня Медея не встигла зі-

грати на великій сцені, куди молода героїня якраз збирається вийти. Певно, тому дія розгортається в театральному передпокої, котрий уособлює проміжний етап, своєрідний перехід від минулого до майбутнього.

Діалоги актрис нагадують протистояння кожної людини із власним дзер-



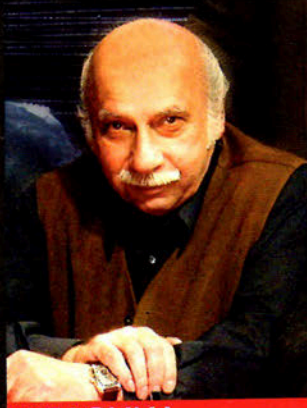
кальним відображенням. За відсутності реквізиту саме свічадо дає поштовх до активних дій чи свіжу тему для розвитку діалогу. А тем тут не бракує — від банальних «любов-кров-ненависть-замість» до розмислів про сутність привабливості театрального дійства, яке, за задумом драматурга, полягає в даруванні лицедіями ілюзії безсмертя. Тож «Театр Медеї» — це наперед майданчик для експериментів, які ми не можемо дозволити собі в дійсності. Й лише на підмостках у нас з'являється шанс прожити бодай кілька дивовижних перетворень.

ЦСМ «ДАХ»
(Київ,
вул. В. Васильківська, 136)

Юлія Верещага



ВИСТАВКА



КЛАСИКА



ЛІТЕРАТУРА



ДЖАЗ

ЗМІНА ТЕМИ

МІКС Одна з найдавніших столичних галерей, колишня L-Art, тепер під назвою Ludmila Beznitska & Partner Gallery обживає знову своє старе приміщення на Андріївському узвозі. Повернення святкують із розмахом — виставкою робіт Ілі Чічкана, цьогорічного учасника Венеційської бієнале. На розгрів перед оглядом досягнень світового художнього господарства митець представив «Побутовий сюрреалізм». Чічкан майже утримався від зображень улюблених ним приматів, зате від душі відігрався на курках, козлах, муфлонів і зайчиків. Особистий зоопарк арт-таксидерміст змайстрував не лише з тушок і опудал, а й неонових трубок, декоративного скла й текстилю та доповнив неоновими ж написами, запозиченими зі звичного для парканів лексикону. Вийшло брутално, китчево і яскраво. Як і завжди, коли за справу береться Чічкан.

До 30 червня
Ludmila Beznitska
& Partner Gallery
(Київ, Андріївський узвіз, 26)

МЕТАФІЗИКА

Віктора Хоменка називають метафізиком українського живопису, й це високе звання художника, який зображає предмети та явища, що перебувають за межами фізичної реальності, він не втомлюється підтримувати. Зокрема й виставкою «Повернення червоного янгола», де монументальність полотен підсилюють відчуття іронія та гротеск.

До 7 – 13 травня
Галерея «Триптих»
(Київ, Андріївський узвіз, 34)

ЛИШЕ ВЕЛИКІ

БЕНЕФІС У межах концертного циклу диригента Романа Кофмана «Великі імена» лунали твори багатьох світових класиків — Баха, Генделя, Моцарта, Мендельсона, Чайковського, Ріхарда Штрауса. Та лише один із них — грузинський композитор Гія Канчелі — здогадався вшанувати авторський вечір власною присутністю. Його концерт перетвориться на справжній парад зірок. Як солісти в творі «Тиха молитва» гратимуть Гідон Кремер (скрипка), Гієдре Дірванаскайте (віолончель) та киянин Андрій Пушкарьов (вібрафон). Разом із Київським камерним оркестром дитячий хор «Щедрик» виконає написаний для нього твір «Колисання сонця». Не обійдеться й без «Маленької Данеліади» — популярі з власної музики до фільмів Георгія Данелія. Під час концерту маестро Кофман за традицією звертатиметься до публіки з вагомим батьківським словом.

11 травня, 19.00
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ДО ГЕНДЕЛЯ

250-річчя від дня смерті Георга Фрідріха Генделя артисти Будинку органної музики відзначать самовіддано. Виконавський склад збереться сильний: ансамбль «Київ», сопрано Ольга Швидка, флейтистка Тетяна Рой, трубач Андрій Ільків, клавесністка Наталя Свиріденко та органіст Володимир Кошуба.

12 травня, 19.30
Національний будинок органної музики (Київ, вул. В. Васильківська, 77)

У ТАНДЕМІ

ЧИТАННЯ «У мене давній сентимент до Білорусі. Я хотів би з Владзьом Арловим написати спільну книгу. Наприклад, «Білорусь очима українця і Україна очима білоруса», — каже Олександр Ірванець. Наш письменник творчість колеги із сусідньої країни знає не з чуток, адже перекладав його тексти українською. Арлов виявив вдячність, здійснивши переклад роману Ірванця «Рівне/Ровно». «Ця книга нагадала мені рідне місто Полоцьк, яке ментально поділене на «радянську» і «націоналістичну» частини», — такі паралелі провів Арлов під час навіпідільної презентації в Мінську (у себе на батьківщині прозаїк вважається опозиціонером). До речі, Ірванця за перекладацьку діяльність прийняли в почесні члени Білоруського ПЕН-клубу. Тепер давні друзі зустрінуться на спільних читаннях, що відбуватимуться в межах мультимістечкового фестивалю «Білоруська весна-2009».

14 травня, 18.30
Книгарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

КНИГИ ЗМАЛКУ

«Форум видавців — дітям» цьогоріч вражає кількістю подій. Спеціалізована дитяча книжкова виставка, парад літературних героїв, понад 20 видів майстер-класів, акція «Книжка від зірки», проект «Арт-книга. Версія для дітей» — лише частковий перелік заходів. І зауважте: вікових обмежень для відвідин фесту немає.

8 – 9 травня
Палац мистецтв
(Львів, вул. Коперника, 17)

НА «МЕТРО»

КОНЦЕРТ У Києві очікується справжнє музичне задоволення — концерт ф'южн-проекту Metro. Рецепт неабиякої популярності групи — три американці та один поляк у складі й солідна сольна кар'єра кожного виконавця. Мітчел Форман (рояль, клавішні) свої університети пройшов у Manhattan School of Music, засвітився на Ньюпортському джазовому фестивалі й написав триб'ют альбом для піаніста Білла Еванса. Гітарист Чак Лоеб після закінчення Berklee College of Music приєднався до легендарної Steps Ahead і відтоді видав 15 сольних альбомів. Бас-гітарист Мелвін Девіс досяг успіху у нью-йоркській групі Бадді Майлза, а тепер, крім Metro, грає ще в трьох проєктах, проваючи ревнує колег. Нарешті, польський барабанщик і промоутер Кшиштоф Завадські в столиці України є настільки відомим, що може претендувати на звання почесного киянина.

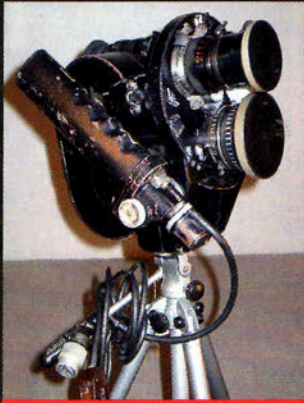
12 травня, 20.00
Національна музична академія
(Київ, вул. Городецького, 1-3/11)

ЧАЮВАННЯ

Джазове чаювання (або «квартирник») із харківським Acoustic Quartet — дійство, сповнене конспірації. Спершу меломанам треба знайти запрошення, захищені під крилами в студії-перукарні «Персона». Потім — збір щасливців біля театру, з боку вулиці Римарської. Далі — музична нірвана.

12 травня, 18.30
Український драматичний театр ім. Т. Шевченка
(Харків, вул. Сумська, 9)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ



КІНО



КОНКУРС



РОК

СВІТ ВІЗІЙ

ВІДЕОАРТ Канадський авангардист Норман Макларен у 1940-х озвучував власні фільми, наносячи пером та чорнилом візерунки на плівку. Комбінації крапок і ліній при проекції створюють специфічний ритмічний шум. Американський гурт The Residents синтезував музику, кінематограф та новітні технології. Зокрема, їхній The Commercial Album (1980) складається з 40 аудіовізуальних композицій тривалістю рівно по одній хвилині кожна. Брати Квай (США – Велика Британія) займаються кінематографічною анімацією з використанням мініатюрних ляльок та предметів. Українці Олег Чорний і Геннадій Хмарук майже два десятиріччя забезпечують відеосупровід музичному проєкту «Фоа-Хока». Роботи цих майстрів, а також експериментальні короткометражки Пітера Грінуея можна побачити під час спеціального показу «Панорами світового візуального мистецтва – «Незнана реальність».

9 травня
Кінотеатр «Жовтень»
(Київ, вул. Костянтинівська, 26)

КУБОМЕТРИ

Документальний фільм Олівера Стоуна про Фіделя Кастро («Команданте») та Віма Вендерса «Буена віста соціал клуб», художня картина Вальтера Салмеса про молодого Че Гевару («Щоденники мотоцикліста»), культовий мультфільм-сатира «Вампіри в Гавані» й стрічки кубинських режисерів склали програму «Днів кубинського кіно».

10 – 14 травня
Кінотеатр «Маскі»
(Одеса, вул. Ольгіївська, 23)

КАМЕРНО

ЗМАГАННЯ Ансамблі з 11-ти міст України в битві за звання лауреата зійдуться на Всеукраїнському конкурсі «Прем'єр-оркестр 2009». Серед учасників – Ars Nova з Донецька, оркестр Дніпропетровського будинку органної та камерної музики «Дивертисмент», львівський Perpetuum Mobile, камерні оркестри Рівненської, Хмельницької, Херсонської, Кіровоградської, Черкаської, Вінницької та Полтавської обласних філармоній. Для чистоти експерименту всі колективи обов'язково виконуватимуть «Мелодію» Мирослава Скорика, одного з членів журі, та на вибір «Серенаду для струнних» Петра Чайковського або «Серенаду для струнних» Едуарда Елгара. Також звучатимуть твори Антоніо Вівальді, Йоганна Себастьяна Баха, Йозефа Гайдна, Франца Шуберта, Антоніна Дворжака.

12 – 13 травня, 10.00
«Прем'єр Палас»
(Київ, вул. Пушкінська, 5/7)
14 травня, 19.00
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

РОК-ДЖЕМ

Віртуозна гра й мистецтво імпровізації – необхідні прикмети майстерності справжньої рок-зірки. Наявність профільних здібностей продемонструватимуть житомирські музиканти на фестивалі ZhytomyrJAMSession. Основна частина: боротьба за титул найкращого соло-гітариста та найкращого бас-гітариста. Під завісу – дружний джем-сейшн.

9 травня, 19.00
Паб «Yurish'spub»
(Житомир, вул. Київська, 108)

ГОЛОСИ СИРЕН

ГАСТРОЛІ Норвезький готик-дум-метал гурт Sirenia після ротацій у складі команди випустив п'яту студійну збірку й вирушив у тур Східною Європою. В Києві музиканти презентують свіжий альбом The 13-th Floor і представлять нову вокалістку – іспанську співачку Айлін. Sirenia приділяє багато уваги саме жіночому вокалу (гроулінг засновника гурту Мортена Веланда лунає в останніх композиціях все рідше й рідше), тому після «звільнення» попередньої фронтвумен Айлін довелося витримати суворий кастинг. Із часів утворення гурту також зазнала трансформацій і музика норвежців: їхній фірмовий коктейль із готики, металу, блеку та класики поступово перетворився на більш витриманий «напій». Нині Sirenia тягнє до симфонічних аранжувань і часто робить акцент на клавішні. Незмінними лишаються тексти готів – про життя і смерть, недосконалість світу й перманентну меланхолію.

14 травня, 19.00
Клуб «Бінго»
(Київ, пр-т Перемоги, 112)

ЧВЕРТЬ ВІКУ

25 років тому Пьотр Мамонов уперше виступив на сцені однієї з московських спецшкіл. Відтоді він заснував «Звуки Му», став людино-театром і православним відлюдником. За вміння говорити правду всім і всюди Мамонова величають юродивим. Назва творчого вечора «Давненько ми тебе не видали» натякає, що кліше бентежать його найменше.

14 травня, 19.00
Будинок офіцерів
(Київ, вул. Грушевського, 30/1)

НФВК HAMBURG
Збірна експозиція живопису, графіки, скульптури, інсталяцій та мультимедій від молодих німецьких художників.
5 – 20 травня. Галерея «Дзига»
(Львів, вул. Вірменська, 35)

THE MEANTRAITORS
Один із найкращих європейських psychobilly-гуртів з програмою старих і нових композицій.
8 травня, 19.00. «Рок-Кафе» (Дніпропетровськ, вул. Набережна Перемоги, 106а)

«БІЛОРУСЬКА ВЕСНА-2009»
На фестивалі – фотовиставки, концерти етно-ф'южн-гурту «Джамбібум», прем'єрні покази кінострічок і командний поетичний слем-турнір.
8 – 17 травня. Галерея «РА»
(Київ, вул. Б. Хмельницького, 32)
Клуб «Чеширський кіт»
(Київ, вул. Скляренка, 9)
Кіноклуб НаУКМА (Київ, вул. Набережно-Хрещатицька, 27)

АМАТОРЫ
Російські рок-альтернативники зі свіжим альбомом «VII».
8 травня, 19.00. Клуб «Бінго»
(Київ, пр-т Перемоги, 112)

«БЕРЛІБРИ»
Презентація нової збірки поезій білоруського письменника Андрея Хадановіча.
10 травня, 19.00. Клуб «Майдан»
(Луцьк, вул. Бойка, 2)

I LOVE YOU BABY!
Часті гості в Україні – електропанковий гурт зі Швеції, наразі з одним концертом.
10 травня, 20.00. Хмільний дім Роберта Домса (Львів, вул. Клепарівська, 18)

«101 ПІСНЯ СУЧАСНОГО АНДЕГРАУНДУ»
Презентація збірки за участю гуртів Marvel, Pick-Up, «Царское село» та «Ф.Л.Ю.И.Д.».
11 травня, 19.00. Клуб «Чеширський кіт» (Київ, вул. Скляренка, 9)

«БУДЬ ЗДОРОВИЙ, ШКОЛЯР!»
Вистава театрального об'єднання «Етос» за мотивами однойменної повісті Булата Окуджави.
12 травня, 19.00. Будинок офіцерів
(Київ, вул. Грушевського, 30/1)

«ЗА ВІДСУТНОСТІ АВТОРА 5»
Фотодіалог робіт Павла Макова (Україна), Ніколая Штока (Росія) та Віктора Майєра (Німеччина).
До 16 травня. Муніципальна галерея (Харків, вул. Чернишевського, 15)



КАТЕРИНА БУРЛІНА
«сам собі режисер»

Хтось із митців це дійство відчуває нутром, і воно стає основою полотна, хтось ховає його як внутрішній нерв зображення, а дехто навмисно гостро підкреслює шекспірівську театральність цього світу. Все лапгунки. Картини київської художниці Катерини Бурліної — завжди «сценки», «акти», «мізансцени». Фізичні межі її робіт — це, кажучи професійною мовою, «коробка сцени». Катя так бачить світ і намагається режисерувати з його деталей свій простір. Вона вправний легкий живописець, але все, що бачить, переломлюється через особистий театральний фокус. І недарма поміж її доробка, окрім власне живопису як такого, є і декорації, і кінопроекти, і костюми для кліпів. Але все ж таки живописний театр залишається основним напрямом, і Катя вміє зробити його з будь-чого. Наприклад, замість олійних фарб взяти акварельні (нібито сучо графічний матеріал) і зробити з «етюдів» та «композицій» бездоганні роботи, щемні й настроєві. Загалом акварельні аркуші нечасто бувають форматними, однак Бурліна розмахнулася по-монументальному щедро і по-театральному вигадливо. Чомусь, дивлячись на тьмяні осінні кольори її пейзажів, на несподіваних усміхнених хлопчаків серед похмурості голих дерев, у мене не зникало відчуття, що це постановка у малюнках оповідань Шолом-Алейхема чи сцен із життя старого Подолу. Не за зображенням, а за внутрішнім відчуттям, за схованим і контекстом, і текстом. Катя вигадала свою, несподівану п'єсу із «київською душею» і раптом явила себе іронічним ліриком із гострим розумінням трагічного, яке колись буде. Колись, ще не скоро, ще не зараз. А зараз є лише радість буття, попри осінь і «життєві злидні». Ось такий театр. ■

Театр радісті

Будь-яка картина — це не лише «відбиток дійсності», це завжди дійство

АВТОР: Мар'яна Прут

Не все так погано, як про це говорять...

ВИПЛАТИ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

**Виплатам – так!
Лякати можуть всі,
а хто наважиться на правду?**

На жаль, фінансовий ринок переживає не найкращі часи. Звісно, це актуально й для страхового бізнесу загалом. Природно, кожна компанія намагається знайти різні шляхи вирішення.

Не виняток і наша компанія. Утім, сьогодні страхова компанія «Індіго» працює в нормальному режимі, намагається бути лояльною до клієнтів і пропонувати якісні страхові продукти. На нашу думку, ситуація на ринку більше нагадує паніку або істеріку, що призводить до неадекватних дій. І, мабуть, винуватцями правильніше було б назвати не страховиків та їхніх клієнтів, а швидше ЗМІ, які, маючи достатньої інформації, часто розпалюють пристрасті для підвищення своїх рейтингів. Погодьтеся, скільки разів ви бачили чи чули: «Обвал ринку страхування!» або «Поліси страху!»; «Виплати заморожено!» тощо. Ми не захищаємо страховиків, на жаль, трапляється різне, але не всі хочуть від-

верто і чесно говорити про проблеми.

СИТУАЦІЯ З ВИПЛАТАМИ В СК «ІНДІГО»

Нинішня криза дає про себе знати, тому на сьогоднішній день ми припинили програму миттєвих виплат, але не більше. Хотілося б зазначити, що страховики зіткнулися із серйозною проблемою: махінаціями в секторі автотранспортного страхування. Найпопулярніші види шахрайства – інсценування ДТП, викрадення автомобіля, умисна зміна або приховання інформації про реальні обставини ДТП чи стан водія, який керував автомобілем у момент аварії. Тому період розгляду справ страховиків трохи збільшено для того, щоб відсіяти тих, хто хоче отримати страхове відшкодування нечесним шляхом. Певна річ, у страховій компанії виникають питання про факт або обставини страхових подій.

Резюмуючи, зазначимо, що СК «Індіго» здійснює виплати. Ми надаємо клієнтові якомога об'єктив-

нішу інформацію про стан його справ, що іноді, скажемо відверто, йому не подобається. Наприклад: «Ви за списком виплат 500-й, і вашу виплату буде здійснено через місяць». Однак небагато страхових компаній скажуть про це вголос.

Ми запровадили зворотний зв'язок з клієнтами. Цьому передувала оперативна робота зі створення контакт-центру, що забезпечує цілодобову діяльність й дає нашим клієнтам змогу зберегти свій час й отримати консультацію з питань страхування та кредитування, інформацію щодо етапів розгляду страхової справи.

Наші професіонали нададуть допомогу клієнту під час страхового випадку: скоординують його дії, в разі потреби викличуть на місце події спецслужби (ДАІ, швидку медичну допомогу, інші екстрені служби), евакуатор, аварійного комісара тощо.

Страхова компанія «Індіго» – це передусім професіональний склад фахівців та індивідуальний підхід до кожного клієнта. Завдяки використанню новітніх передових технологій, новаторським ідеям, виваженим рішенням і раціональному підходу ми постійно розвиваємося й підвищуємо якість обслуговування наших клієнтів.

ОДО «Страхова компанія «Індіго»
Центральний офіс
вул. Хорива, 55-К
м. Київ, Україна, 04071
Тел.: (+38 044) 200 04 04
Факс: (+38 044) 200 04 05
e-mail: wsm@indigo-ua.com

Контакт-центр:
(+38 800) 303 33 30 – дзвінки зі
стаціонарних
телефонів безкоштовні



ШЛЯХ ДО РІВНОСТІ

Зброя проти нахаб, або трохи про Mitsubishi Colt-new

АВТОР: Ілько Майдачевський

Вона маленька. Українці ще не всі доросли до того, щоб сприймати це як перевагу.

На рівні психофізіології у своєму ставленні до автомобіля ми застрягли на рівні Детройта 50-х років минулого століття: мовляв, машина — це переважно інструмент для подолання великих відстаней. Ніби наша стихія — це «Шосе 66», щоб перетинати ліси та прерії від Чикаго до Лос-Анджелеса. Зі сходу на захід 2400 миль, і до біса дрібниці. Під капотом вісім горщиків по півлітра, бензин дешевий, економіка на підйомі, поруч на сидінні білявка, життя чудове. Ретро, вінтаж, історія.

З таким світосприйняттям сидати за кермо Mitsubishi Colt — це прирікати себе на фрустрації. Хоча, можливо, дещо менші, ніж в інших зразках так званого класу В, себто, говорячи людською мовою, в інших компактних міських автішках. Асортимент у цій ніші дивовижний і, мабуть, дещо надмірний: щонайменше два десятки моделей.

Кожна з них має свої безперечні переваги: чи то ціну, чи то технічні характеристики, чи то дизайн, тобто здатність позбавити апетиту найкращу подругу (за що та, якщо чесно, мала б бути вдячна). Усі вони в наших координатах мають одну ваду: розмір.

Не вміють співвітчизники поважати маленьких партнерів за дорожнім рухом, навіть якщо це «Міні», Mercedes А-класу чи VW Beetle, тобто щось заздалегідь недешеве. Що вже казати про скромну японку. Якщо тебе підриже джип завбільшки з тролейбус, ти сприйматимеш це як належне. Якщо тебе спробує обігнати щось компактне, ти не можеш не образитися й не поставити його будь-що на місце. Це навіть не хамство й не нечемність, а місцева органіка.

І тут на допомогу приходять технології сучасного маркетингу. Здавалося б, що таке назва? Бантик, віньетка, закруток. Але правильна назва моделі може розплющити очі сусідові ліворуч, який перебуває в полоні забобонів.

«Кольт» — це більше, ніж ім'я. У самому прізвищі винахідника сучасного револьвера чується постріл: чи то сварка в салоні, чи то сутичка з войовничими командами. Щось потенційно небезпечно для кривдника. Водночас добре все ж таки, що не згадали кулемет «Максим» і танк «Т-34».

Друга принада — це, власне, дизайн. Характер стійкий, нордичний, попри східне походження. Вираз обличчя нежартівливий і на рівні підсвідомості нагадує про «доросліші» й норавливіші моделі. Спойлер над задніми дверцятами — натяк на спортивний характер. Натяк, не більше. Всередині, навпаки, спостерігається несподівана респектабельність. Просторий салон, деталі з полірованого алюмінію, надзвичайно зручні, майже авіаційні сидіння, шкіряне кермо — можливо, це не впливає на ходові якості, але сприяє самоповазі.

Ще одне непорозуміння: маленькі машини — тільки для жінок. Причому не жінок узагалі, а тих,



кому вчора купили права й повісили на заднє скло всі можливі знаки попередження: «70», черевичок і знак оклику. Практика засвідчила, що ментальні блондинки плавню розподілені по всьому наявному модельному ряду аж до «Гаммера» включно. І навпаки, розумний чоловік дедалі більше схильний обирати собі коня з раціональних міркувань. А міркування такі: за статистикою, 70% позашляховиків жодного разу в житті не торкаються шинами бездоріжжя. Ніколи. Карма більшості водіїв — пересуватися паскудим, але асфальтом короткими перебіжками від корка до корка, а в цій ситуації розмір не має значення, хіба що тобі кортить зазирнути за обрій і переконатися, що там так само все поганяє.

За таких обставин перше, про що має дбати виважена людина, — це внутрішня рівновага, моральний комфорт. Зведення до мінімуму фізіологічних подразників, як-от таємничий індекс Noise-Vibration-Harshness, себто відсутність відчуття, що ти довбаєш бетонну стіну за допомогою перфоратора. Звісно, залишається ірраціональне, але вельми неприємне питання потужності. У цьому сенсі «Кольт» нібито покликаний пестити комплекс меншовартості: двигун 1,3 без варіантів. Так, приємно усвідомлювати, що однієї заправки тобі вистачить на 644 км в міському циклі, але ж рештки пихи на самому дні душі вимагають коней під капотом! Хіба ж

можна це порівняти з могутніми «кораблями пустелі», які височіють посеред нескінченної тягучки? А тепер візьмімо калькулятор і порахуємо, що вигідніше: 250-сильний чотирилітровий орган на суперджип вагою під три тонни чи моторчик жвавистію 95 сил на 950 кг нашого малючка (див. таблицьку)? Учїть фізику!

Насправді «Кольт» розганяється досить динамічно навіть з автоматом, кермо легке, радіус повороту мінімальний, якщо ж уже кортить

«Кольт» — це більше, ніж ім'я. У самому прізвищі винахідника сучасного револьвера чується постріл

продемонструвати в дії зброю прихованого носіння, коробку можна перемкнути на ручний режим, шести швидкостей вистачить практично в будь-якій ситуації. Найприємніше ж починається в пункті призначення: поки динозаври шукають собі місця на паркінгу, ти спокійно втискаєшся в будь-яку шпарину й займаєш місце в першому ряду. У тім-то й річ, що швидкість пересування містом вимірюється не спідометром, а тим, за скільки твоє фізичне тіло (не автомобіль — тіло!) потрапить за робочий комп'ютер, за столик у кафе, в театральне крісло чи на домашній диван. Що ж стосується паркування, то в тестовій машині було встановлено приємну опцію: парк-

тронік і відеокамеру заднього виду. Зображення подається прямо на дзеркальце, тож можна не боятися розбити чиось фару. Щоправда, вдень контрастність картинки залишає бажати кращого, натомість у сутінках чи вночі спокій гарантовано.

Коли вже шукати якісь недоліки, то це передусім дуже скромний об'єм багажника: якщо не складати задніх сидінь, там вмістяться хіба що портфель і кілька пакетів із покупками з супермаркету. З іншого боку, можна ж і скласти, адже не щодня возиш у міській машині свіжепридбаний плазмовий телевізор.

Що ще не вдалося випробувати під час тест-драйву, подушки безпеки (Бог боронив), максимальну швидкість у 180 км/год (каталися в місті), ABS + EBD + BAS (достатньо того, що знаєш про їх наявність), кондиціонер (погода досі не сприяла).

Висновок: молода людина з претензією на елегантність почуватиметься в цій машині цілком психологічно захищеною. Якщо ж потрібен додатковий адреналін, то нехай вмикас у зовнішній вихід магнітоли I-Pod і слухає свою Metallica.

У кожній біографічній статті, присвяченій винахідникові револьвера, наводиться крилатий вислів: «Господь створив людей, а полковник Кольт зробив їх рівними». Правила дорожнього руху кажуть приблизно те саме, тільки іншими словами.

А динозаври, врешті-решт, вимерли. 75 млн років тому. ■

Питомі конячки монстрів та малюків

Модель	Споряджена маса, кг	Об'єм двигуна, см ³	Потужність, к/с	Потужність на кілограм живої ваги
Позашляховик XXX	2850	3956	250	0,0877
Mitsubishi Colt-new	975	1332	95	0,097

ВИМУШЕНА «ЛЮБОВ» Президент і за сумісництвом «бацька» Білорусі Лукашенко з'їздив до папи Бенедикта XVI. Римо-католики у цій країні — вагома частина суспільства, яку досить часто використовують у ролі «п'ятої колони навали з Заходу». Серед них — не лише етнічні поляки і литовці, а передусім саме білоруси Гродненщини. Римо-католицька церква показує приклад відданості ідеям білоруськості: службу в костелі почути по-білоруськи можна, в церкві — навряд чи. Хоча чимало українців, можливо, й не знає, що в Білорусі теж є підпорядковані Римові уніатські громади. Втратити нагоду вплинути на норавливих католиків через папу «бацька» не міг. Далі буде. ■

**РОМАН
КАБАЧІЙ**



**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

БІЙКА ЯК ОЗНАКА ДЕМОКРАТІЇ Понад 120 років тому в Чикаго протестували робітники, вимагаючи 8-годинний робочий день. Загиною шестеро, ще кількох активістів було страчено, а трудящі світу отримали День солідарності та праці. Криза й безробіття надали цьогорічному святу наснаги, й воно прокотилося світом масовими сутичками з правоохоронцями. Україна — не виняток. На щастя. Бо тільки в трьох країнах світу було цього дня спокійно: в Мексиці через H2N1 та в Північній Кореї й на Кубі. Як колись у СРСР і в Рейху, де 1 травня теж було національним святом. Світлини відзначення фашистами 1 травня 1942 року в Києві можна побачити в чудовій книзі Дмитра Малакова «Київ 1939-1945». ■

НАСТІННА АНТОЛОГІЯ у голландському містечку Лейден є унікальна традиція — записувати на стінах звичайних будинків вірші видатних поетів різних епох і країн. Отак гуляєш вулицями міста й натрапляєш на рядки Пауля Целана, Марини Цветасової, Факіра Байкурта, Гарсія Лорки, Адама Міцкевича, Гійома Аполлінера. І ніяк від цієї настінної поезії не відкрутишся: вірші невідвратно впадають в очі, ненав'язливо й легко прочитуються. Існує навіть спеціальний туристичний маршрут «Дорогою великої поезії». Українських поетів у довгому списку авторів, чії твори «опубліковані» в цій архітектурній антології світової поезії, я не знайшла. А хотілося б. ■

**ЖАННА
БЕЗП'ЯТЧУК**



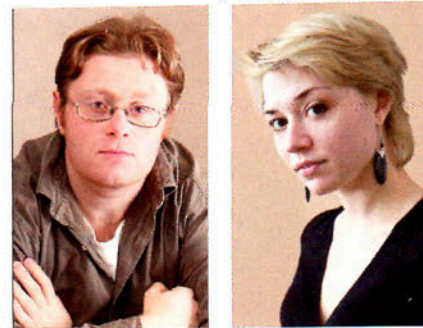
**ДМИТРО
ГУБЕНКО**

УКРАЇНЬСЬКА ЯК ІНОЗЕМНА Помітив, що за межами Києва літературна українська мова іноді чомусь викликає у місцевого населення враження іноземної. На травневі свята були з дружиною в Одесі, й у маршрутці бабця запитала, чи ми, бува, не з Польщі. Одразу пригадалося, як кілька років тому в Ужгороді ми з товаришем сиділи в барі просто неба в самісінькому центрі міста й пили пиво, аж раптом до нас звернувся місцевий житель на підпитку з запитанням: «Поляки? Словаки?» Відповідь «кияни» його неабияк здивувала. Схоже, попри звич школи й телебачення, літературний варіант української все ще слабо знайомий деяким носіям не лише російської мови, але й українських говірок та діалектів. ■

ЧЕМПІОНСЬКИЙ ДВОБІЙ

На вихідних вибралися на пікнік. Виявилось, що я — не єдина чемпіонка університету з бадмінтону в компанії. Товариш колись узяв третє місце з чотирьох. Я ж згодом мала золото — через неявку суперника. В порожній залі ми з суддями чекали весь день, чи не приїдуть представники ще якогось факультету. «Мене послали на змагання, бо я прогуляла цілий семестр фізкультури!», — крикнула я товаришеві, з третьої спроби влучивши по волану. «А ти думаєш, я просто любив бадмінтон?!», — відповів він мені, пропускаючи подачу. Хвилини дві ми таки протримали волан у небі. А кажуть, що в Інституті журналістики нічого не вчать. ■

**ВІКТОРІЯ
ГЕРАСИМЧУК**



**БОГДАН
БУТКЕВИЧ**

ЦВИНТАР ПАМ'ЯТІ Мій дім розташований зовсім поруч із порівняно старим цвинтарем — Солом'янським. Формально він не діє ще з 1960-их років. Але ті, хто має там могили родичів, і далі підзахоронюють туди своїх близьких. І ось на Великдень мене проїняла цікавість — скільки років живу, а був там двічі-тричі, та й то в дитинстві. Побачене вжахнуло: три чверті кладовища — в руїні, поросло очеретом вище людського зросту та деревами. Чимало могил зруйновані вже, вочевиддячи, людською лихою рукою. Просто за парканом цвинтаря — житлові будинки, де, не криючись, діти гралися уламками хрестів. Народ, який не поважає своїх прашурів та не доглядає їхніх могил, не має майбутнього. ■



Sueno

HOTELS



Турезина

ANEX
TOUR

Unlimited Sun
More smiles

Анекс тур - Суено Хотелс

www.anextour.com.ua

центр обслуговування клієнтів

595

Безкоштовні дзвінки з усіх мобільних операторів

ліцензія Серія АВ 329555 від 14.05.07 року



В дорозі ЯК ВДОМА Новий E-Клас

Компанія **АвтоКапітал**, генеральне представництво Даймер АГ в Україні
Інформаційний центр Mercedes-Benz Україна **8 800 500 1 600**

(дзвінки зі стаціонарних телефонів в межах України безкоштовні)

www.mercedes-benz.ua



Mercedes-Benz